

Кыргызстандын келечегине
бийик максаттар менен

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮ
ЖӨНҮНДӨ ОТЧЕТ
2023

Мазмуну

Колдонулуучу терминдер жана кыскартылган сөздөр	4		
«Элдик Банк» ААК Директорлор кеңешинин Төрагасынын кайрылуусу	6		
«Элдик Банк» ААК Башкармасынын Төрагасынын кайрылуусу	8		
Банктын профили	10		
2023-жылдагы орчундуу ESG көрсөткүчтөрү	13		
БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттарына жетишүүгө кошкон салым	14		
Кызыктар тараптар менен өз ара аракеттенүү	22		
Отчеттук мезгилде кызыктар тараптар үчүн экономикалык наркты түзүү	25		
Корпоративдик башкаруу	27		
Акционерлердин жалпы чогулушу	28		
Директорлор кеңеши	28		
		Башкарма	34
		Корпоративдик катчы	34
		Ички аудит	35
		Тышкы аудит	35
		Директорлор кеңешинин жана Башкарманын мүчөлөрүнө сый акы.	35
		Туруктуу өнүгүүнү башкаруу системасы	36
		Тобокелдиктерди тескөө	38
		Туруктуу өнүгүү багытындагы тобокелдиктер	42
		Келип чыгуучу (жаңы) тобокелдиктер	42
		Ишкредик этика	45
		Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү	47
		Кызыкчылыктардын кагылышы	48
		Мыйзамсыз финансылык операцияларга каршы аракеттенүү	49
		Адам укуктары	51
		Адам укуктары жаатындагы тобокелдиктерди баалоо	52

Маалыматтык коопсуздук	56	Эмгекти коргоо жана жумуш орундарындагы коопсуздук	81
Жеке мүнөздөгү маалыматтарды коргоо	59	Экологиялык жоопкерчилик	83
Санариптештирүү	61	Климат таасирлерин тескөө	85
Жоопкерчиликтүү каржылоо	64	Климаттык тобокелдиктер	87
Финансылык инклюзия	66	Климаттык мүмкүнчүлүктөр	95
Салыктарды башкаруу	67	Отчет жөнүндө	97
Сатып алуу иштерин тескөө	68	Отчетту даярдоо принциптери	98
Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү	69	Отчеттогу олуттуу темалардын аныктамасы	99
Персонал түзүмү	70	Отчеттун олуттуу темаларынын тизмеги	99
Кызматкерлерди шыктандыруу жана эмгек акы төлөө	76	GRI стандарттар көрсөткүчү	100
Кызматкерлерди окутуу жана кесипкөйлүгүн өркүндөтүү	78	TCFD шайкештик таблицасы	114
		Байланыштар	117

Пайдаланылуучу терминдер жана кыскартуулар

Банк – «Элдик Банк» ААК.

Декарбонизация – CO₂-эквиваленти тоннасында туюндурулган парник газдарынын бөлүнүп чыгышын азайтуу.

Ишкредит этика – «Элдик Банк» ААК, ошондой эле, «Элдик Банк» ААКнун кызматкерлери өз иш-аракетинде жетекчиликке алуучу этикалык принциптердин, баалуулуктардын жана иштеги жүрүм-турум ченемдеринин жыйындысы.

Басмырлоо – адамдын жеке белгилери боюнча ар кандай мыйзамсыз чек-төөлөр же укуктары менен эркиндиктерин бузуу, ошондой эле, адамдын иш билги сапаттарына байланышпаган жагдайларга жараша ар кандай артыкчылыктарды берүү.

Кызыктар тараптар – жеке жана юридикалык жактар, ошондой эле, «Элдик Банк» ААК менен ар кандай деңгээлде өз ара аракеттенүүгө тартылган, «Элдик Банк» ААКнун иш-аракетине таасир тийгизген жана/же алардын чечимдерине жана иш-аракеттерине «Элдик Банк» ААК таасир эткен адамдардын тобу.

Климаттык тобокелдиктер – климаттын өзгөрүүсүнүн натыйжасында келип чыгышы мүмкүн болгон потенциалдуу тобокелдиктер (физикалык тобокелдиктер) же анын кесепеттерин азайтуу боюнча чаралар (өтмө тобокелдиктер).

Контрагент – эмгек мамилелерин кошпогондо, «Элдик Банк» ААК менен келишимдик мамилелердеги кайсы болбосун юридикалык жак же «Элдик Банк» ААК аны менен келишимдик мамилелерде болгон кайсы болбосун жеке адам.

Тобокелдиктерди азайтуу (митигация) – потенциалдуу тобокелдиктерге дуушар болууну төмөндөтүү жана тобокелдиктердин кайталануу ыктымалдыгын азайтуу боюнча чараларды ишке ашыруу.

Млн – миллион.

Млрд – миллиард.

ЧОБ – чакан жана орто бизнес.

ФОЭС – Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарттары.

ААК – ачык акционердик коом.

БУУ – Бириккен Улуттар Уюму.

ЖЧК – жоопкерчилиги чектелген коом.

Банк ишин жоопкерчилик менен жүргүзүү – «Элдик Банк» ААКнун БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттарын, чечимдерди кабыл алуу жана стратегиялык пландаштыруу процессинде социалдык жана экологиялык аспектилерди системалуу эсепке алуу, стратегиялык жана узак мөөнөттүү чакырыктарга жана экономикалык, экологиялык жана социалдык мүнөздөгү көйгөйлөргө натыйжалуу жооп берүү үчүн этикалык жана туруктуу мамилелерди алдыга жылдыруу, Банк тарабынан корпоративдик башкаруунун жана тобокелдиктерди тескөөнүн алдыңкы тажрыйбаларын ишке ашыруу, ошондой эле, «Элдик Банк» ААКнун кызыктар тараптардын узак мөөнөттүү бакубаттуулугу үчүн позициясы жана алардын кызыкчылыктарын кыска мөөнөттүү корпоративдик каржылык натыйжаларга салыштырмалуу кыйла олуттуу баалуулук катары эсепке алуу.

Отчет – «Элдик Банк» ААКнун туруктуу өнүгүү жөнүндө 2023-жыл үчүн отчету.

Жеке мүнөздөгү маалыматтар (жеке маалыматтар) – конкреттүү адам жөнүндө материалдык сактоочуда жазылган маалымат, ал конкреттүү адам менен окшоштурулат же окшоштурулушу мүмкүн, ушул адамды түз же кый-ыр анын биологиялык, экономикалык, маданий, жарандык же социалдык түрдүүлүгү үчүн аны биологиялык, экономикалык, маданий, жарандык же социалдык идентификация үчүн мүнөздүү болгон бир же бир нече факторлорго шилтеме жасоо жолу менен идентификациялоого мүмкүндүк берет.

Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү.

Адам укуктары – бул ар бир адамдын андан ажырагыс укуктары, алардын негизинде адамдын инсандык кадыр-баркын, ошондой эле, бардык адамдардын эркиндигин жана тең укуктуулугун таануу камтылып турат.

Тобокелдикти кабыл алуу абалы (риск-аппетит) – «Элдик Банк» ААК бизнес максаттарына жетүү үчүн кабыл алууга даяр болгон тобокелдиктин чек коюлган өлчөмү. Тобокелдикке ыктагандык сандык жана сапаттык көрсөткүчтөрдүн жыйындысы, ошондой эле белгилүү бир убактылуу аралыкта алардын чек коюлган маанилери менен аныкталат.

Узак мөөнөттүү наркты түзүү – бизнести узак мөөнөткө багыттоо жана узак убакыттын ичинде наркты түзүү. Азыркы учурда дүйнөлүк алкакта үстөмдүк кылган парадигма орун алган, мында ири бизнестин негизги максаты кыска мөөнөттүү пайдага табууга жана башка кыска мөөнөттүү финансылык натыйжаларга ыктабастан, бардык кызыктар тараптар үчүн узак мөөнөттүү туруктуу наркты түзүү болуп саналат, бул акционерлер үчүн гана түзүлгөн артыкчылык болуп калат.

Кызматкерлер – «Элдик Банк» ААК менен түзүлгөн эмгек келишиминин негизинде иштеген «Элдик Банк» ААКнун Башкы кеңсесинин, филиалдарынын, сактык кассаларынын кызматкерлери.

ЭС ТТС – экологиялык жана социалдык тобокелдиктерди тескөө системасы, биринчи кезекте кардарларга (карыз алуучуларга) карата колдонулат.

ТИТ – товарлар, иштер, тейлөө кызматтары.

Тобокелдиктерди тескөө – тиешелүү жана потенциалдуу тобокелдиктерди таап чыгуу, олуттуу тобокелдиктерди аныктоо, аларга баа берүү, мониторинг жүргүзүү, контролдоо жана отчеттуулук боюнча жол-жоболордун топтому, ошондой эле, тобокелдикти минималдаштыруу чаралары.

Туруктуу өнүгүү – «Элдик Банк» ААК өзүнүн иш-аракетинин айлана-чөйрөгө, экономикага, коомго карата таасирин башкарган жана кызыктар тараптардын кызыкчылыктарын эске алуу менен чечимдерди кабыл алган өнүгүү. Туруктуу өнүгүү келечек муундардын жеке муктаждыктарын канааттандыруу мүмкүнчүлүктөрүнө доо кетирбестен, азыркы замандын керектөөлөрүнө шайкеш келиши зарыл.

МЖКИК – массалык жок кылуучу куралдарды иштеп чыгууну каржылоо.

БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттары – «Биздин дүйнөнү кайра түзүү Декларациясы менен аныкталган өнүгүүнүн глобалдык максаттары: ал Бириккен Улуттар Уюмунун Башкы Ассамблеясынын 2015-жылдын 25-сентябрында №70/1 резолюциясы менен кабыл алынган 2030-жылга чейин туруктуу өнүгүүнүн күн тартиби.

БУУ ТӨМ – БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттары.

ШКУ – Шанхай Кызматташтык Уюму.

AAOIFI – Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions

CO₂ – көмүртек диоксиди, ошондой эле көмүр кычкыл газы катары белгилүү.

CO₂-экв. – көмүртек диоксидинин эквиваленти.

ESG – Банк өз иш-аракетин жүзөгө ашырууда эске ала турган туруктуу өнүгүү факторлору, атап айтканда: экологиялык факторлор, анын ичинде, климаттык факторлор, социалдык факторлор жана корпоративдик башкаруу факторлору.

ЭСТМ (ESRM) процесси – карыз алуучулардын жана каржылануучу долбоорлордун экологиялык жана социалдык тобокелдиктерин баалоо жана тескөө процесси (Ecology Social Risk Management).

GRI (Global Reporting Initiative) – Глобалдык отчет демилгеси.

HR (Human Resources) – адам ресурстары менен иш алып баруу.

LTIFR (Lost Time Injury Frequency Rate) – иш убактысын жоготуу менен жаракаттар жыштык коэффициенти.

STEM (Science, technology, engineering and mathematics) – илим, технология, инженерия же математика чөйрөсүндөгү билимдерди жана компетенцияларды колдонууга байланыштуу кызмат орундары. Бул категория программисттерди, веб-иштеп чыгуучуларды, программалык камсыздоону иштеп чыгуучуларды, маалымат жана кибер коопсуздук боюнча адистерди, маалымат аналитиктерди жана инженерлерди камтып турат.

TCFD – Климаттын өзгөрүүсүнө байланыштуу каржылык маалыматты ачыкка чыгарууга көмөктөшүү (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures).

«Элдик Банк» ААК Директорлор кеңешинин Төрагасынын кайрылуусу

Урматтуу өнөктөштөр, кардарлар жана кесиптештер!

Бүгүнкү күндө ESG принциптерин кармануу жана ишти жоопкерчилик менен жүргүзүү заманбап, тез ыңгайлашып, жаңы өсүү мүмкүнчүлүктөрүн пайдалана алуучу ачык-айкын жана эффективдүү бизнестин ажырагыс бөлүгү болуп саналат.

«Элдик Банк» ААК Кыргыз Республикасында ири, туруктуу иштеп жаткан жана ырааттуу орчундуу финансылык институттардын бири болуу менен, туруктуу өнүгүүнү корпоративдик философиянын узак мөөнөттүү приоритети жана стратегиялык элементи катары карайт. Биз Кыргыз Республикасынын гүлдөп өсүшүнө, анын ичинде, Бириккен Улуттар Уюмунун Туруктуу өнүгүү максаттарына жетүү жана Климат боюнча Париж макулдашуусунун алкагында климат багытындагы милдеттенмелерди аткаруу менен байланышкан ири масштабдуу узак мөөнөттүү улуттук программаларды жана демилгелерди ишке ашырууга салым кошууну кеңейтүү ниеттендебиз. «Элдик Банк» ААК кыргыз коому үчүн туруктуу жана ишенимдүү келечекти түзүүдө өзүнүн ролу өзгөчө экенин жоопкерчилик менен түшүнөт.

Биздин Банк корпоративдик ESG-трансформациясынын дымактуу программасын ишке ашырууну улантууда, анын аралык натыйжалары ушул Туруктуу өнүгүү жөнүндө отчетто көрсөтүлгөн. Директорлор кеңеши «Элдик Банк» ААК, тобокелдиктерди тескөө чөйрөсүндөгү эл аралык тажрыйбаны колдонуу менен, туруктуу өнүгүүнүн алдыңкы тажрыйбаларына, анын ичинде, каржылык эмес маалыматтарды жыл сайын эл аралык стандарттарга ылайык ачыкка чыгарып

туруусун толугу менен колдойт. Кызыктар тараптар, анын ичинде, акционер катары мамлекет, кардарлар, кызматкерлер, бизнес-өнөктөштөр, жергиликтүү коомчулук менен өз ара аракеттенүүдө ачыктыкты камсыздоо «Элдик Банк» ААКнун каржы рыногунда лидер катары таанылуусун жана биринчи тандала турган финансы мекемеси катары туруктуу орунда болушун шарттайт.

Банктын узак мөөнөткө каралган максаты туруктуу каржылоону, анын ичинде, эл аралык өнөктөштөр менен өз ара жигердүү жана пайдалуу кызматташууну кеңейтүү болуп саналат. Бул Кыргыз Республикасында социалдык жана экологиялык жактан пайдалуу ири долбоорлордун тартылышына жана компаниялардын биз менен кызматташуусуна, атаандаштыкка жөндөмдүүлүктү жогорулатууга, заманга бап аракеттерге дем берүүгө жана бүтүндөй улуттук экономиканы декарбонизациялоого колдоо көрсөтүүгө кошумча мүмкүндүк берет. Биз «Элдик Банк» ААКнун өлкөбүздөгү туруктуу капиталдын орчундуу камсыздоочусу катары ролу жагынан алып караганда, чакан жана орто бизнести кошо алуу менен, кардарлардын ар кандай категориялары үчүн туруктуу өнүктүрүүгө байланышкан финансылык продукттардын жана тейлөө кызматтардын түрүн кеңейтүү жана жайылтуу аркылуу келечекте кеңири мүмкүнчүлүктөрдү көрүп жатабыз.

Кызыктар тараптар менен бирге биз туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө көп кырдуу кызматташтыкты түзүүгө жана кеңейтүүгө, ошондой эле, кардарларыбыздын жана контрагенттерибиздин арасында ESG принциптерин жайылтууга умтулабыз. 2023-жылы Банк Бириккен Улуттар Уюмунун Глобалдык келишимине - туруктуу

өнүгүү чөйрөсүндөгү эң ири эл аралык бирикмеге кошулган Кыргыз Республикасынын финансы секторундагы биринчи компания. Мындай эл аралык демилгелерге катышуу, албетте, Банктын глобалдык ESG күн тартибиндеги маселелерди чечүүгө тартылуусу үчүн олуттуу камсыздоочу болуп саналат.

«Элдик Банк» ААК корпоративдик башкаруунун алдыңкы тажрыйбаларын ырааттуу ишке ашырууга, мамлекеттик кызыкчылыктарды жана пайда болгон чакырыктарга ыкчам жооп кайтаруу жөндөмдүүлүгүн эске алуу менен, өзүнүн иш-аракетинин туруктуулугун жогорулатуу үчүн аны дайыма өркүндөтүүгө басым жасайт.

Биз мындан ары да жооптуу жана кардарларга багытталган бизнести өнүктүрүүгө күч-аракетибизди жумшай беребиз. Мен кызыктар тараптар менен өз ара үзүрлүү аракеттенүү жана биздин кесипкөй командабыздын банктын ишине берилгендиги «Элдик Банк» ААКга туруктуу өнүгүү багытында жогорку натыйжаларды көрсөтүүгө мүмкүндүк берет, - деп ишенем.

Джыргалбек Эрмеев,

«Элдик Банк» ААК Директорлор кеңешинин Төрагасы

«Элдик Банк» ААК Башкармасынын Төрагасынын кайрылуусу

Урматтуу окурмандар!

«Элдик Банк» ААКнун финансылык эмес маалыматты ачыкка чыгаруунун эл аралык стандарттарына ылайык Туруктуу өнүгүү жөнүндө биринчи даярдалган отчетун сиздердин назарыңыздарга сунуштап жатканыма кубанычтамын.

Сапаттуу корпоративдик башкаруунун так көрсөткүчү болгон жылдык финансылык эмес отчеттуулук тажрыйбасын жайылтуу менен, Элдик Банк бизнестин ачык-айкындуулугун жана байланыш-мамилелердин натыйжалуулугун гана жогорулатпастан, өзүнүн корпоративдик маданиятынын жана баалуулуктар системасынын ажырагыс бөлүгү катары туруктуу өнүгүүнүн жана ESG принциптеринин маанилүү экендигин ачык көрсөтө алууда.

Элдик Банк, Кыргыз Республикасындагы алдыңкы банк катары, коомдун жана өзүнүн акционери болгон мамлекеттин алдындагы узак мөөнөттүү жоопкерчилигин так түшүнөт. Биздин Банктын дээрлик 30 жылдык тарыхында биз өз мүдөөбүздү орундатууга - улуттук экономиканын туруктуу өсүшүнө жана калктын жыргалчылыгына колдоо көрсөтүүгө ишенимдүү умтулуп келебиз.

Биз кардарлар үчүн биринчи тандалган финансылык өнөктөш болууга, ар бир тейлөө ишинде кардарларга багытталган тажрыйбаны жакшыртууга, кызматкерлер жана контрагенттер менен ишенимдүү мамилелерди түзүүгө, жалпы кабыл алынган моралдык-этикалык стандарттарды сактоого, мыйзамдарды жана адам укуктарын так сактоого жана банктык процесстердин ишенимдүүлүгүн камсыздоого аракет көрөбүз.

2023-жылы башталган корпоративдик ESG-трансформация Элдик Банктын системалык маанилүү финансы институту катары өнүгүүсүнүн узак мөөнөттүү иштешин бекемдөөнү, динамикалуу өзгөрүп жаткан тышкы чөйрөгө ыңгайлашуу мүмкүнчүлүгүн жогорулатууну жана биздин Банктын иш-аракетинин социалдык жана экологиялык оң таасирин кеңейтүүнү карайт. Биз бардык уюштуруу деңгээлинде ESG-трансформациясы боюнча олуттуу иштерге биргелешип күч жумшай алдык.

Туруктуу өнүгүү биздин аброюбузду бекемдөөнүн жана жаңы чакырыктарга тең салмактуу жооп берүүнүн каражаты гана эмес. Ошол эле учурда, БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттарынын жана Климат боюнча Париж макулдашуусунун чегинде Кыргыз Республикасынын артыкчылыктуу тармактарын жана милдеттенмелерин эске алуу менен бизнести андан ары өнүктүрүү жана рыноктун жаңы сегменттерине чыгуу үчүн келечектүү мүмкүнчүлүктөр тутумун негиздейт.

Элдик Банк, капиталды камсыздоочу катары, Кыргыз Республикасынын экономикалык өсүштүн туруктуу жана аз көмүрөктүү моделине өтүүсүнө колдоо көрсөтүү, өлкөнүн жашоо сапатын жогорулатууга салым кошуу үчүн чоң потенциалга ээ, деп эсептейм. Кардарга багытталган жана социалдык жоопкерчиликтүү компания болуу менен, биз туруктуу каржылоо жана улуттук бизнестин ESG-трансформациясын илгерилетүү жаатында Кыргыз Республикасындагы алдыңкы банк болууга умтулабыз.

Банк кардарлардын ар кандай категориялары үчүн туруктуу өнүгүүгө байланыштуу жаңы жеткиликтүү финансылык продукттарды жана тейлөө кызматтарды ишке жигердүү ашыра баштады. Биз жакынкы жылдарда, бизде топтолгон ESG компетенцияларын кардарларга өткөрүп берүү көз карашынан, туруктуу каржылоого, ошондой эле каржылык эмес көмөктөшүүгө жана кеп-кеңештерге (эдвайзинг) суроо-талап өтө күчөй турганын боолголоп жатабыз.

Элдик Банк бул багытта мамлекет, банк мекемелери, ишкердик чөйрө жана эл аралык каржы институттары менен бирге ар кандай кызыктар тараптар менен өз ара пайдалуу өнөктөштүккө даяр. Мен акыркы бир нече жылдар туруктуу өнүгүү жаатында биргелешкен күч-аракеттердин маанилүүлүгүн жамааттык деңгээлде туюп-сезүүнүн бурулуш учуру болгонун белгилеп кетем.

Элдик Банктын бизнеси жана операциялары кеңири алкакта санариптештирилип жатат, ал, атап айтканда, жеке адамдар үчүн мобилдүү банкинг, юридикалык жактар үчүн интернет-банкнинг, ишкерлер үчүн “Ишкер24” тиркемеси сыяктуу ар кандай технологиялык инновациялар аркылуу банктын иш-аракетинин натыйжалуулугун жогорулатууда, кардарларды жогорку сапаттуу жана жеткиликтүү санарип продуктары менен камсыздоодо, социалдык жана финансылык инклюзивдүүлүктү бекемдөөдө. Биз санариптештирүү Элдик Банкка да, биздин кардарларыбызга жана өнөктөштөрүбүзгө да климатка жана айлана-чөйрөгө терс таасирлерди азайтууга мүмкүндүк берерин жакшы түшүнөбүз.

2023-жылы Элдик Банктын БУУнун Глобалдык келишимине биригүүсүнө жана биз анын адилеттүү эмгек мамилелерине, айлана-чөйрөнү коргоого жана жемкордукка каршы күрөшүүгө жана адам укуктарын сактоого багытталган 10 принцибине ылайык келүүгө даяр экенибизге көңүл бурууга болот. 25 миңден ашуун

компанияларды жана уюмдарды камтыган бул эл аралык бирикменин масштабдуу экенин эске алганда, ага катышуу биз үчүн дымактуу чакырык дагы жана келечекке жаңы кадамдар да болуп саналат. БУУнун Глобалдык келишиминин башка катышуучулары менен бирге Элдик Банк Кыргыз Республикасы үчүн мыкты жана үмүттү актаган келечекти түзүүгө олуттуу салым кошо алат.

Элдик Банк өзүнүн иш-аракетин, маалыматтык коопсуздукту жана жеке маалыматтарды коргоону камсыздоо, карыз алуучулардын финансылык эмес тобокелдиктерин баалоо жана маалыматты ачыкка чыгаруу көз карашынан дагы өркүндөтүүнү улантууда. Бул маселеде биз ошондой эле туруктуу өнүгүүнү башкаруунун корпоративдик системасын андан ары өркүндөтүүгө басым жасайбыз. БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттары Элдик Банк үчүн олуттуу багыт экенин өзүнчө белгилегим келет. Биз аларды стратегиялык артыкчылыктарды аныктоодо жана корпоративдик чечимдерди кабыл алууда эске алып турабыз.

Банк анын Кыргыз Республикасы жана бүтүндөй дүйнө үчүн анын маанилүүлүгүн эске алуу менен, кыска убакыттын ичинде климаттык күн тартипти өз ишине интеграциялоо жагынан олуттуу ийгиликтерге жетише алды. Атап айтканда, биз жыл сайын көмүртек изин баалоо тажрыйбасын колдондук жана климаттык тобокелдиктерди аныктап, бааладык. Элдик Банк, ата мекендик финансы секторунун лидери катары, Кыргыз Республикасынын 2050-жылга карата көмүртек нейтралдуулугуна, анын ичинде, жашыл долбоорлорду жана экономикалык иштин түрлөрүн кредиттөөнү кеңейтүү жагынан жетишүүсүнө ар тараптан көмөктөшүүгө даяр.

Мен биздин кызыктар тараптарга алардын көрсөткөн колдоосу, өз ара пайдалуу кызматташуусу жана Элдик Банктын өнүгүүсүнө кошкон салымы үчүн ыраазычылык билдиргим келет. Биз өз тарабыбыздан туруктуу, ачык жана жоопкерчиликтүү бизнести өнүктүрүүгө күч-аракетибизди жумшоону улантабыз.

Уланбек Ногаев,

«Элдик Банк» ААК Башкармасынын Төрагасы

Банктын профили

«Элдик Банк» ААК (мындан ары «Элдик Банк», Банк) 1996-жылдын 22-июлунда негизделген. 2024-жылы Банк өзүнүн аталышын кайрадан атоо (ребрендинг) чечимин кабыл алган (мурдагы аталышы «РСК Банк» ААК болгон).

Элдик Банк Кыргыз Республикасынын аймагында иш алып барууда жана туруктуу иштеп жаткан бөлүмдөргө – 53 филиалга ээ. Башкы кеңсеси Бишкек шаарында жайгашкан.

Отчеттук мезгил ичиндеги иш-аракети Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын 2017-жылдын 22-июнундагы № 033 улуттук жана/же чет өлкө валютасында банктык операцияларды жүргүзүүгө укук берген лицензиясына ылайык жүргүзүлгөн. Банк 2022-жылдын 10-августундагы № 033/1 лицен-

зиясына ылайык “Ислам терезеси” аркылуу ислам банк иши жана каржылоо принциптери боюнча банк операцияларын жүргүзүүгө укуктуу. Ислам принциптери боюнча каржылоо AAOFI принциптерине жана Шариат талаптарына ылайык уюштурулган.

Чекене кардарлар

- Депозиттер, күндөлүк эсептер жана эсептешүү-кассалык тейлөө.
- Күрөө коюлуу менен берилген кредиттер.
- Керектөөнү кредиттөө.
- Интернет-банкинг.
- Карта продуктары.
- Керектөө максаттары үчүн ислам каржылоосу.

ЧОБ жана корпоративдик кардарлар

- Депозиттер, күндөлүк эсептер жана эсептешүү-кассалык тейлөө.
- Ар кандай максаттар үчүн кредиттер.
- Ислам принциптери боюнча каржылоо
- Лизинг.
- Банктык кепилдиктерди камсыздоо.
- Интернет-банкинг, интернет эквайринг.

Элдик Банк Кыргыз Республикасынын узак мөөнөттүү келечекте туруктуу өнүгүшүнө салым кошкон, социалдык жана экологиялык жоопкерчилик принциптерине дал келген атаандаштыкка жөндөмдүү бизнести өркүндөтүү максатын көздөйт.

Банк чекене жана корпоративдик сегменттерде кызмат көрсөтөт жана системалык маанилүү кредиттик мекемелердин бири болуп саналат. 2023-жылдын 31-декабрына карата абал боюнча Элдик Банктын активдери Кыргыз Республикасынын банк секторунун жалпы активдеринин 11,5% түзөт.

Отчеттук мезгилде жогорку эсепке алуу чендин жана тышкы экономикалык басымдын сакталып турганына карабастан, Элдик Банк өз кардарларынын кредит портфелинин жогорку сапатта болушун камсыздай алган. Төлөө мөөнөтү 90+ күнгө созулуп кеткен кредиттердин үлүшү төмөн деңгээлде. Банк диверсификацияланган продукт линиясына, чакан жана орто бизнестин диверсификацияланган портфелине жана тармактар боюнча корпоративдик кредиттерге ээ. Кыргыз Республикасында депозиттерди камсыздандыруунун мамлекеттик системасынын мүчөсү болуп саналат.

Элдик Банк улуттук экономиканы өнүктүрүүдө өзүнүн ролун түшүнүп, сапаттуу жана суроо-талапка ээ кызматтарды көрсөтүү жана кардарлардын муктаждыктарына көңүл буруу менен, чекене кызмат көрсөтүү рыногунда жана чакан жана орто бизнес сегментинде алдыңкы банк болууга умтулат. Кардарлардын саны дээрлик 970 миң, алардын ичинен 940 миңи жеке адамдар. Отчеттук мезгилде 321 миң банктык карта чыгарылган. 2023-жылдын 31-декабрына карата 291 банкомат жана 2086 POS- терминал иштеген.

Отчеттук мезгилдин акырына карата Банк бир акционерге ээ. 2023-жылдын 31-декабрына карата абал боюнча Банктын акцияларынын 100% (18 801 644 даана) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттиктин атынан Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине таандык. Отчеттук мезгил ичинде Директорлор кеңешинин мүчөлөрү жана Башкарманын мүчөлөрү Элдик Банктын акцияларына ээ болушкан эмес.

Элдик Банктын бардык акциялары жөнөкөй акциялар болуп саналат. Жарыяланган жана жайгаштырылган жөнөкөй акциялардын саны 18 801 644 даананы түзгөн. Артыкчылыктуу акциялар жокко эсе. Баалуу кагаздар Кыргыз фондулук биржасынын листинг жол-жобосу менен жүгүртүлөт.

Элдик Банк “Глобалдык системалык маанилүү банктар” (Global Systemically Important Banks) тизмегинде эмес.

Элдик Банк 2024-жылы Fitch Ratings рейтинг агенттигинин – «туруктуу» болжолджоо В-деңгээлиндеги эл аралык кредиттик рейтингги ыйгарылган Кыргыз Республикасындагы биринчи мамлекеттик банк мекемеси болуп саналат.

Диалогду өнүктүрүү жана мыкты тажрыйбаларды алмашуу максатында Элдик Банк бир катар тармактык бирикмелердин жана ассоциациялардын мүчөсү болуп саналат. Банк кызматташуу иштерин эл аралык жана улуттук артыкчылыктарга жана туруктуу өнүгүү максаттарына жетүүнүн маанилүү фактору деп эсептейт.

Бул Отчетту даярдоо учуруна карата Элдик Банк төмөндөгү ири бирикмелер жана ассоциациялар менен кызматташкан жана алар менен иштешкен:

БУУнун
Глобалдык
келишими

Кыргызстан
банктер
бирикмеси

Дүйнөлүк каржы
топтоо жана чекене
банктер институту

ШКУ Банктер
аралык бирикмеси

Кыргыз Республикасынын
Электрондук коммерция
ассоциациясы

Көк-Кыя өрөөнүндөгү Тоо, аска массив

2023-жылдагы орчундуу ESG көрсөткүчтөрү

2023-жылдын 31-декабрына карата

8,23 млрд сом

чекене кардарларга кредит
берүү*

13,45 млрд сом

чакан жана орто
ишкредитти кредиттөө *

9,04 млрд сом

корпоративдик кардарларды
кредиттөө *

2 055

кызматкерлердин саны

59%

Банктагы айымдардын саны

7 771

кызматкерлерди окутуу сааты

0

коррупция учурлары

0

LTIFR коэффициенти

2,2 млрд сом

кызматкерлердин эмгек
акыларына чыгашалар **

1,1 млрд сом

жарыяланган дивиденддер***

24 млн сом

маалыматтык технологияларга
чыгашалар

0

маалыматтык коопсуздуктун
маанилүү инциденттери

Basel III көрсөткүчтөрү

9,65 млрд сом

биринчи деңгээлдеги капитал

43,62 млрд сом

активдер (баланстык жана
баланстан тышкары статьялар)

22%

леверидж коэффициенти

* күтүлгөн кредиттик жоготуулардын ордун жабууга резервди алып салууга чейин.

** эмгек акыга салыктарды жана төлөмдөрдү кошкондо.

*** 2022-жыл үчүн

БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттарына жетишүүгө кошкон салым

Элдик Банк, Кыргыз Республикасынын туруктуу жана болжолдуу өнүгүүсүн колдоого жигердүү тартылган мамлекеттик финансы институту катары, БУУнун туруктуу өнүгүүнүн глобалдык күн тартибин 2030-жылга чейинки мезгилге, анын ичинде кызыктар тараптар менен өз ара аракеттенүү көз карашынан алганда дагы, иш-аракеттин орчундуу багыттарын жана стратегияларын аныктоодо артыкчылыктуу багыттардын бири катары карайт. Банк өзүнүн иш-аракетинин жана операцияларынын БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттарына шайкеш келишине жана ага жетишүү үчүн өз салымын арттыруу аракетин көрүп турат.

Банк БУУнун бардык Туруктуу өнүгүү максаттарына жетишүүгө көмөк көрсөтүү зарыл, деп эсептейт. Мында, Банк БУУнун Туруктуу өнүгүүсүнүн артыкчылыктуу максаттарын, өзүнүн иш-аракетинин өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен, аларга кыйла күчтүү оң таасир эте ала тургандай абалда экендиги менен аныктай алды.

Жакырчылыктын бардык түрүн биргеликте жоюу.

Милдеттер:

1.4 Бардык эркектер жана аялдар, айрыкча аз камсыз болгондор жана калктын аярлуу катмары экономикалык ресурстарга, ошондой эле базалык кызматтарга, жерге жана жеке менчиктин башка түрлөрүнө, мураска алган мүлккө, табигый ресурстарга, ылайыктуу жаңы технологияларга жана микро каржылоо камтылган финансы кызматтарына ээ болуусун жана башкаруусун камсыз кылуу.

Банктын салымы:

Чекене кардарларды, микро жана чакан бизнести, анын ичинде жеңилдетилген шарттарда каржылоо.

Санариптик чечимдерди кошо алуу менен, калктын аярлуу катмарынын финансылык кызматтарга жана продукттарга, анын ичинде, алыскы аймактарда жеткиликтүүлүгүн кеңейтүү боюнча чараларды ишке ашыруу.

Банктын кардарларынын жана калктын финансылык сабаттуулугун жогорулатуу боюнча чараларды ишке ашыруу.

Ачкачылыкты жоюу, тамак-аш коопсуздугун камсыздоо, тамактанууну жакшыртуу жана айыл чарбасын туруктуу өнүктүрүүгө көмөктөшүү.

Милдеттер:

2.3 Айыл чарбасынын өнүмдүүлүгүн жана чакан азык-түлүк өндүрүүчүлөрүнүн, көбүнчө аялдардын, жергиликтүү калктын өкүлдөрүнүн, фермердик үй-бүлө чарбаларынын, малчылардын жана балыкчылардын кирешесин кошумча наркты жана айыл-чарба секторунда жумуш орундарын көбөйтүү үчүн жерге, башка өндүрүш ресурстарына жана айыл-чарба өндүрүшүнүн факторлоруна, билимге, финансылык кызматтарга, рынокторго жана мүмкүнчүлүктөргө кепилденген жана бирдей деңгээлде жетүүсүн камсыз кылуу аркылуу эки эселентүү;

2.4 Тамак-аш продуктарын өндүрүүнүн туруктуу системаларын түзүү жана айыл-чарбаны жүргүзүүнүн ыкмаларын жүзөгө ашыруу. Булар жашоого болгон туруктуулукту жана өнүмдүүлүктү жогорулатууга, өндүрүштүн көлөмүн жогорулатууга мүмкүнчүлүк берет, экосистеманын сакталышына өбөлгө түзөт, климаттын өзгөрүүсүнө, аба-ырайынын чукул кубулуштарына, кургакчылыкка, суу каптоолорго жана башка кырсыктарга адаптация болуу жөн-дөмүн чыңдайт, жердин жана топурактын сапатын акырындан жакшыртат.

Банктын салымы:

Элет жериндеги кардарларды, ошондой эле, агро өнөр жай микро жана чакан бизнести каржылоо.

Айыл чарбасында жашыл жана туруктуу долбоорлорду каржылоо.

Дени сак жашоо мүнөзүн камсыздоо жана бардык курактагы ар бир адамдын бакубаттуулугу үчүн көмөктөшүү.

Милдеттер:

3.4 Психикалык ден-соолукту жана бакубат жашоону бекемдөө, калыбына келтирүү жана сактоо аркылуу жугуштуу эмес оорулардан мезгилсиз өлүмдү кыскартуу.

3.8 Бардыгына бирдей болгон сапаттуу медициналык кызматтардын жеткиликтүүлүгүн жана баарына коопсуз, натыйжалуу, сапаттуу жана арзан дары-дармектерди жана вакциналарды камтыган саламаттыкты сактоо кызматтарын камсыз кылуу.

Банктын салымы:

Кызматкерлердин жумуш ордунда коопсуздугун камсыздоо, ички стандарттарды колдонуу жана эмгекти коргоо боюнча окууларды өткөрүү.

Кызматкерлерге медициналык кызматтарды эркин пайдалануу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу, колдоо чараларын ишке ашыруу (ыктыярдуу медициналык камсыздандыруу ж.б.).

Сергек жашоо образын жайылтуу боюнча чараларды ишке ашыруу (спорттук иш-чаралар ж.б.)

Ар тараптуу жана адилеттүү, сапаттуу билим берүүнү камсыздоо жана бардыгы үчүн окуу мүмкүнчүлүгүн түзүү.

Милдеттер:

4.4 Талап кылынган көндүмдөргө ээ болгон, татыктуу эмгек жана ишкердүүлүк менен алектенүүчү жаштардын жана чоң адамдардын санын жогорулатуу.

Банктын салымы:

Кызматкерлерди окутуу жана квалификациясын жогорулатуу.

Жаш адистерди иш менен камсыз кылуу.

Билим берүү мекемелери менен кызматташуу.

Гендердик тендүүлүккө жетүү жана бардык аялдардын жана кыздардын укуктарын жана мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү.

Милдеттер:

5.1 Аялдарга жана кыздарга карата басмырлоонун бардык түрлөрүн токтотуу.

5.5 Аялдардын толук жана чыныгы катышуусун жана алардын саясий, экономикалык жана коомдук турмуштагы чечимдерди кабыл алуунун бардык деңгээлдеринде жетекчилик кылуусуна бирдей мүмкүнчүлүктөрдү камсыз кылуу.

Банктын салымы:

Эркектер жана аялдар үчүн бирдей карьералык өнүгүү мүмкүнчүлүктөрүн камсыз кылуу.

Бирдей баалуу эмгек үчүн эркектер менен аялдарга бирдей сый акыларды берүү.

Башкаруу органдарында жана персонал түзүмүндө аялдардын үлүшүн көбөйтүү.

Аялдардын бизнесин каржылоо.

Ишеничтүү, арзан, туруктуу жана заманбап электр энергиясына болгон жалпы жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу.

Милдеттер:

7.2 Дүйнөлүк энергетика балансында кайра жаралуучу булактардан алынган энергиянын үлүшүн көбөйтүү.

7.3 Глобалдык энергиянын натыйжалуулугун жогорулатуу.

Банктын салымы:

Кайра алынуучу энергияга жана энергиянын натыйжалуулугуна байланыштуу долбоорлорду жана иштин түрлөрүн каржылоо.

Банктын өзүнүн ишинде жана операцияларында энергия натыйжалуулугун жогорулатуу.

Туруктуу, ар тараптуу экономикалык өсүшкө, бардыгы үчүн татыктуу жумуш жана өндүрүштүк иш менен камсыз кылууга көмөктөшүү.

Милдеттер:

8.2 Диверсификация, технологиялык жаңылоо жана инновациялар аркылуу экономикалык өндүрүмдүүлүктү жогорулатууга жетишүү, анын ичинде жогорку кошумча наркты жана эмгекти көп талап кылуучу секторлорго басым жасоо.

8.3 Өндүрүш иштерине, татыктуу жумуш орундарын түзүүгө, ишкердикке, чыгармачылыкка жана инновацияларга көмөктөшүүчү өнүгүүгө багытталган саясатты илгерилетүү жана микро, чакан жана орто ишканаларды расмий таанууну жана өнүктүрүүнү, анын ичинде аларга финансылык кызматтарга жетүү мүмкүнчүлүгүн берүү аркылуу дем берүү.

8.5 Бардык аялдар менен эркектердин, анын ичинде жаштардын жана ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдардын толук жана үзүрлүү иш менен камсыз болушун жана татыктуу эмгекти камсыз кылуу, ошондой эле бирдей баалуулуктагы жумушка бирдей акы төлөө.

8.7 Мажбурлап иштетүүнү түп-тамыры менен жок кылуу, заманбап кулчулукка жана адам сатууга жол бербөө, ошондой эле балдар эмгегинин эң начар түрлөрүнө тыюу салуу жана жоюу, анын ичинде жашы жете элек балдарды аскерге тартуу жана күчүн пайдалануу, ошондой эле 2025-жылга чейин балдар эмгегин жана анын бардык түрлөрүн токтотуу боюнча катуу чара көрүү.

8.8 Эмгек укуктарын коргоо жана бардык жумушчулар үчүн ишенимдүү жана коопсуз эмгек шарттарын камсыз кылуу.

8.10 Бардык адамдар үчүн банктык, камсыздандыруу жана финансылык кызмат көрсөтүүлөргө жетүүнү жеңилдетүү жана кеңейтүү боюнча улуттук каржы мекемелеринин мүмкүнчүлүгүн бекемдөө.

Банктын салымы:

Банк иштеп жаткан аймактарда татыктуу эмгек шарттарын түзүү менен жумуш орундарын жана иш менен камсыз кылуу.

Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарын сактоо, мажбурлаган эмгекке жана балдар эмгегине жол бербөө.

Банктын иш-аракетинин жүрүшүндө адам укуктарын сактоо жана анын кызыктар тараптар менен өз ара аракеттенүүсү, жумуш ордунда басмырлоонун жана куугунтуктоонун ар кандай формаларына жол бербөө.

Эркектер жана аялдар үчүн бирдей карьералык өнүгүү мүмкүнчүлүктөрүн камсыз кылуу.

Бирдей баалуу эмгек үчүн эркектер менен аялдарга бирдей сый акы.

Каржылык инклюзивдүүлүктү жогорулатууга багытталган финансылык продукттар жана кызматтар.

Санариптик каржылык кызматтарды жана продукттарды камсыз кылуу.

Микро, чакан жана орто бизнести каржылоо.

Экономиканын реалдуу секторун кредиттөө.

Туруктуу инфраструктураны куруу, туруктуу индустриялаштырууга жана инновацияга көмөк көрсөтүү.

Милдеттер:

9.1 Экономикалык өнүгүүнү жана адамдардын бакубаттуулугун колдоо максатында, бардыгы үчүн алгылыктуу жана адилеттүү жеткиликтүүлүктү камсыздоого басым жасоо менен туруктуу инфраструктураны өнүктүрүү.

9.3 Чакан өнөр жай тармагынын жана башка ишканалардын, айрыкча өнүгүп келе жаткан өлкөлөрдүн, жеткиликтүү кредиттерин кошо алганда, каржы-

лык кызматтарга жеткиликтүүлүгүн кеңейтүү жана алардын өндүрүш-тиричилик чынжырлары менен рынокторго интеграцияланышын күчөтүү.

9.4 Инфраструктураны модернизациялоо жана өнөр жай ишканаларын ресурстарды натыйжалуу пайдаланууну жогорулатуу жана таза, экологиялык коопсуз технологияларды жана өнөр жай процесстерин кеңири колдонуу аркылуу туруктуулугун камсыздоо, алардын жеке мүмкүнчүлүктөрүнө жараша бардык өлкөлөрдүн катышуусу менен кайра жабдуу.

Банктын салымы:

Микро, чакан жана орто бизнести каржылоо.

Өнөр жай ишканаларын каржылоо.

Жашыл жана туруктуу долбоорлорду каржылоо.

Инфраструктура объектилерин өнүктүрүүнү жана модернизациялоону каржылоо.

Өлкөлөр ичиндеги жана алардын ортосунда теңсиздикти азайтуу.

Милдеттер:

10.1 Калктын аз камсыз болгон 40 пайызынын кирешесин мамлекет боюнча ортодон жогорку деңгээлге акырындык менен жеткирүү жана кармап туруу.

10.3 Мүмкүнчүлүктөрдүн теңдигин камсыз кылуу жана жыйынтыктардагы келип чыккан теңсиздикти кыскартуу, анын ичинде басмырлоочу мыйзамдарды, саясатты жана практиканы жок кылуу жана ушул максатка ылайыктуу мыйзамдарды кабыл алууга, саясатты жүргүзүүгө жана чараларды көрүүгө көмөктөшүү.

Банктын салымы:

Банк иштеп жаткан аймактарда татыктуу эмгек шарттары бар жумуш орундарын түзүү жана иш менен камсыз кылуу.

Банктын иш-аракетинин жүрүшүндө адам укуктарын сактоо жана анын кызыктар тараптар менен өз ара аракеттенүүсү, жумуш ордунда басмырлоонун жана куугунтуктоонун ар кандай формаларына жол бербөө.

Калктын кирешесин жана иш менен камсыз болуу мүмкүнчүлүктөрүн жогорулатууга мүмкүндүк берүү менен, микро, чакан жана орто бизнести, корпоративдик кардарларды каржылоо.

Шаарларды жана калктуу конуштарды ачык, коопсуз, тиричиликке туруктуу жана экологиялык туруктуулугун камсыз кылуу.

Милдеттер:

11.1 Жетиштүү, коопсуз жана кымбат эмес турак-жайга жана негизги кызматтарга жалпы жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу жана начар абалдагы турак-жайларды жаңыртуу.

11.2 Коопсуз, жеткиликтүү, арзан жана экологиялык туруктуу унаалык тутумдар жол коопсуздугун өркүндөтүү менен коомдук унааларды бардыгы пайдалана ала тургандай, айрыкча аярлуу кырдаалда турган жактардын, аялдардын, балдардын, майыптардын жана карылар пайдалануусун камсыз кылуу;

11.6 Калктын саны боюнча шаарларга экологиялык терс таасирди азайтуу, анын ичинде абанын сапатына, шаардык жана башка таштандыларды жоюуга өзгөчө көңүл буруу.

Банктын салымы:

Турак-жай шарттарын жакшыртуу, ыңгайлуу жана коопсуз турак жайларды сатып алуу үчүн ипотекалык кредит берүү.

Экологиялык тобокелдерди (анын ичинде жашыл транспортту, таштандыларды тескөө), декарбонизацияны жана климаттын терс таасирин азайтууга багытталган долбоорлорду жана иш-чараларды каржылоо.

Банктын объекттеринин жана инфраструктурасынын айлана-чөйрөгө экологиялык терс таасирин азайтуу.

Өндүрүштүн жана керектөөлөрдүн туруктуу моделин камсыз кылуу.

Милдеттер:

12.4 Химиялык заттарды жана алардын калдыктарын алардын бүтүндөй жашоо циклинде экологиялык рационалдуу колдонууга жетүү жана алардын адамдардын ден-соолугуна жана курчаган чөйрөгө терс таасирин тийгизүүсүн минимумга түшүрүү үчүн абага, сууга жана топуракка түшүүсүн олуттуу кыскартуу.

12.5 Таштандылардын пайда болуусунун алдын алуу, аларды азайтуу, кайра иштетүү жана кайрадан колдонуу боюнча чараларды кабыл алуу жолу менен алардын көлөмүн олуттуу азайтуу.

Банктын салымы:

Таштандыларды өзүнчө бөлүп чогултуу иштерин жайылтууга, кайра иштетүүгө бөлүнгөн калдыктардын үлүшүн көбөйтүү.

Банк кызматкерлеринин таштандыларды туура пайдалануу маселелери боюнча маалымдуулугун жогорулатуу.

Климаттын өзгөрүшү жана анын кесепеттери боюнча күрөшүүнүн шашылыш чараларын кабыл алуу.

Милдеттер:

13.1 Бардык өлкөлөрдө коркунучтуу климаттык көрүнүштөргө жана табигый кырсыктарга каршылык көргөзүүнү жана адаптация болуу жөндөмүн жогорулатуу.

13.2 Климаттын өзгөрүүсүнө жооп берүү чараларын улуттук деңгээлде саясатка, стратегияларга жана пландоого кошуу.

Банктын салымы:

Кыргыз Республикасынын климат жана көмүртек нейтралдуулугуна жетишүү жаатындагы стратегиялык пландаштыруусун жана артыкчылыктарын, милдеттенмелерин эсепке алуу.

Декарбонизацияга жана климаттын терс таасирин азайтууга багытталган долбоорлорду жана иш-чараларды каржылоо.

Эл аралык стандарттарга ылайык парник газдарынын бөлүнүп чыгарылышына жыл сайын баа берүү, менен;

климатка байланыштуу тобокелдерди жана мүмкүнчүлүктөрдү аныктоо жана баалоо, аларды Банктын ишине интеграциялоо менен климаттык таасирди башкаруу практикасын корпоративдик деңгээлде ишке ашыруу.

Климат жаатындагы малыматтарды ачыкка чыгауунун эл аралык стандарттарына ылайык жыл отчет даярдоо.

Туруктуу өнүгүүнүн кызыкчылыктарында социалдык тоскоолдуктардан тынчтыкка умтулган жана эркин коомду түзүүгө көмөктөшүү, бардыгы үчүн адилеттүү сотко болгон жеткиликтүүлүгүн камсыздоо жана бардык деңгээлдерде натыйжалуу, отчеттуу мекемелерди түзүү.

Милдеттер:

16.4 Мыйзамсыз каражаттардын агымын жана курал-жарактын агымын олуттуу төмөндөтүү, уурдалган активдерди табуу жана кайтаруу боюнча иштерди активдештирүү жана уюшкан кылмыштуулуктун бардык түрүнө каршы күрөш жүргүзүү

16.5 Коррупциянын жана паракорчулуктун бардык түрүнүн көлөмүн олуттуу азайтуу.

Банктын салымы:

Коррупцияга каршы күрөшүү тууралуу мыйзамдарды сактоо, чыдап турууга жол бербеген принциптин негизинде коррупцияга каршы күрөшүү.

Терроризмди (экстремизмди) каржылоого жана кылмыш жолу менен алынган кирешелерди легализациялоого (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндө Банк тарабынан системалуу чараларды ишке ашыруу.

Кызматкерлерд терроризмди (экстремизмди) каржылоого жана кылмыш жолу менен алынган кирешелерди легализациялоого (адалдоого) каршы аракеттенүү маселелери боюнча үзгүлтүксүз окутуу.

Туруктуу өнүгүүгө жетүүнүн каражаттарын бекемдөө жана туруктуу өнүгүүнүн кызыкчылыктарында глобалдуу өнөктөштүк иштерин активдештирүү.

Милдеттер:

17.1 Салыктарды топтоо жана башка кирешелер боюнча улуттук мүмкүнчүлүктөрдү жогорулатуу боюнча ички булактардын, анын ичинде өнүгүп жаткан өлкөлөрдүн эл аралык колдоосунун натыйжасында ресурстарды мобилизациялоону күчөтүү.

17.11 2020-жылга карата дүйнөлүк экспортто азыраак өнүккөн өлкөлөрдүн үлүшүн эки эселентүү максатында өнүгүп жаткан өлкөлөрдүн экспортун олуттуу өнүктүрүү.

17.16 Бардык өлкөлөрдө туруктуу өнүгүү максаттарына жетүүнү колдоо үчүн туруктуу өнүгүү кызыкчылыктарында глобалдык өнөктөштүктү бекемдөө.

Банктын салымы:

Туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө улуттук жана эл аралык демилгелерге катышуу жана колдоо.

Салыктарды жана башка төлөмдөрдү өз убагында жана толук төлөө, Кыргыз Республикасынын салык мыйзамдарын сактоо.

Мамлекетке Банктын акционерин катары дивиденддерди төлөө.

Микро, чакан жана орто бизнести, корпоративдик кардарларды, анын ичинде, товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү экспорттоого багытталган кардарларды каржылоо.

Банк тарабынан кызыктар тараптарга анын иши боюнча өз убагында жана толук маалымат берип туруу.

Кызыктар тараптар менен өз ара аракеттенүү

Элдик Банк туруктуу өнүгүү жаатында кызыктар тараптардын кызыкчылыктарын урматтоого умтулуу аркылуу алардын бардыгы менен ишенимдүү өнөктөштүктү жана алар менен натыйжалуу диалогду колдоону негизги артыкчылык катары карайт.

Банк, туруктуу өнүгүүнүн ар кандай өңүтүн кошо алуу менен, кызыктар тараптар менен өз ара аракеттенүүнү жана ак ниеттүүлүк менен масилет курууну колдоого, чечим кабыл алууда кызыктар тараптардын пикирлерин эске алууга жана Банктын иш-аракетине жана кызыктар тараптарга тийгизген таасирине байланышкан маселелер боюнча пикирлерди билдирүүгө даяр экендигин билдирет. Кызыктар тараптардын пикирлери жана сунуштары стратегиялык пландоодо эске алынат.

Элдик Банк Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана өзүнүн ички корпоративдик документтеринде каралган маалыматтарды, ошондой эле өзүнүн иш-аракетинин олуттуу аспектилерин, анын ичинде финансылык абалы, менчик жана башкаруу түзүмү жөнүндө маалыматтарды ишенимдүү жана өз убагында ачып берүүнү кызыктар тараптардын кызыкчылыктарын сактоонун маанилүү фактору катары карайт.

Банктын негизги кызыктар тараптары төмөндөгү таблицада келтирилген.

Кызыктар тарап	Кызыктар тараптын кызыкчылыктары жана күтүүлөрү	Өз ара аракеттенүү жолдору	Жооптуу органдар жана бөлүмдөр
Акционер	→ Туруктуу жогорку операциялык жана финансылык натыйжалар. → Банктын келечекте өнүгүү багыттарын аныктай алуу. → Банктын тобокелдерге аз дуушар болушуна кам көрүү. → Кыргыз Республикасынын туруктуу өнүгүүсүнө олуттуу салым кошуу. → Ата мекендик банк секторунда алдыңкы орунда болуу.	- Акционерлердин жалпы чогулушу. - Акционердин өкүлдөрү менен жолугушуулар. - Эл аралык стандарттарга жана практикага ылайык финансылык жана финансылык эмес маалыматтарды ачуу. - Акционерлердин суроо-талаптары жана акционерлердин жалпы чогулушунун күн тартибиндеги маселелер боюнча өз убагында жана жетиштүү маалыматты берүү. - Банктын жана Кыргыз фондулук биржасынын сайтында маалыматтарды жарыялоо, маалыматтарды бөлүшүү.	- Директорлор кеңеши. - Башкарма. - Корпоративдик катчы.

Кардарлар	→ Банктын продуктары жана тейлөө кызматтары жөнүндө толук жана ишенимдүү маалыматты алуу. → Кесиптик кеп-кеңештерди берүү. → Кардар үчүн каралган инновациялар, санариптештирүү. → Кардардын кайрылууларына жана көйгөйлөрүнө ыкчам жооп берүү. → Банктын ишенимдүүлүгү жана финансылык туруктуулугу. → Жогорку деңгээлдеги маалыматтык коопсуздук.	- Физикалык жана санариптик каналдарды, анын ичинде Интернет-банкингди, Банктын мобилдик тиркемесин колдонуу менен продуктарды жана тейлөө кызматтарын сатып өткөрүү. - Электрондук почта же телефон аркылуу маалымат билдирүүлөрү, социалдык тармактарда өз ара аракеттенүү. - 24/7 байланыш-борбору, кардарлардын суроолору жана кайрылуулары боюнча үзгүлтүксүз кайтарым байланыш (келип түшүүсү боюнча), банктык тейлөө маселелери боюнча кардарларга консультация берүү. - Банктын кеңселеринде кардарлар менен бетме-бет сүйлөшүү. - Кардарлардын муктаждыктарын изилдеп туруу. - Зарыл болгон продуктардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жаңы түрлөрүн иштеп чыгуу. - Финансылык жана финансылык эмес отчеттуулук.	Кредит департаменти. Бизнести өнүктүрүү департаменти. Инновациялык өнүктүрүү башкармалыгы. Тейлөө сапаты бөлүмү.
Кызматкерлер	→ Банк тарабынан эмгек мыйзамдарынын жана эмгек келишимдеринин сакталышы. → Эмгекке адилет акы. → Эмгек шарттарынын коопсуздугу. → Бирдей мүмкүнчүлүктөрдү камсыздоо. → Иш кызматында ийгиликтер келечеги. → Банктын иш берүүчү катары туруктуулугу.	- Байланыш каналдары аркылуу маалымдоо жана ишеним каналдары боюнча жөнөтүлгөн кайрылууларды кароо. - Корпоративдик иш-чаралар. - Үзгүлтүксүз окутуу жана тренинг. - Банктын жетекчилиги менен жолугуп, сүйлөшүүлөр. - Тартылуучулук деңгээлин жыл сайын өлчөө. - Финансылык жана финансылык эмес отчеттуулук.	HR Департамент.
Берүүчүлөр	→ Банктын сатып алуу жол-жоболоруна катыша алуусу. → Түзүлгөн контракттар боюнча шарттардын аткарылышы. → Берүүчүлөр менен өз ара аракеттенүү процесстерин жакшыртуу.	- Берүүчүлөр менен сүйлөшүүлөр жана жолугушуулар. - Тендерлер жана сатып алуулар боюнча пландар жөнүндө маалымат (зарылчылыкка жараша), конкурстук сатып алуулардын жол-жоболорун иштеп чыгуу - Байланыш каналдары аркылуу маалыматтык билдирүүлөр жана жазуу жүзүндөгү кайрылуулар. - Банктын веб-сайтында маалымат жарыялоо.	Административдик-чарба башкармалыгы. Сатып алуулар боюнча бөлүм.

Банктын бөлүмдөрү иштеген аймактардын калкы (жергиликтүү коомчулук)	→ Банктын бөлүмдөрү иштеген аймактардын тургундары үчүн жеткиликтүү жумуш орундарынын санын, ишке орношуу мүмкүнчүлүктөрүн көбөйтүү. → Чакан жана орто бизнести колдоо. → Бюджетке салыктардын олуттуу көлөмү. → Улуттук маанидеги долбоорлорду ишке ашырууга Банктын катышуусу. → Банктын бөлүмдөрү иштеген аймактардын социалдык өнүгүүсүнө кошкон салымын кеңейтүү, кайрымдуулук долбоорлорун ишке ашыруу.	- ЖМКлардагы, социалдык тармактардагы маалыматтык билдирүүлөр. - Байланыш борбору. - Коммерциялык эмес жана кайрымдуулук уюмдары менен биргелешкен долбоорлор. - Финансылык жана финансылык эмес отчеттуулук.	Бизнести өнүктүрүү департаменти.
Мамлекеттик бийлик органдары, тескөөчүлөр (регуляторлор)	→ Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын жана банк секторуна карата регулятивдик талаптарды аткаруу, лицензиялардын болушу. → Чарба жана финансылык иштеринин натыйжалары жөнүндө актуалдуу жана ишенимдүү маалымат менен камсыздоо. → Салык төлөмдөрүн өз убагында жана толук алуу. → Бизнести колдоо, жумуш орундарын түзүү, анын ичинде, экономикага жана кардарларга Банк тарабынан кредит берүү аркылуу.	- Бийлик органдары жана регуляторлор менен түз диалогду жана жолугушууларды уюштуруу. - Конференцияларга, форумдарга, эксперттик иш-чараларга катышуу жана аларды уюштуруу. - Мамлекеттик социалдык долбоорлорго жана жумушчу топторго катышуу. - Финансылык жана финансылык эмес отчеттуулук, башка милдеттүү отчеттуулук.	Директорлор кеңеши. Башкарма. Бухгалтердик эсепке алуу жана отчеттуулук департаменти. Комплаенс контролдоо башкармалыгы.
Фондулук биржа	→ Жайгаштырылуучу баалуу кагаздар боюнча фондулук биржанын талаптарды сактоо. → Ачыкка чыгарылуучу маалыматтын, анын ичинде финансылык эмес маалыматтардын көлөмүнө, мөөнөтүнө жана сапатына карата фондулук биржа талаптарын аткаруу.	- Отчеттуулук чегинде финансылык жана финансылык эмес маалыматтарды берүү. - Фондулук биржанын суроо-талаптарына ылайык корпоративдик маалыматты берүү. - Жолугушууларды, кеңешмелерди, сүйлөшүүлөрдү өткөрүү.	Казына департаментинин Инвестицияларды тартуу тобу.
Эл аралык өнөктөштөр	→ Банктын финансылык туруктуулугу, алдын ала так корпоративдик чечимдер. → Бизнестин ачык-айкындуулугу, эл аралык стандарттарга ылайык финансылык жана финансылык эмес маалыматтарды ачуу. → Биргелешкен мүнөздөгү туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө системалуу демилгелерди ишке ашыруу. → ESG чөйрөсүндөгү эл аралык стандарттарга жана алдынкы тажрыйбаларга ылайык келүү.	- Финансылык жана финансылык эмес маалыматтарды берүү. - Сүйлөшүүлөр, жолугушуулар. - Суроолорго жооптор.	Директорлор кеңеши. Башкарма. Бизнести өнүктүрүү департаменти. Казына департаментинин Инвестицияларды тартуу тобу.

Жалпыга маалымдоо караттар	→ Банктын ачыктыгы.	- Пресс-конференциялар, пресс-турлар, Банк жетекчилиги менен интервьюлар, корпоративдик презентациялар, маанилүү окуялар боюнча пресс-релиздер аркылуу түз үзгүлтүксүз өз ара аракеттенүүнү колдоо.	Бизнести өнүктүрүү департаменти.
	→ Банк тарабынан ар кандай кызыктар тараптарга тиешелүү маалыматтарды берүү.	- Суроолорго жооптор.	
	→ Маалыматтык себептердин болушу.	- Корпоративдик веб-сайт, социалдык тармактар аркылуу маалымдоо.	

Отчеттук мезгилде кызыктар тараптар үчүн экономикалык наркты түзүү

Тике түзүлгөн экономикалык нарк жана бөлүштүрүлгөн экономикалык нарк Элдик Банк тарабынан өз иш-аракетинин жүрүшүндө түзүлүүчү тиешелүүлүгүнө жараша баалуулукту мүнөздөөчү көрсөткүчтөр болуп саналат жана Банктын акционери жана кызматкерлери, берүүчүлөр, мамлекет, жергиликтүү жамааттар жана башкалар ортосунда алынган кирешелерди андан ары бөлүштүрүү

Тике түзүлгөн экономикалык нарк	8 147,5 млн сом	Операциялык чыгашалар	3 118,0 млн сом
Пайыздык кирешелер	5 299,9 млн сом	персоналга чыгашалар	2 195,1* млн сом
Комиссиялык кирешелер	1 366,5 млн сом	кайрымдуулук жана демөөрчүлүк	0,9 млн сом
Чет өлкө валюталары менен операциялардан таза киреше	1 481,1 млн сом	пайдага салыкты жана эмгек акыларга салыктарды кошпогондо, салыктар	4,5 млн сом
Бөлүштүрүлгөн экономикалык нарк	6 896,8 млн сом	Пайдага салык	295,1 млн сом
Пайыздык чыгашалар	1 743,8 млн сом	Жарыяланган дивиденддер	1 095,5 млн сом
Комиссиялык чыгашалар	644,4 млн сом	Бөлүштүрүлбөгөн экономикалык нарк	1 250,7 млн сом
		* кызматкерлердин эмгек акысына салыктарды жана төлөмдөрдү эсепке алуу менен.	

Кыргыз-Ата улуттук паркы

Корпоративдик башкаруу

Элдик Банктын учурдагы корпоративдик башкаруу түзүмү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ылайык келет. Банк корпоративдик башкаруу практикасын үзгүлтүксүз өркүндөтүү принцибин карманат жана Банктык көзөмөл боюнча Базель комитетинин сунуш-көрсөтмөлөрүн жана башка алдыңкы эл аралык тажрыйбаларды, иш этикасынын жана иштиктүү карым-катыштардын тиешелүү мамилелеринин жалпы кабыл алынган стандарттарын, ошондой эле, таанылган талаптарды жана туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө мамилелерди эсепке алууга умтулат.

Банктын Уставы жана Корпоративдик башкаруу кодекси Корпоративдик башкаруу системасынын иштешин аныктоочу негизги ички документтер болуп саналат. 2024-жылы корпоративдик башкарууну өркүндөтүү багытында Корпоративдик башкаруу кодексинин жаңы редакциясы бекитилген. Корпоративдик башкаруу чөйрөсүндө башка документтер менен кошо Директорлор кеңеши жөнүндө жобону, Директорлор кеңешинин комитеттери жөнүндө жобону жана Башкарма жөнүндө жобону бөлүп көрсөтүүгө болот.

Корпоративдик башкаруунун орчундуу принциптери

- Уставдык капиталдын наркын, акционерлердин мыйзамдуу укуктарын жана кызыкчылыктарын милдеттүү түрдө эске алуу менен, узак мөөнөттүү келечекте туруктуу жогорулатуу принциби.
- Банктын туруктуу өнүгүү принциби, бул коомдун ишинде финансылык, социалдык жана экологиялык өңүттөн чечимдерди кабыл алууда, ошондой эле акционерлер үчүн мындай чечимдердин таасирин баалоодо эске алуу зарылдыгын билдирет.

Акционерлердин жалпы чогулушу, Директорлор кеңеши жана Башкарма Элдик Банктын башкаруу органдары болуп саналат.

Директорлор кеңешинин жана Башкарманын бардык мүчөлөрү Банкты натыйжалуу башкаруу боюнча зарыл болгон тажрыйбага, билимге, компетенцияга жана көндүмгө ээ. Туруктуу өнүгүү маселесинде Директорлор кеңешинин жана Башкарманын компетенциялары жалпы тармактык багыттарды (тренд), колдонуудагы мыйзамдардын талаптарынын өзгөрүүлөрүн мезгили менен талдоо жана тиешелүү тематикалык конференцияларга, форумдарга жана билим берүү иш-чараларына катышуу чегинде колдоого алынат. Отчеттук мезгилде Директорлор кеңешинин жана Башкарманын курамына дээрлик жергиликтүү калктын өкүлдөрү, татктап айтканда, Кыргыз Республикасынын жарандары кирди.

Отчеттук мезгил ичинде корпоративдик башкаруунун стандарттарын жана практикасын сактоо жаатында Банкка тиешелүү соттук териштирүүлөр жана талаш-тартыштар, Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн же Башкарманын мүчөлөрүнүн туура эмес жүрүм-туруму тууралуу, аларга байланыштуу кызыкчылыктардын кагылышы орун алган жок.

Элдик Банк өз кызмат адамдарынын алардын иш-аракетинен улам Банкка же үчүнчү жактарга келтирилген зыяндын ордун өз каражаттарынын эсебинен толтура алгыдай жоопкерчилигин камсыздандырууга акылга сыярылык аракеттерди көрөт.

Акционерлердин жалпы чогулушу

Акционерлердин жалпы чогулушу башкаруунун жогорку органы болуп саналат. Акционер башкарууга катышуу укугун акционерлердин жалпы чогулушунда добуш берүү жолу менен ишке ашырат. Акционерлердин жалпы чогулушунун ыйгарым укуктарына жылдык бюджетти жана жылдык бухгалтердик отчетту бекитүү, Директорлор кеңешинин мүчөлөрүн шайлоо жана ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу, Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнө төлөнүүчү сый акынын жана компенсациялардын өлчөмүн бекитүү, ири бүтүмдөрдү жактыруу, жана башка маанилүү маселелер боюнча чечимдерди кабыл алуу кирет. Акционерлердин жылдык жалпы чогулушунда, Директорлор кеңешинин сунуш-көрсөтмөлөрү боюнча, дивиденддерди төлөө, дивиденддердин өлчөмү жана аларды төлөөнүн мүмкүн болуучу формасы жөнүндө чечим кабыл алынат.

2023-жылдын 31-мартында Акционерлердин жылдык жалпы чогулушу өткөрүлдү. Отчеттук жылы акционерлердин 6 кезексиз жалпы чогулушу уюштурулган.

Акционерлердин жалпы чогулушун өткөрүү күнү жана тартиби, аны өткөрүү жөнүндө акционерлерге маалымдоо тартиби, акционерлердин жалпы чогулушун өткөрүүгө даярдык көрүү учурунда акционерге берилүүчү маалыматтардын тизмеги Директорлор кеңеши тарабынан белгиленет. Директорлор кеңеши акционерди Банк жөнүндө актуалдуу жана маанилүү маалымат менен камсыз кылууга жана Акционерлердин жалпы чогулушуна материалдарды талаптагыдай даярдоого жооптуу болот. Акционерлердин жалпы чогулушуна Директорлор кеңешинин, Аудит боюнча комитеттин, Башкарманын мүчөлөрүнүн, ошондой эле, шайлануучу органдарга талапкерлердин Банктын аудиторунун катышуусу менен милдеттүү түрдө катышуусу белгиленген.

Директорлор кеңешинин жыл сайын тобокелдиктерди тескөө жана ички контролдоо системасынын натыйжалуулугун баалоону уюштуруусу жана мындай баалоонун натыйжалары жөнүндө акционерлерге отчет берүүсү дагы мааниге ээ.

Банк отчеттук мезгил ичинде акционерлердин маалымат алуу өтүнүчтөрүн орундаткан. Акционер үчүн Директорлор кеңешинин жана Башкарманын мүчөлөрүнө жалпы чогулушту даярдоодо жана өткөрүүдө суроо берүү мүмкүнчүлүгү берилген. Акционерге Директорлор кеңешинин төрагасына суроо-талаптарды жөнөтүү жана алар боюнча пикир алуу мүмкүнчүлүгү түзүлөт. Банк акционердин дивиденддик укуктарынын бузулушун шарттаган чараларды көргөн эмес, ошондой эле ага таандык акцияларды акционердин тескөөсүнө тоскоол болгон эмес.

Директорлор кеңеши

Директорлор кеңеши акционерлердин жалпы чогулуштарынын ортосундагы мезгил аралыгында Элдик Банкка жалпы жетекчиликти жүзөгө ашыруучу башкаруу органы болуп саналат. Директорлор кеңеши Банкты башкарууда кесипкөйлүктү, жоопкерчиликти жана ага активдүү катышууну көрсөтөт.

Директорлор кеңеши стратегиялык максаттарды, тобокелдерди тескөө стратегиясын, корпоративдик башкарууну жана корпоративдик баалуулуктарды ишке ашырууну бекитет жана көзөмөлдөйт. Директорлор кеңеши Башкарманын төрагасын жана мүчөлөрүн кызматка дайындоого жана бошотууга байланыштуу чечимдерди кабыл алууга жооптуу, Банкта Башкарманын ишин контролдоп турат, ошондой эле, тобокелдиктерди тескөө жана ички контролдоо системасын талаптагыдай уюштурууну жана иштешин камсы-

здайт. Директорлор кеңешинин өзгөчө ыйгарым укуктарына, башка маселелер менен катар, төмөндөгү маселелер кирет:

- Банктын уюштуруу түзүмүн бекитүү.
- Банктын аткаруу органдарынын жана кызмат адамдарынын ишин текшерүү, бул текшерүүлөрдүн жыйынтыгы боюнча чараларды көрүү.
- Улуттук банктын инспектордук текшерүүлөрүнүн, ошондой эле, ички жана тышкы аудиттердин натыйжаларын кароо жана чараларды көрүү.
- Ички аудит, тобокел-менеджмент жана комплаенс-к көзөмөл кызматтарынын жетекчилерин бекитүү, алардын эмгегине акы төлөө шарттарын аныктоо;

Директорлор кеңеши Банктын корпоративдик башкаруу практикасына жылына бир жолудан кем эмес баа берип турат, мындай баалоонун жыйынтыктарын өзүнүн отурумунда карайт жана аны жакшыртууга багытталган чечимдерди кабыл алат.

Уставга жана Директорлор кеңеши жөнүндө жобого ылайык, Директорлор кеңешинин мүчөлөрү Акционерлердин жалпы чогулушунда төрт жылдык мөөнөткө жекече негизде шайланат. Директорлор кеңеши так сандагы беш мүчөдөн кем эмес болууга тийиш. Директорлор кеңешинин кеминде бир мүчөсү мамлекеттик жана/же расмий тилди билген Кыргыз Республикасынын жараны болушу керек. Директорлор кеңешинин төрагасы директорлор кеңешинин мүчөлөрү тарабынан алардын ичинен көпчүлүк добуш менен шайланат. Директорлор кеңешинин мүчөсүнүн ыйгарым укуктарын башка адамга өткөрүп берүүгө жол берилбейт.

100%

2023-жылдын 31-декабрына
карата көз карандысыз
директорлордун үлүшү

20%

2023-жылдын
31-декабрына карата
Директорлор кеңешиндеги
аялдардын үлүшү

Төмөндөгүлөр Директорлор кеңешинин мүчөлөрү боло алышпайт:

- Башкарманын мүчөсү болуп саналгандар же Банкта башка бир кызматтарды ээлегендер.
- Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан көзөмөлдөнгөн башка банктын же башка тараптын кызмат адамы же олуттуу акционери (катышуучусу) болуп саналса, же башка атаандаш финансылык уюмдарда кызматта болсо.
- Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан белгиленген талаптарга жооп бербегендер, ошондой эле мыйзам тарабынан же соттун чечими менен мындай кызматтарды ээлөөсүнө тыюу салынган адамдар.

Жогорудагы жагдайларды эске алуу менен, Директорлор кеңешинин курамында аткаруучу директорлор (Банк Башкармасынын мүчөлөрү же Банктын башка кызматкерлери болуп саналган Директорлор кеңешинин мүчөлөрү) жокко эсе.

Эгерде, Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуунун натыйжасында анын курамы белгиленген кворумдан азайса, Башкарма Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн ыйгарым укуктары токтотулган күндөн тартып беш күндүн ичинде Директорлор кеңешинин жаңы курамын шайлоо үчүн акционерлердин кезексиз жалпы чогулушун чакыруу жөнүндө чечим кабыл алат.

2023-жылдын 31-декабрына карата абал боюнча Элдик Банктын Директорлор кеңешинин курамына 5 адам кирген, анын ичинен 1 аял. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн орточо жаш курагы - 53 жаш. Директорлор кеңешинин 30-50 жаштагы мүчөлөрү – 1 адам, 50 жаштан жогору – 4 адам. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн орточо кызмат мөөнөтү - бир жарым жыл. Директорлор кеңешинин бир дагы мүчөсү башка ачык акционердик коомдордун жогорку корпоративдик башкаруу органдарына катышкан эмес.

Директорлор кеңешинин чечимдерин кабыл алууда объективдүүлүктү жана көз карандысыздыкты камсыз кылууда анын курамына көз карандысыз директорлор шайланат. Уставга жана Директорлор кеңеши жөнүндө жобого ылайык, Директорлор кеңешинин жалпы курамынын үчтөн биринен кем эмес көз карандысыз директорлор болушу керек. 2023-жылдын 31-декабрына карата Директорлор кеңешинин мүчөлөрү, анын ичинде анын төра-

гасы көз карандысыз директорлор болгон. Директорлор кеңеши анын мүчөлөрүнүн кимиси көз карандысыз директорлор экендиги жөнүндө маалыматты ачыкка чыгарууга жооптуу.

Банк «Банктар жана банк иштери жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында белгиленген директорлордун көз карандысыздык критерийлерин карманат. Көз карандысыз директор Директорлор кеңешинин мүчөсү болуп төмөндөгүлөр эсептелет, ал шайлоо учурунда:

- Акыркы беш жылдын ичинде Банктын кызматкери же Банк менен байланышы бар юридикалык жактардын бир кызматкери болуп саналбайт жана болгон эмес.
- Акыркы беш жылдын ичинде Банк Башкармасынын мүчөсү же Банк менен байланышкан юридикалык жактардын биринин Башкармасынын мүчөсү болуп саналбайт жана болгон эмес.
- Директорлор кеңешинин отурумдарына катышуу менен байланышкан чыгашалардын ордун толтуруудан башка, акыркы беш жыл ичинде Банктан же Банк менен байланышкан жактардан же алардын атынан кандайдыр бир олуттуу кошумча сый акыларды, компенсацияларды, жеңилдиктерди же кайрымдуулуктарды тике же кыйыр түрдө албаган.
- Акыркы беш жылдын ичинде Банк же Банкка байланышкан жактардын кимиси менен болбосун тике же өнөктөш катары олуттуу иш мамилелери (анын ичинде кредиттерди, зайымдарды берүү жана алуу) жок.
- Акыркы беш жылдын ичинде Банктын же Банкка байланышкан жактардын кимисинин болбосун өнөктөшү же азыркы же мурдагы тышкы аудитинин кызматкери болбогон.
- Банкка олуттуу катышууну же контролду жүзөгө ашырбаган жана Банкка олуттуу катышууну же контролду жүзөгө ашыруучу кандайдыр бир акционер болбогон.
- Акыркы төрт жыл ичинде Банктын Директорлор кеңешинин, Шариат кеңешинин же Банк менен байланышкан юридикалык жактардын эч биринин курамына кирбеген.
- Мурдагы пункттарда көрсөтүлгөн адамдар менен жакын туугандык мамилеси жок.

Директорлор кеңешинин бардык мүчөлөрүнө Элдик Банктын документтерин жана маалыматтарын алуу мүмкүнчүлүгү бирдей камсыздалган. Директорлор кеңешинин жаңыдан шайланган мүчөлөрүнө Банктын иши жана Ди-

ректорлор кеңешинин иши жөнүндө зарыл болгон маалыматтар шайланган учурдан тартып тез арада берилет.

Директорлор кеңешинин иш-аракетинин натыйжалуулугу мезгил-мезгили менен бааланып туарт, анын жыйынтыктары боюнча тиешелүү түзөтүү чаралары көрүлөт. 2024-жылы бекитилген Директорлор кеңешинин ишин баалоо жөнүндө жобого ылайык, Директорлор кеңеши баа берүүнүн төмөнкү түрлөрүн жүргүзөт: башкаруу органы катары Директорлор кеңешинин ишине баа берүү жана директорлор кеңешинин мүчөлөрүнө баа берүү (жекече баалоо).

Директорлор кеңешинин отурумдары, зарылчылыкка жараша, Директорлор кеңешинин иш планына ылайык үзгүлтүксүз, бирок ар бир чейректе бир жолудан кем эмес өткөрүлөт. Директорлор кеңешинин отурумдары, эгерде, ага анын мүчөлөрүнүн үчтөн экисинен кем эмеси катышса, мыйзамдуу деп эсептелет.

Отчеттук мезгилдин ичинде Директорлор кеңешинин 75 отуруму өткөрүлдү. Башка маселелер менен катар, 2023-жылы Директорлор кеңешинин отурумдарында корпоративдик стратегияны аткарууга, бюджетти бекитүүгө жана көзөмөлдөөгө байланышкан маселелер каралган. Отчеттук мезгилде Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн отурумдарга орточо катышуусу 100% түзгөн.

Директорлор кеңешинин мүчөлөрү өздөрүнүн милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон маалыматтарды жана документтерди алууга укуктуу, ал эми Банктын аткаруучу жетекчилиги тиешелүү маалыматтарды жана документтерди камсыздап берүүгө милдеттүү. Отчеттук мезгилде Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнө күн тартибинин маселелерин талкуулоого катышууга жана Директорлор кеңешинин жеке жыйналыштарында каралууга тийиш болгон маселелерди кошпогондо, аралыктан добуш берүүгө мүмкүнчүлүк берилди.

Отчеттук мезгил ичинде Директорлор кеңешинин 3 комитети туруктуу негизде иштеген. Бардык комитеттерди көз карандысыз директорлор жетектеген. Директорлор кеңешинин комитеттеринин курамына Директорлор кеңешинин мүчөлөрү гана шайланат жана алардын курамына Банктын Башкармасынын мүчөлөрүнүн жана кызматкерлеринин кирүүсүнө жол берилбейт. Бирок Директорлор кеңешинин комитеттеринин ишине конкреттүү бир комитеттин компетенциясына тиешелүү маселелер боюнча чечимдерди кабыл алууда добуш берүүгө укугу жок эксперттер жана консультанттар убактылуу же туруктуу негизде тартылышат.

Тобокелдиктерди тескөө боюнча комитет

Төрага –
Алмазбек Биязбекович Токторбаев.

Отчеттук мезгилде Комитеттин отурумдары – 14. Каралган маселелердин саны – 24.

Комитет Директорлор кеңеши тарабынан түзүлөт жана Директорлор кеңешинин үчтөн кем эмес мүчөсүнөн турушу керек. Комитеттин эки мүчөсү Директорлор кеңешинин көз карандысыз мүчөлөрүнүн ичинен шайланууга тийиш, алардын бири Тобокелдиктерди тескөө боюнча комитеттин төрагасы болуп саналат жана Аудит боюнча комитетти жетектебейт. Комитеттин курамында ислам банк иши жана каржылоо принциптери жаатында билими/тажрыйбасы бар Директорлор кеңешинин кеминде бир мүчөсү болушу керек.

Комитеттин компетенциясына банктык тобокелдер боюнча иштин артыкчылыктуу багыттарын аныктоодо Директорлор кеңешине көмөк көрсөтүү жана тобокелдиктерди туура тескөө үчүн шарттарды түзүүгө көмөк көрсөтүү кирет.

Аудит боюнча комитет

Төрага –
Талгар Сартыманович Кыйшыбаев.

Отчеттук мезгилде Комитеттин отурумдары – 33. Каралган маселелердин саны – 74.

Комитет Директорлор кеңеши тарабынан түзүлөт жана Директорлор кеңешинин үч мүчөсүнөн турушу керек, анын ичинен экөө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген критерийлерге ылайык Директорлор кеңешинин көзкарандысыз мүчөсү болууга тийиш. Мында Комитеттин төрагасы Директорлор кеңешинин Тобокелдиктерди тескөө боюнча комитетин жетектебеген көз карандысыз мүчөлөрүнүн бири болууга тийиш.

Аудит боюнча комиссия Директорлор кеңеши же Аудит боюнча комитеттин эки мүчөсү тарабынан чейректе бир жолудан кем эмес чакырылууга тийиш.

Комитеттин компетенциясына ички контролдоо системасына көзөмөл жүргүзүү, финансылык отчеттуулуктун ишенимдүүлүгүн жана Банктын ишинин натыйжалуулугун жогорулатууга көмөк көрсөтүү, Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн банктын жетекчилиги, ички аудит кызматы жана тышкы аудит менен өз ара аракеттенүүсүн жакшыртуу кирет.

Дайындоо жана сый акылар боюнча комитет

Төрага –
Джыргалбек Советбекович Эрмеев.

Отчеттук мезгилде комитеттин отурумдары – 26. Каралган маселелердин саны – 44.

Комитет Директорлор кеңеши тарабынан түзүлөт жана Директорлор кеңешинин үч мүчөсүнөн турууга, алардын бири көз карандысыз болууга тийиш.

Комитеттин компетенциясына Директорлор кеңеши үчүн сунуш-көрсөтмөлөрдү иштеп чыгуу жана Банктын негизги кызматкерлерин дайындоо боюнча пландоо, негизги кызматкерлерге сый акы төлөөнүн деңгээлин жана критерийлерин аныктоо, алардын корпоративдик стратегияга, жүргүзүлүүчү операциялардын мүнөзүнө жана масштабына ылайык келүүсүнө жана Банктын ишинин натыйжаларына баа берүү кирет.

Элдик Банктын Директорлор кеңешинин курамы (2023-жылдын 31-декабрына карата)

**Джыргалбек Советбекович
Эрмеев**

Директорлор
кеңешинин Төрагасы

1971-жылы туулган.
Жарандыгы: Кыргыз
Республикасы.
Дайындалган дата:
2022-жылдын 1-марты.

Отчеттук мезгилде
Директорлор кеңешинин
комитеттерине катышуусу:
Дайындоолор жана сыйлоо
боюнча комитеттин төрагасы,
аудит боюнча комитеттин
мүчөсү.

**Талгар Сартыманович
Кыйшыбаев**

Директорлор
кеңешинин мүчөсү

1966-жылы туулган.
Жарандыгы: Кыргыз
Республикасы.
Дайындалган дата:
2022-жылдын 1-марты.

Отчеттук мезгилде
Директорлор кеңешинин
комитеттерине катышуусу:
Аудит боюнча комитеттин
төрагасы, Тобокелдиктерди
тескөө боюнча комитеттин
мүчөсү.

**Алмазбек Биязбекович
Токторбаев**

Директорлор
кеңешинин мүчөсү

1971-жылы туулган.
Жарандыгы: Кыргыз
Республикасы.
Дайындалган дата:
2022-жылдын 1-марты.

Отчеттук мезгилде
Директорлор кеңешинин
комитеттерине катышуусу:
Тобокелдиктерди тескөө
боюнча комитеттин төрагасы,
Дайындоолор жана сыйлоо
боюнча комитеттин мүчөсү.

**Кубанычбек Камчибекович
Колбаев**

Директорлор
кеңешинин мүчөсү

1979-жылы туулган.
Жарандыгы: Кыргыз
Республикасы.
Дайындалган дата:
2023-жылдын 30-марты.

Отчеттук мезгилде
Директорлор кеңешинин
комитеттерине катышуусу:
Тобокелдиктерди тескөө
боюнча комитеттин мүчөсү.

**Чолпон Болотбековна
Мажитова**

Директорлор
кеңешинин мүчөсү

1964-жылы туулган.
Жарандыгы: Кыргыз
Республикасы.
Дайындалган дата:
2022-жылдын 23-сентябры.

Отчеттук мезгилде
Директорлор кеңешинин
комитеттерине катышуусу:
Аудит боюнча комитеттин
мүчөсү жана Тобокелдиктерди
тескөө боюнча комитеттин
мүчөсү.

Элдик Банк Башкармасынын курамы (2023-жылдын 31-декабрына карата)

**Уланбек Мелисович
Ногаев**

Башкарманын
Төрагасы

1982-жылы туулган.
Жарандыгы:
Кыргыз Республикасы.
Дайындалган дата:
2023-жылдын 9-февралы.

**Акылбек Беримкулович
Турдалиев**

Башкарманын Төрагасынын
биринчи орун басары

1981-жылы туулган.
Жарандыгы:
Кыргыз Республикасы.
Дайындалган дата:
2022-жылдын 14-марты.

**Айчурек Жакыповна
Жакыпова**

Башкарманын Төрагасынын
орун басары

1972-жылы туулган.
Жарандыгы:
Кыргыз Республикасы.
Дайындалган дата:
2021-жылдын 16-августу.

**Оралбек Канатбекович
Чомоков**

Башкарманын Төрагасынын
орун басары

1989-жылы туулган.
Жарандыгы:
Кыргыз Республикасы.
Дайындалган дата:
2022-жылдын 1-июлу.

**Медет Маратович
Таиров**

Башкарманын Төрагасынын
орун басары

1987- жылы туулган.
Жарандыгы:
Кыргыз Республикасы.
Дайындалган дата:
2023-жылдын 28-февралы.

Башкарма

Башкарма Акционерлердин жалпы чогулушунун жана Директорлор кеңешинин компетенциясына таандык болгондон башка иш-аракеттин күндөлүк маселелерин чечет, аларга отчет берет жана жогору турган башкаруу органдарынын чечимдеринин аткарылышын уюштурат. Башкарма өз ишин Уставдын жана Башкарма жөнүндө жобонун негизинде жүргүзөт, анда Башкарманын отурумдарын белгилөө жана өткөрүү мөөнөттөрү, тартиби жана чечимдерди кабыл алуунун шарттары бекитилет. Башкарманын компетенциясы коллегиялдуу органдын жана коллегиялдуу органдын жетекчисинин компетенциясына бөлүнгөн.

Башкарма Директорлор кеңеши тарабынан бекитилген стратегияга (бизнес-планга) жана Банктын бюджетине (финансылык планына) ылайык иш жүргүзөт, мында ички документтер аркылуу анын адаттагы иш-аракетинин жана/же бюджетинин чегинен тышкары бүтүмдөр боюнча чечимдерди кабыл алуу жана маалыматтарды ачуу тартиби жөнгө салынган.

Башкарма Директорлор кеңешинин чечими менен түзүлөт, ал Башкарманын сандык жана жеке курамын аныктайт, ошондой эле анын мүчөлөрүнүн ыйгарым укуктарын каалаган убакта мөөнөтүнөн мурда токтотууга укуктуу. Башкарманын мүчөлөрү кайра дайындалышы мүмкүн.

Башкарманын курамы беш адамдан кем болбоого тийиш талабы белгиленген. Төмөндөгүлөр Башкарманын мүчөсү боло албайт:

- Директорлор кеңешинин мүчөсү болгон адам, же башка банктын же Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан көзөмөлдөнгөн башка юридикалык жактын кызмат адамы болуп саналган же башка атаандаш финансылык уюмдарда кызмат ордун ээлеген адам.
- Банктын капиталына олуттуу катышуучу акционер же Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан көзөмөлдөнгөн башка банктын же башка юридикалык жактын олуттуу акционери (катышуучусу) болуп саналган жак.
- Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан белгиленген талаптарга жооп бербеген ар кандай башка жак, ошондой эле мындай кызматты ээлөө мыйзам же соттун чечими менен тыюу салынган адам.

2024-жылдын 31-декабрына карата Элдик Банк Башкармасынын курамы 5 адамдан (аялдардын үлүшү 20%) турган, Башкарманын мүчөлөрүнүн орточо жашы 41 жашты түзөт.

Директорлор кеңеши тарабынан бекитилген ички документтерде жумасына бир жолудан кем эмес пландык жыйындарды өткөрүү чагылдырылат. Мында Башкарманын каалаган мүчөсү отурумду чакыруу боюнча сунуштарды киргизүүгө жана кароого маселелерди сунуштоого укуктуу. Отчеттук мезгилде Башкарманын 79 отуруму өткөрүлүп, 656 маселе каралган.

Башкармага караштуу бир катар комитеттер иштейт, алардын милдеттерине банктын операциялык иш-аракетинин ар кандай багыттары боюнча макулдашылган саясатты жүргүзүү кирет: Кредиттик комитет, Активдерди жана пассивдерди башкаруу боюнча комитет, Тариф комитети, Ислам терезеси боюнча каржылоо комитети. Башкармага караштуу комитеттердин отурумдары Башкарма тарабынан бекитилүүчү Комитеттер жөнүндө жобого ылайык өткөрүлөт.

Директорлор кеңеши Башкарманын иш-аракетине дайыма баа берип турат. Баа берүүнүн негизги критерийлери Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан лицензияланган жана иши ал тарабынан жөнгө салынган банктарда жана банктык эмес финансы-кредит уюмдарында ички контролдук жана ички аудит системаларын жөнгө салуу эрежелеринде белгиленген талаптарга ылайык келет.

Корпоративдик катчы

Акционердин укуктарын жана таламдарын коргоону камсыз кылуучу корпоративдик башкаруу процесстерин координациялоо, ошондой эле, акционер менен Банктын ортосундагы тиешелүү өз ара аракеттенүүнү уюштуруу үчүн Элдик Банкта Корпоративдик катчы иштейт. Корпоративдик катчы акционерлердин жалпы чогулушун даярдоо жана өткөрүү процессине катышат, акционерлердин жалпы чогулушунун жана Директорлор кеңешинин отурумдарынын протоколдорун жүргүзөт, алардын чечимдеринин аткарылышын контролдойт жана башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.

Корпоративдик катчы Банк Башкармасынан жетиштүү көз карандысыздыкка жана ага жүктөлгөн милдеттерди аткаруу үчүн атайын ыйгарым укуктарга ээ. Директорлор кеңеши Корпоративдик катчынын талапкерлигин бекитет жана анын ыйгарым укуктарын токтотот, Корпоративдик катчынын ишине баа берет жана анын иши жөнүндө отчетторду бекитет.

2015-жылдын сентябрынан бери корпоративдик катчы Аманова Бактыгүл Амановна иштеп келе жатат.

Ички аудит

Банкта иш-аракетти туруктуу жүргүзүү принцибин эске алуу менен, ички көзөмөл системасына, корпоративдик башкаруу, тобокелдиктерди тескөө процесстерине баа берүү үчүн түзүлгөн Ички аудит башкармалыгы иш алып барат.

Ички аудит башкармалыгы Башкармага жана түзүмдүк бөлүмдөргө көз каранды эмес. Ички аудит башкармасынын көз карандысыздыгы жана объективдүүлүгү Директорлор кеңешине функционалдык жактан баш ийүүсү менен камсыздалат. Директорлор кеңеши бул Башкармалыктын жетекчисин кызмат ордуна бекитет жана кызматтан бошотот.

Директорлор кеңеши жана анын Аудит боюнча комитети тобокелге негизделген ыкманы колдонуу менен Банктын максаттарына шайкеш келген ички аудиттин планын иштеп чыгат жана бекитет. Ички аудит башкармалыгы Банктын ишинин ички аудиттин планынын алкагында бардык багыттар боюнча мезгили менен текшерип турат. Директорлор кеңешинин же Аудит боюнча комитеттин талабы боюнча, анын ичинде, Банктын “ишеним телефону” аркылуу келип түшкөн маалыматтын негизинде өзгөчө контролдук жол-жоболорду жүргүзүү каралган. Ички аудит башкармалыгынын жетекчиси Директорлор кеңешине аудиттин натыйжалары боюнча отчетторду берип турат. Отчеттук мезгилде ички аудитти жүргүзүүнүн алкагында тобокелдиктерди тескөө жана ички контролдоо системасынын жана корпоративдик башкаруунун айрым практикаларынын ишенимдүүлүгүнө жана натыйжалуулугуна баа берилген.

Отчеттук мезгилде Ички аудит башкармалыгынын ыйгарым укуктарына ички аудиттин бул функциясын натыйжалуу ишке ашырууга терс таасирин тийгизе турган чектөөлөр аныкталган эмес.

Ички аудит башкармалыгы тышкы аудитор менен, ошондой эле, тобокелдерди тескөө, ички контролдоо жана корпоративдик башкаруу багытында Банкка консультациялык кызматтарды көрсөтүүчү жактар менен дагы иш-аракеттерди координациялайт.

Тышкы аудит

Финансы-чарбалык иштин ишенимдүүлүгүн текшерүү жана финансылык отчеттуулуктагы маалыматтарды тастыктоо максатында, Банк жыл сайын көз карандысыз аудитордук уюмду тартат. Аудитор акционерлердин жылдык

Корпоративдик башкаруу

GRI 2-9, 2-10, 2-11, 2-12, 2-13, 2-15, 2-17, 2-18, 2-19, 2-20, 2-21, 2-23, 2-27, 202-2, 405-1

Олуттуу темалар: Корпоративдик башкаруу

жалпы чогулушунда бекитилет. Директорлор кеңеши Акционерлердин жалпы чогулушунун кароосуна коюу үчүн аудитордук уюмдардан аудиторлукка талапкерди тандайт. Тышкы аудит бир эле ошол аудитордук уюм тарабынан беш жылдан ашык катары менен жүргүзүлүшү мүмкүн эмес.

Тышкы аудитор Кыргыз Республикасынын аймагында Аудиторлордун, аудиттордук уюмдардын, кесиптик аудиттордук бирикмелердин бирдиктүү мамлекеттик реестрине киргизилген жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан банктарды аудиттордук текшерүү үчүн белгиленген талаптарга жооп берген аудиттордук уюм гана боло алат.

Банктын финансылык отчетуна тышкы аудитти «Бейкер Тилли Бишкек» ЖЧК-сы жүргүзөт. Аудитордук компаниянын өзү да, анын аудитторлорунун бир дагы же башка кызматкерлери буюртмачы катары Банк менен кызыкчылыктардын кагылышуусу болгон эмес жана алар көз карандысыз жана Банк жана анын кызмат адамдары менен эч кандай байланышы жок. Тышкы аудитор “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамдарында белгиленген көз карандысыздык критерийлерге жооп берет.

Отчеттук мезгил ичинде аудиттордук уюм Банктын финансылык отчеттуулугунун аудити менен байланышпаган консультациялык кызматтарды көрсөткөн эмес.

Директорлор кеңешинин жана Башкарманын мүчөлөрүнө сый акы

Директорлор кеңешинин (анын ичинде көз карандысыз директорлордун) алар тарабынан өз милдеттерин аткаргандыгы үчүн сый акыларды төлөөнүн, чыгашаларынын ордун толтуруунун тартиби, өлчөмү жана мөөнөттөрү Акционерлердин жалпы чогулушунун чечими менен белгиленет. Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнө кошумча сый акынын өлчөмү Банктын иш-аракетинин жыйынтыктарын эсепке алуу менен, финансылык жылдын жыйынтыгы боюнча жана директорлордун Директорлор кеңешинин иштерине натыйжалуу катышуусунун негизинде Акционерлердин жалпы чогулушунун чечими менен белгиленет. Директорлор кеңешинин мүчөлөрү менен эмгек келишимдери түзүлбөйт.

Башкарманын мүчөлөрүнө эмгек акы төлөө системасы «Элдик Банк» ААКнун кызматкерлерине эмгек акы жана төлөмдөрдүн башка түрлөрү жөнүндө жобо менен жөнгө салынган.

Директорлор кеңешинин жана Башкарманын мүчөлөрүнө сый акынын өлчөмүн эсептөө тартиби ошондой эле финансылык туруктуулукту жана эффективдүүлүктү баалоо үчүн эффективдүүлүктүн негизги көрсөткүчтөрүн колдонуу боюнча нускама менен жөнгө салынат. Сый акынын өзгөрүлмө (кепилденбеген) бөлүгү Банктын эффективдүүлүк боюнча негизги көрсөткүчтөрүнүн пландаштырылган маанилерин аткаруунун жыйынтыгы боюнча аныкталат.

Отчеттук мезгил ичинде Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнө жана Башкарманын мүчөлөрүнө берилген сый акылардын суммардык өлчөмү жөнүндө маалымат Банктын 2023-жыл үчүн аудиттен өткөрүлгөн финансылык отчетунда ачык көрсөтүлгөн.

Отчеттук мезгил ичинде Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнө Директорлор кеңешинин жана Директорлор кеңешинин комитеттеринин айрым отурумдарына катышкандыгы үчүн сый акы төлөнгөн жок. Элдик Банкта ар кандай жагдайлардан улам Директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулган учурда кандайдыр бир компенсациялар же кошумча төлөмдөр каралган эмес.

Башкарманын мүчөлөрү менен түзүлгөн эмгек келишимде Банктын кызыкчылыгында ак ниет менен жана так иштөө милдеттери Башкарманын мүчөсү тарабынан туура аткарылбагандыгына байланыштуу келишим мөөнөтүнөн мурда бузулган учурда компенсация же ушул сыяктуу төлөмдөр каралышы мүмкүн эмес.

Туруктуу өнүгүүнү башкаруу системасы

Элдик Банк туруктуу өнүгүүнү эффективдүү башкаруу инклюзивдик экономикалык өсүүгө жана Кыргыз Республикасынын стратегиялык максаттарын ишке ашырууга, адилеттүү социалдык өнүгүүгө, экологиялык туруктуулукту камсыздоого көмөктөшөт, ошондой эле, узак мөөнөттүү баалуулуктарды негиздейт жана тобокелдиктерди азайтат, - деп эсептейт.

Туруктуу өнүгүүнүн принциптери жана факторлору акырындык менен жалпы стратегияга жана корпоративдик башкаруу системасына, анын ичинде, тобокелдиктерди тескөө жана ички контролдоо системасына интеграцияланууда. Ички документтерде бекитилген корпоративдик позиция - ESG чөйрөсүндө эл аралык стандарттарды колдонуу Банктын ишинин мыкты эл аралык тажрыйбага шайкеш келишин камсыздоо жана аны өнүктүрүүнүн максаттарына жана милдеттерине жетишүүнүн зарыл шарты катары каралат.

Бул жаатта эл аралык өнөктөштөр жана потенциалдуу инвесторлор Банкта туруктуу өнүгүү процесстерин, окуяларын жана факторлорун башкаруунун жана тобокелдиктерди тескөөнүн өнүгүшүнө жана натыйжалуулугуна, анын ичинде анын финансылык жана инвестициялык жагымдуулугуна жана кызыктар тараптар үчүн узак мөөнөттүү наркты түзүү абалына талдоо жүргүзөрү эске алынат. Мындан тышкары, жакынкы келечекте Кыргыз Республикасында туруктуу өнүгүү багытында регулятивдик талаптардын олуттуу катаалданышын, анын ичинде ESG-тобокелдиктерин пруденциалдык жөнгө салууга жана көзөмөлдөөгө интеграциялоону кошо алуу менен, жокко чыгарууга болбойт.

Банк төмөнкүлөргө көңүл бурат:

- Директорлор кеңешинин ишине туруктуу өнүгүү маселелерин камтууга, ошондой эле корпоративдик стратегияны иштеп чыгууда туруктуу өнүгүү чөйрөсүндөгү тобокелдерди жана мүмкүнчүлүктөрдү эске алууга.
- Алдыңкы дүйнөлүк тажрыйбаны эске алуу менен, туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө корпоративдик башкаруу жана тобокелдиктерге баа берүү системасын өркүндөтүүгө.

Тобокелдиктерди тескөө натыйжалуулугун жогорулатуу жана ага дуушар болууну азайтуу максатында, мына ушуларды эске алуу менен, Элдик Банк туруктуу өнүгүүнү башкаруунун комплекстүү тутумун акырындык менен калыптандырууда, ага Директорлор кеңеши, Башкарма, ар кандай түзүмдүк бөлүмдөр тартылып, алардын ортосундагы жоопкерчилик жана ыйгарым укуктар бөлүштүрүлгөн.

Бул системанын алкагында Директорлор кеңеши туруктуу өнүгүү чөйрөсүндөгү стратегияларды жана маанилүү ички документтерди бекитет, туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө Банктын ишине тиешелүү стратегиялык чечимдерди кабыл алат жана башкалар.

Башкарма туруктуу өнүгүү багытындагы түзүмдүк бөлүмдөрдүн жана филиалдардын иш-аракетин жана туруктуу өнүгүү боюнча ички документтердин талаптарын бизнес-процесстерге интеграциялоо иштерин көзөмөлдөйт, Директорлор кеңешинин туруктуу өнүгүүгө байланыштуу стратегиялык чечимдеринин аткарылышын жана башкаларды камсыздайт. Башкарманын деңгээлинде туруктуу өнүгүү маселелерин Башкарманын Төрагасынын орун басары жетектейт. Кредиттик комитет, Тариф комитети жана башкалар сыяктуу Башкарманын иштеп жаткан комитеттеринде ESGнин профилдик күн

тартибин колдоо үчүн жооптуу болгон комитет мүчөлөрүн аныктагандыгын белгилей кетүү керек.

Түзүмдүк бөлүмдөр туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө иштерди пландаштыруу менен тике жүргүзүшөт. Банкта ESG күн тартибинин негизги куратору болуп Долбоордук милдеттер жана ESG бөлүмү саналат, анын адистери туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө олуттуу компетенцияга ээ.

Банктын ишин практикалык жана үзгүлтүксүз координациялоо жана туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө сунуштарды даярдоо үчүн Башкарманын Төрагасына караштуу Туруктуу өнүгүү боюнча жумушчу топ түзүлгөн. Анын курамына Элдик Банктын түзүмдүк бөлүмдөрүнүн жетекчилери кирет. Жумушчу топ жогорку жетекчиликке туруктуу өнүгүү чөйрөлөрүндө ишти уюштурууда жана координациялоодо жардам берет, түзүмдүк бөлүмдөрдүн өз ара аракеттенүү процессин коштойт, ESG күн тартибин аткарууга көмөктөшүүчү жаңы идеяларды жана чечимдерди демилгелейт.

«Элдик Банк» туруктуу өнүгүү аспектилерин, анын ичинде БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттарына тиешелүү аспектилерди жетекчиликтин жана кызматкерлердин эффективдүүлүгүнүн негизги көрсөткүчтөр системасына камтууну изилдеп жатат.

Банк туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө ар кандай аспектилерди ченемдик жөнгө салууда системалуу аракеттенүүгө умтулат жана бул чөйрөдө ички документтер системасын, анын ичинде, жаңыларды иштеп чыгуу жана колдонуудагы ички документтерди актуалдаштыруу менен, акырындап өнүктүрүүдө.

Отчетту даярдоо учурунда банктын корпоративдик ESG күн тартибине карата мамилесин жөнгө салуучу жана конкреттештирүүчү бир катар ички документтер колдонууда болгон, анын ичинде:

- Корпоративдик башкаруу кодекси.
- «Элдик Банк» ААКнун Ишкердик этика кодекси.
- Кызматкерлердин корпоративдик этика кодекси.
- Экологиялык жана социалдык саясат.
- Коррупцияга каршы саясат.
- Кызыкчылыктардын кагылышын башкаруу саясаты.
- Кадр саясаты.

- Жеке мүнөздөгү маалыматтар саясаты
- Маалыматтык коопсуздук жөнүндө жобо.

Бардык кызматкерлер аткарууга милдеттүү болгон саналып өткөн ички документтер туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө эл аралык тажрыйбаны жана корпоративдик тажрыйбаны эске алуу менен Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын негизинде иштелип чыккан.

Тобокелдиктерди тескөө

Элдик Банк тобокелдерди эффективдүү тескөөнү бизнести туруктуу жана дурус өнүктүрүүнүн негизги шарты жана анын негизги кызыктар тараптар үчүн узак мөөнөттүү баалуулуктарды түзүү жөндөмдүүлүгү катары карайт.

Ички ченемдик база жана тобокелдиктерди тескөө тажрыйбасы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын жоболоруна жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын тобокелдиктерди тескөө жана ички контролдоо жагындагы талаптарына ылайык келет.

Банкта тобокелдиктерди тескөө жана ички көзөмөл системасын уюштуруунун принциптери жана мамилелери Директорлор кеңеши тарабынан аныкталган жана Банктын ички документтеринде белгиленген, алар тобокелдиктерди тескөө жана ички көзөмөл жаатындагы саясатты, биринчи кезекте, Тобокелдиктерди тескөө саясатында, Комплаенс-тобокелдиктерди тескөө саясатында, Ички көзөмөл системасы тууралуу саясатта аныктайт. Тобокелдиктерди тескөөгө байланыштуу негизги максат Банктын операцияларынын тобокел менен кирешелүүлүк катышынын оптималдуу деңгээлине жетишүү болуп саналат. Тобокелдиктерди тескөө экономикалык максатка ылайыктуулук принцибинин негизинде ишке ашырылат, анын алкагында тобокелдиктерди контролдоо боюнча чаралардын наркы тобокелдиктерден мүмкүн болуучу жоготуулар өлчөмүнөн ашпайт.

Тобокелдиктерди тескөөдө чечимдерди кабыл алууда жана ага дуушар болууну минималдаштырууда натыйжалуу процессти камсыздоо максатында тобокелдиктерди тескөө чөйрөсүндө башкаруу органдарынын жана түзүмдүк бөлүмдөрдүн иерархиясы уюштурулган.

Тобокелдиктерди тескөө системасынын коллегиялдуу башкаруу органдарынын курамына Директорлор кеңеши, Директорлор кеңешинин профилдик комитети жана Башкарма кирет.

Директорлор кеңеши тобокелдиктерди жана капиталды башкаруу стратегиясын, анын ичинде олуттуу тобокелдиктерди тескөө тартибин кошо бекитет, тобокелдиктерди жана капиталды башкарууну контролдойт. Директорлор кеңеши Банктын ишиндеги тобокелдиктерге ылайык капиталдын адекваттуу деңгээлин кармап туруу максатында баалоонун, мониторингдин жана контролдун эффективдүү системаларын түзүү үчүн жооптуу болот, ошондой эле тобокелдикти кабыл алуу мүмкүнчүлүгүн бекитет. Тобокелдикти кабыл алуу мүмкүнчүлүгү деңгээли тууралуу саясат колдонууда, ал пландаштыруу горизонтунун чегинде белгиленген чектеги жана сигналдык маанилери менен көрсөткүчтөрдүн топтому түрүндө Банктын тобокелдикке ыктоосун белгилейт. Директорлор кеңеши тобокелдиктер жөнүндө отчетторду жана Ички аудиттин отчетторун мезгил-мезгили менен карап чыгат. Бул Директорлор кеңеши үчүн тобокелдиктерди башкаруу жана ички контроль системасынын иштешине натыйжалуу мониторинг жүргүзүүгө мүмкүндүк берет.

Мында Директорлор кеңеши Тобокелдиктерди тескөө башкармалыгынын, Ички аудит башкармалыгынын жана Комплаенс көзөмөл башкармалыгынын жетекчилерин жана кызматкерлерин бекитет, алардын эмгегине акы төлөө шарттарын аныктайт, бул бөлүмдөрдүн штаттык расписаниесин, түзүмүн жана ички ченемдик документтерин бекитет.

Башкарма, ошону менен бирге, Директорлор кеңешинин тобокелдиктерди жана капиталды тескөө чөйрөсүндө чечимдеринин аткарылышын камсыздайт, мониторинг жүргүзүү жана зарыл болгон учурда тобокелдиктерди азайтуу боюнча чараларды ишке ашырууга жооп берет, тобокел деңгээли үчүн жооптуу бөлүмдөрдүн ыйгарым укуктарынын деңгээлин аныктайт, тобокелдиктерди тескөө жана ички контролдоо жагында конкреттүү жол-жоболор боюнча бөлүмдөрдүн жетекчилеринин ортосунда милдеттерди жана жоопкерчиликти бөлүштүрөт.

Ошол эле учурда Банкта коргонуунун үч линиясы модели ишке ашырылды:

- **Коргонуунун үчүнчү линиясы.** Ички жана тышкы аудит. Тобокелдиктерди тескөөгө көз карандысыз баа берилет, катачылыктарды аныктайт жана тобокелдиктерди тескөө системасын өркүндөтүү сунуштарын иштеп чыгат. Ички аудитти жүргүзүү үчүн Банкта өзүнчө түзүмдүк бөлүм, Ички аудит башкармалыгы түзүлгөн, ал функционалдык түрдө Директорлор кеңешине отчет берет. Тобокелдиктерди тескөө чөйрөсүндө ички аудит жыл сайын жүргүзүлөт. Башка иштер менен катар Ички аудит башкармалыгы тобокелдиктерди тескөө процесстерине катышуучу бөлүмдөрдүн иштерин текшерет жана Директорлор кеңешине тобокелдиктерди жана капиталдын шайкештигин башкаруу системасынын иштөөсүндөгү аныкталган кемчиликтер жана аларды четтетүү боюнча көрүлгөн чаралар жөнүндө маалымдап турат. Пландуу текшерүүлөр аудиттин планына ылайык, Банктын ички документтеринде белгиленген тартипте жүргүзүлөт.
- **Коргонуунун экинчи линиясы.** Тобокелдиктерди тескөө. Директорлор кеңешине отчет берип туруучу Тобокелдиктерди тескөө башкармалыгы аныктоо, баалоо, башкаруу жана Банктын башкаруу органдарына маалымдоо үчүн бирдиктүү принциптерди жана методдорду колдонууну камсыздоо аркылуу тобокел-менеджмент системасынын иштеши, тобокелдиктерди жалпы тескөө үчүн туруктуу негизде жооптуу болот, ошондой эле, түзүмдүк бөлүмдөрдүн тобокел-профилдеринин актуалдуулугу жана аныкталган тобокелдиктердин деңгээлине туура баа берүү боюнча кеп-кеңештерди айтып, дайыма контролдоп турат. Тобокелдиктерди тескөө башкармалыгынын жетекчиси тобокелдиктерди жана капиталды тескөө системасынын иштөөсүнүн натыйжалары жөнүндө маалыматты башкаруу органдарына үзгүлтүксүз жана оперативдүү негизде берип турат. Экинчи коргонуу линиясы, ошондой эле, Компаенс-көзөмөл башкармалыгына карайт.
- **Коргонуунун биринчи линиясы.** Тобокелдикке ээ болуу жана аны тескөө. Элдик Банктын операцияларды жана бүтүмдөрдү жүзөгө ашыруучу түзүмдүк бөлүмдөрү тобокелдиктерди аныктоого, баалоого жана мониторинг жүргүзүүгө тартылган, тобокелдиктерди тескөө боюнча ички документтердин талаптарына ылайык иш алып баруу менен, тобокелдиктердин деңгээлин эске алып турушат. Мындан тышкары, бизнес-бөлүмдөр Банк тарабынан белгиленген чектерде, белгиленген ыйгарым укуктардын чегинде тобокелдиктерди кабыл алууга байланышкан

операцияларды жүзөгө ашырышат, ошондой эле, операцияларды жана бүтүмдөрдү жүргүзүүдө тобокелдиктерди аныктоону, ачып көрсөтүүнү жана алгачкы баалоону жүзөгө ашырышат.

Тобокелдиктерди тескөө процессинде кызыкчылыктардын кагылышына жол берилбейт. Элдик Банк түзүмдүк бөлүмдөрдүн ортосунда тобокелдиктерди кабыл алуу жана тескөө боюнча функцияларды (ыйгарым укуктарды) тобокелдерди кабыл алуу жана тобокелдиктерди тескөө боюнча операциялар бир түзүмдүк бөлүм тарабынан жүргүзүлбөй тургандай негизде бөлүштүрөт. Тактап айтканда, ички жол-жоболор кредиттик тобокелди кабыл алуучу (бизнес-процесстерди баштоо) жана аны контролдоочу (кредиттик администрлөө жана тобокелдиктерди тескөө) бөлүмдөрдүн ортосундагы функциялардын так бөлүнүшүн шарттайт.

Тобокелдиктерди тескөө системасы тобокелдиктерди идентификациялоону, олуттуу тобокелдиктерди аныктоону жана баалоону, олуттуу тобокелдиктерди чогуу кароону, күндөлүк жана пландаштырылган маанилерди колдонуу менен кадимки жана стресстик шарттарда колдо болгон капиталдын жетиштүүлүгүн баалоону, тобокелге ыктоо абалын аныктоону, ошондой эле, тобокелдикке ыктоо көрсөткүчтөрү, тобокелдиктердин айрым түрлөрүнө чектөөлөр боюнча мониторингди, контролдоону жана отчеттуулукту камтыйт.

Олуттуу тобокелдиктер, тактап айтканда, тармактык жөнгө салуучу органдардын талаптарын кошо алганда, Банктын негизги бизнес-максаттарынын ишке ашырылбай калуусуна алып келе турган тобокелдиктер. Адегенде эле, олуттуу тобокелдиктерге кредиттик тобокелдик, рыноктук тобокелдик, операциялык тобокелдик, өтүмдүүлүк (ликвиддүүлүк) тобокелдиги жана аброй (репутациялык) тобокелдиги кирет. Олуттуу тобокелдиктердин ар бири үчүн баалоо методологиясы иштелип чыккан, тобокелди кабыл алуу мүмкүнчүлүгү тобокелдиктердин бул түрлөрүн тескөө жол-жоболору бекитилген, анын ичинде зарыл болгон капиталдын көлөмүн жекече баалоо ыкмасы аныкталган. Банк кредиттик тобокелдикти эң олуттуу деп аныктайт, анткени аны жабуу үчүн капиталдын эң чоң үлүшүн сарптоого туура келет.

Отчеттук мезгил ичинде корпоративдик бизнес-моделдинде эч кандай өзгөрүү болгон эмес, натыйжада, өткөн жылга салыштырмалуу Банк тарабынан олуттуу - деп таанылган тобокелдиктердин тизмегинде өзгөрүүлөр болгон эмес. Элдик Банк тобокелге ыктоо көрсөткүчтөрүнүн жана алардын сигналдык маанилеринин бузулушуна жол берген эмес.

Капиталдын жетиштүүлүгүн баалоо боюнча ички жол-жоболордун чегинде Элдик Банк стресс шарттарында олуттуу тобокелдиктерге карата капиталдын жетиштүүлүгүн баалайт – жыл сайынкы стресс-тесттер, алар тобокелдиктин ар кандай категорияларына карата капиталдын жана иш-аракеттеги финансылык натыйжалардын катышын реалдуу баалоону, ар кандай тобокел-факторлордун таасир этүү сценарийлерин пайдалануу менен, капиталга муктаждыкты аныктоону шарттайт. Стресс-тестирилөө бекитилген методдордун негизинде жүргүзүлөт. Жүргүзүлгөн стресс-тестирилөөнүн жыйынтыктары боюнча отчет түзүлүп, Директорлор кеңешине жана Башкармага тааныштырууга жөнөтүлөт.

Жооптуу түзүмдүк бөлүмдөр милдеттүү ченемдердин жана белгиленген чектик маанилердин сакталышын күн сайын көзөмөлдөп турушат. Эгерде олуттуу тобокелдиктер лимиттери сакталбай жатса, Тобокелдиктерди тескөө башкармалыгынын кызматкерлери жетекчиликке ыкчам маалымат берет.

Жаңы продукттарды жана тейлөө кызматтарды ишке ашырууда өтө орун алуучу тобокелдиктерге милдеттүү түрдө баа берилет. Бул баалоо бир карт документтер менен, биринчи кезекте, жаңы банктык продукттарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү ишке ашырууда операциялык тобокелдиктердин потенциалдуу өлчөмүн баалоо методикасы менен жөнгө салынат. Тобокелдиктерге баа бербестен продукттарды жана кызматтарды бекитүүгө жана ишке киргизүүгө тыюу салынат. Банктын жаңы продукттарын, процесстерин жана операцияларын ишке киргизүү процессинде Тобокелдиктерди тескөө башкармалыгы мүмкүн болуучу тобокелдиктер боюнча корутунду берет. Жаңы продукттарды жана тейлөө кызматтарды иштеп чыгуу процессинде түзүмдүк бөлүмдөр Комплаенс-көзөмөл башкармалыгынан комплаенс-тобокелдер тууралуу корутунду алып турууга милдеттүү.

Олуттуу тобокелдик	Тобокелдикке дуушар болгон активдер жана операциялар	Тобокелдикти тескөө мисалдары
Кредиттик тобокелдик Банктын капиталына же анын пайдасына терс таасирин тийгизиши мүмкүн болгон, келишимдин шарттарына ылайык кардарлардын өз милдеттенмелерин аткаарбоо тобокелдиги.	Чекене кардарларга кредит берүү. ЧОБ сегментинде карыз алуучуларга кредит берүү. Корпоративдик карыз алуучуларга кредит берүү.	Кредиттик тобокелдикке дуушар болгон операцияларга чектөөлөрдү белгилөө. Карыз алуучулардын финансылык абалына баа берүү жана үзгүлтүксүз мониторинг жүргүзүү. Банктын капиталына карата талаптардын өлчөмүн аныктоо. Камсыздоону, ошондой эле карыз алуучулардын милдеттенмелери боюнча камсыздоонун конкреттүү талаптарын пайдалануу. Кредиттик калдык тобокелдигин жабуу үчүн зарыл болгон капиталдын көлөмүн баалоо жана аныктоо методикасын бекитүү. Кредиттик портфелди диверсификациялоо. Кредиттин наркынын төмөндөп кетиши боюнча резервдерди түзүү.

Өтүмдүүлүк (ликвиддүүлүк) тобокелдиги

Өтүмдүүлүк тобокелдиги - бул олуттуу зыян тартуусуз (б.а. активдерди сатып өткөрүү менен гана ликвиддүүлүккө жетишүү, бул олуттуу жоготууга алып келет) өз милдеттенмелерин учурунда аткара албай калгандыгынан банк жоготууга дуушар болуу тобокелдиги. Анда каржылоо булагындагы пландан тышкаркы өзгөрүүлөрдү туура зыян тартуусуз (б.а. активдерди с

Активдердин өтүмдүүлүгүнө (ликвиддүүлүгүнө) жана пассивдердин туруктуулугун талдоо, активдер, милдеттенмелер жана баланстан тышкаркы позициялар боюнча акча агымдарын ар кандай убакыт аралыгы боюнча болжолдоо.

Күнүмдүк негизде жана узак убакыт аралыгына каралган өтүмдүүлүк (ликвиддүүлүк) жол-жоболору.

Өтүмдүүлүк (ликвиддүүлүк) тобокелдигинин факторлорун аныктоо.

Өтө өтүмдүү (ликвиддүү) активдерди белгилүү бир деңгээлде кармап туруу.

Рыноктук тобокелдик

Чийки затка, товарларга баанын өзгөрүшүнүн, алмашуу курсунун жана акциялардын наркынын өзгөрүшүнүн натыйжасында Банктын активдеринин жана милдеттенмелеринин наркынын терс өзгөрүшүнө байланыштуу жоготуулардын ыктымалдуулугу. Рыноктук тобокелдик баа тобокелдигин жана валюта тобокелдигин камтыйт.

Банктын ачык валюталык операцияларын түзүүчү операциялар жана бүтүмдөр.

Баалуу кагаздарды сатып алуу жана сатуу операциялары.

Туунду финансылык инструменттерди сатып алуу жана сатуу операциялары

Рыноктук тобокелдикти өлчөө жана рыноктук тобокелдикке карата капиталга талаптарды аныктоо үчүн методикаларды колдонуу.

Лимиттердин колдонуудагы системасы (тобокелдикке дуушар болгон операцияларды жана позицияларды чектөө) жана аларды белгилөө тартиби, лимиттердин сакталышына катуу көзөмөл.

Тобокелдиктерди минималдаштыруу үчүн зарыл чараларды көрүү максатында экономикалык шарттарга мониторинг жүргүзүү.

Операциялык тобокелдик

Тышкы окуялардан, персоналдын каталарынан, ошондой эле, процесстердин, жол-жоболордун же контролдоо системасынын адекваттуу эместигинен же бузулушунан улам Банктын же анын туунду компанияларынын операцияларын үзгүлтүккө учуратуунун натыйжасында Банк дуушар болгон тике же кыйыр жоготуулар тобокелдиги.

Жүргүзүлүүчү операциялардын жана бүтүмдөрдүн өзгөчөлүктөрүнө жана көлөмүнө карабастан, Банктын бардык операциялары жана иш багыттары

Операциялык тобокелди аныктоо, операциялык тобокелдин окуялары жөнүндө маалыматтарды чогултуу жана каттоо.

Жаңы продукттарды, кызматтарды жана процесстерди иштеп чыгуунун жана ишке ашыруунун башталышында тобокелдиктерди аныктоону кошкондо, операциялык тобокелдиктерди аныктоо үчүн продукттарды, тейлөө кызматтарды жана процесстерди талдоо.

Тобокелдиктин негизги индикаторлоруна, операциялык тобокелдик деңгээлинин көрсөткүчтөрүнө, операциялык тобокелдик деңгээлин көзөмөлдөө көрсөткүчтөрүнө жана башка чен-өлчөмдөрүнө мониторинг.

Милдеттерди бөлүштүрүү жана системаларга кирүү укуктарын катуу көзөмөлдөө.

Маалыматтык коопсуздукту, маалыматтык системалардын үзгүлтүксүз иштешин камсыз кылуу жана өркүндөтүү боюнча чаралар.

Персоналдын квалификациясынын же алардын санынын жетишсиздиги, кызматкерлердин каталары жана бузуулары, кызыкчылыктардын кагылышы менен байланышкан кадрдык тобокелдиктерди минималдаштыруу боюнча чаралар.

Туруктуу өнүгүү багытындагы тобокелдиктер

Тобокелдиктерди тескөө алкагында Элдик Банк экологиялык жана социалдык факторлорду башкарууну акырындап интеграциялоого умтулат, ESG талаптарын жана Кыргыз Республикасынын финансылык жөнгө салуучу органынын, Кыргыз фондулук биржасынын жана эл аралык финансы секторунун сунуш-көрсөтмөлөрүн кылдат көзөмөлдөйт. Банк туруктуу өнүгүү жаатында тобокелдиктерди тескөөнү тобокелдиктерди тескөө системасына үч коргонуу линиясы боюнча интеграциялоого, ошондой эле, туруктуу өнүгүү факторлорун кредиттик тобокелдикке баа берүү моделине интеграциялоо багытын көздөйт.

Потенциалдуу терс таасирлерди төмөндөтүү максатында Элдик Банк туруктуу өнүгүү чөйрөсүндө тобокелдиктерди аныктоо жана баалоо жол-жоболорун ишке ашырууда, алардын Банктын иштерине жана операцияларына тийгизген таасири чектелүү болгондуктан, алар азырынча олуттуу тобокелдиктер катары каралбайт. Атап айтканда, физикалык жана өтмө климаттык тобокелдиктер эл аралык ыкмаларга ылайык аныкталган жана бааланган (ушул Отчеттун “Климат таасирлерин тескөө” бөлүмүн караңыз). Физикалык жана өткөөл климаттык тобокелдиктерди талдоо кыска мөөнөттүү келечекте Банктын активдери жана операциялары олуттуу климаттык тобокелдиктерге дуушар болбогонун көрсөтүп турат. Орто мөөнөттүү пландарда - климаттык тобокелдиктерди кыйла натыйжалуу тескөө үчүн климаттык стратегияны иштеп чыгуу.

Банк ESG-тобокелдиктерин аныктоо жана мониторинг жүргүзүү үчүн методиканы иштеп чыгууда.

Банк кызыктар тараптарга кыйыр түрдө, биринчи кезекте кардарлар жана анын кредиттик портфели аркылуу негизги таасирин тийгизет. Бул маселеде кредиттик портфелдин туруктуу өнүгүү менен байланышкан тобокелдиктерге узак мөөнөттүү дуушар болушун төмөндөтүүгө багытталган карыз алуучулардын экологиялык жана социалдык тобокелдиктерин тескөө системасын пилоттук негизде ишке ашырыла башталды.

Келип чыгуучу (жаңы) тобокелдиктер

Бүткүл дүйнөлүк экономикалык форумдун Глобалдык тобокелдер боюнча отчетунда https://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2023.

pdf аныкталган тобокелдиктердин категорияларына ылайык, Банк жакынкы 3-5 жыл ичинде жана андан да узак убакыт аралыгында Банктын ишине төмөндөгү жаңы тобокелдиктер потенциалдуу таасирин тийгизиши мүмкүн, деп эсептейт:

1. Экологиялык тобокелдик. Парник газдарынын бөлүнүп чыгышын (азайтуу) чөйрөсүндөгү регулятивдик жана тышкы талаптарды күчөтүү жана климаттык маалыматтарды ачуу.

Учурда Кыргыз Республикасындагы каржы институттары парник газдарынын бөлүнүп чыгышын азайтуу жана каржылоочу каражаттарды (эмиссияларды) башкаруу, ошондой эле ачык корпоративдик отчеттуулукта климаттык маалыматты ачыкка чыгаруу боюнча регулятивдик талаптарга камтылган эмес.

Кыргыз Республикасынын 2050-жылга чейин көмүртектин нейтралдуулугуна жетишүү боюнча милдеттенмелерин эске алып, бул өлкөнүн негизги тышкы өнөктөштөрүнүн экономикалык декарбонизация максаттарын ишке ашырууну контролдоо саясатын катаалдаштырууну жана эл аралык финансы институттарынын басымын жогорулатууну эске алуу менен, өз иш-аракетинде декарбонизациялоону камсыздоо жана каржылоочу каражаттарды (эмиссияларды) азайтуу боюнча, анын ичинде, эл аралык “Илимий негиздеги максаттар демилгеси” (Science Based Targets initiative) критерийлеринин негизинде, финансылык уюмдарга карата сектордук жөнгө салуучу талаптарды тезинен ишке ашырууга алып келет.

Банк тарабынан бул потенциалдуу процесстер каржы жана уюштуруу жагынан чыгашалуу, ошондой эле корпоративдик бизнес стратегиясына түзөтүүлөр зарылдыгы катары каралат. Каржылоо каражаттарын (эмиссияларды) кыскартуу боюнча потенциалдуу милдеттенмелер банктардын экономиканын көмүртектүү секторлорун каржылоодон баш тартууларына же мындай ишти олуттуу кыскартууларына түрткү берет. Улуттук экономиканы декарбонизациялоону директивалык тездетүү, айрым тышкы факторлордун таасири менен бирге (көмүртек изи жогору компаниялар, алардын продукциялары жана кызматтары үчүн өнүккөн өлкөлөрдүн рынокторуна жеткиликтүүлүгүн чектөө жана башкалар) көмүртек басымдуу тармактардагы компаниялардын карыз алуучуларынын узак мөөнөттүү финансылык туруктуулугуна таасирин тийгизерин жана алар тарабынан каржылык продукттарга жана кызматтарга суроо-талаптын төмөндөшүнө алып келерин кошумчалоого болот. Натыйжада, Элдик Банктын финансылык натыйжаларына потенциалдуу терс таасирине, анын ичинде, мындай карыз алуучулар-

дын айрымдарынын кредиттик милдеттенмелерин аткаруу мүмкүнчүлүгүнүн төмөндөшүнө сарасеп салынууда.

Банктын эл аралык өнөктөштөрү Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарты (мындан ары - ФОЭС) S2 климаттык стандартына ылайык отчеттуулукка өтүшү күтүлүүдө. Бул Элдик Банк үчүн аталган эл аралык стандартка, анын ичинде, корпоративдик башкаруу жана тобокелдиктерди тескөө чөйрөсүндө, ошондой эле, корпоративдик климаттык стратегияга ылайык иш-аракеттерди кыска мөөнөттө ишке ашыруу зарылдыгын олуттуу түрдө жогорулатат. Бул жагдайда Элдик Банк үчүн кошумча финансылык чыгымдар жана уюштуруучулук өзгөрүүлөр зарыл болот.

Каралуучу тобокелдикке дуушар болууну азайтуу үчүн Банк бир катар чараларды көрдү, анын ичинде:

- 2023-жылдан баштап Score 1, Score 2, Score 3 парник газдарынын чыгышына жылдык баа берүү.
- Өткөөл климаттык тобокелдиктерди аныктоо жана баалоо.
- TCFD сунуштарына ылайык маалыматты жыл сайын ачыкка чыгаруу практикасын ишке ашыруу.
- Экономиканын көмүрктөтүү тармактары боюнча кредиттик топтолууга жылдык баа берүү.
- Улуттук жана эл аралык деңгээлдеги мыйзамдык жана регулятивдик өзгөрүүлөргө мониторинг жүргүзүү.

2. Экономикалык тобокелдик. Климаттын өзгөрүшүнүн Кыргыз Республикасынын макроэкономикалык туруктуулугуна тийгизген таасири.

Жакынкы 3-10 жылда же андан аркы мезгилдерде Банктын негизги иш региону болгон Кыргыз Республикасынын климаттын өзгөрүшүнүн терс таасирине дуушар болуусу (мөңгүлөрдүн эриши, мезгилге жараша кургакчылыктын күчөшү, узак мөөнөттүү келечекте суу ресурстарынын потенциалдуу жетишсиздиги ж.б.) макроэкономикалык тенденциялардын, анын ичинде, Банк үчүн негизги секторлордун (айыл чарбасы жана башкалар) туруктуулугу көз карашынан алганда да, начарлашына алып келет.

Макроэкономикалык шарттардын мындай начарлашы финансылык продукттарга жана кызмат көрсөтүүлөргө жалпы суроо-талаптын төмөндөшүнө/өзгөрмөлүүлүгүнө жана кредиттик жана рыноктук тобокелдиктердин жогору-

лашына алып келиши мүмкүн. Финансылык туруктуулукта жана кредиттик милдеттенмелерди аткаруу жөндөмдүүлүгүндө күч алган тобокелдиктер, өзгөчө, физикалык климаттык тобокелдиктерге көбүрөөк дуушар болгон секторлордо иштеген корпоративдик жана чакан жана орто бизнес сегменттериндеги потенциалдуу кардарларга карата келип чыгышы мүмкүн.

Тобокелдиктерди жумшартуу чаралары:

- Кыргыз Республикасынын экономиканы декарбонизациялоо, анын ичинде, Банктын парник газдарынын бөлүнүп чыгышын азайтуу боюнча өзүнүн программасын ишке ашырууну кошо алганда, төмөндөтүү жана адаптациялоо чараларын ишке ашыруу боюнча күч-аракеттерин финансылык жана уюштуруучулук жактан колдоо.
- Тобокелдиктерди тескөө системасына интеграциялоо жана Банк тарабынан климаттык тобокелдиктерди туура тескөө, анын ичинде кредиттик портфель чегинде климаттык тобокелдиктерге баа берүү, контролдоо жана мониторинг жүргүзүү.
- Климаттын өзгөрүшүнүн терс таасирине Кыргыз Республикасынын жана Элдик Банктын дуушар болуусун азайтуу үчүн эл аралык финансы жана башка уюмдар, жеке компаниялар менен өнөктөштүктү арттыруу.

Кел-Суу көлү

Ишкердик этика

Элдик Банк өз иштерин жүргүзүүдө этика принциптерин карманат, акционерлер, кардарлар, эл аралык өнөктөштөр жана контрагенттер менен ишенимдүү узак мөөнөттүү мамилелерди түзөт. Бирдиктүү корпоративдик маданиятты өнүктүрүү улантылууда, ал бардык кызматкерлер тарабынан колдоого алынып, бирдиктүү эмгек жамаатын түзөт.

2024-жылы Элдик Банктын Ишкредик этика кодекси бекитилген, ал кызыктар тараптар менен өз ара мамилелерде Банктын, финансылык уюм катары, милдеттенмелерин жана мамилелерин аныктайт. Кызматкерлердин Корпоративдик этика кодекси да жетекчиликке алынууда, анда Банктын стандарттарды, этикалык нормаларын жана кызматкерлердин бири-бири менен жана Элдик Банктын кызыктар тараптары менен өз ара аракеттенүүдө жүрүм-турум эрежелерин кабыл алуу чагылдырылган.

Бул өз ара байланышкан ички документтердин жоболор менен бардык кызматкерлер таанышууга жана сактоого милдеттүү. Банктын бардык башка документтери жогоруда саналып өткөн Кодекстердин жоболорун эске алуу менен иштелип чыгат жана бекитилет. HR Департамент жана Комплаенс-көзөмөл башкармалыгы кызматкерлерди Ишкердик этика кодекси жана Кызматкерлердин корпоративдик этика кодекси менен тааныштырууну уюштурат.

Директорлор кеңеши жана Башкарма этикалык жеке жана кесипкөй жүрүм-турум жагынан үлгү көрсөтүү, мыйзамдарды жана ички документтердин жоболорун так сактоо менен «жогортон үлгүлүү» болушат. Директорлор кеңеши ишкердик этикасы чөйрөсүндө, анын ичинде, коррупцияга каршы күрөшүү жана адам укуктары маселелери боюнча стратегиялык башкарууну камсыздайт жана бул чөйрөдөгү негизги документтерди бекитет. Башкарма Банктын бекитилген ички документтеринин аткарылышын жана ишкредик этика жаатындагы мамилелерди туруктуу көзөмөлдөп турат.

Элдик Банк банк, кызыктар тараптарды колдоо, анын ичинде, жашыл жана социалдык долбоорлорду жана иш-чараларды туруктуу каржылоо, микро, чакан жана орто бизнести кредиттөө, финансылык сабаттуулукту жана финансылык инклюзивдүүлүктү жогорулатууга багыт алуу менен ишин жооп-

Элдик Банктын корпоративдик баалуулуктары

- Кардарларга басым жасоо. Биздин артыкчылыктар өнөктөштөрүбүздүн артыкчылыктар системасын толуктап турууга тийиш, ар бир Кардар - биздин өнөктөш; Өнөктөштөрүбүздүн ийгилиги – Банктын ийгилиги.
- Натыйжага жетишүүгө багыт алуу. Биздин кызматкерлердин мыкты уюшкан иш процессине өз алдынча шыктануулар менен Банктын максатына айкалыштыруу жөндөмдүүлүгү, анын натыйжасын сандык жана сапаттык жактан өлчөөгө мүмкүн болот. Натыйжага багытталган кызматкерлер макулдашылган сый акылар менен татыктуу эмгек акы алууга укуктуу: сый акылар, бонустар, алардын өлчөмү түздөн-түз жетишилген натыйжаларга жараша болот.
- Жоопкерчилик. Жоопкерчилик – окуялардын жүрүшүнө таасир этүү жөндөмү. Биз өзүбүз үчүн жана айланабызда болуп жаткан нерселер үчүн жоопкерчиликти алабыз.
- Демилге көтөрүү. Демилге – башыңа муш - бул биз үчүн эмес! Биз - жалпы ишти алдыга жылдыруу үчүн кеңири ыйгарым укуктарга ээ пикирлеш адамдардан турган, Банктын кызматкерлеринин корпоративдик кодексин жетекчиликке алган ынтымактуу командабыз. Биздин иш – бул Банктын, команда мүчөлөрүнүн – кызматкерлердин жана биздин өнөктөштөрдүн, команда мүчөлөрүнүн – кызматкерлердин жана бизд
- Божомолдой алуучулук. Биз өзүбүздөн күтүлгөндөй иштейбиз. Биздин бизнес белгилүү бир мезгилге байланыштуу эмес, биздин натыйжалар планга ылайык жетишилген; Акылга сыярылык жана алгылыктуу тобокелдер жөнүндө эрежелер, албетте, сакталууда.

Олуттуу темалар: Ишкердик этика жана банк ишин жоопкерчилик менен жүргүзүү

керчилик менен жүргүзөт. Банк социалдык жана экологиялык олуттуу оң таасирин тийгизе турган ыктыярдуу узак мөөнөттүү милдеттенмелерди алууга, ошондой эле туруктуу өнүгүү, социалдык жана экологиялык жоопкерчилик жаатындагы приоритеттүү эл аралык стандарттарды сактоого даяр экендигин көрсөтөт.

Элдик Банк 2023-жылдан бери БУУнун Глобалдык келишимине катышып, коррупцияга каршы аракеттенүү, эмгек мамилелери, адам укуктары жана айлана-чөйрөнү коргоо жаатындагы 10 принцибине карманып, аларды өз иш-аракетине интеграциялоодо. Банк БУУнун Глобалдык келишиминин принциптерин кызыктар тараптардын арасында кеңири жайылтууга умтулат.

Банк өзүнүн иш-аракетинде колдонулуучу мыйзамдарды жана регулятивдик талаптарды так сактоо принцибин карманат жана күчтүү комплаенс-маданиятын жайылтат. Отчеттук мезгилде бардык колдонулуучу пруденциалдык ченемдер ченемдик маанилерге ылайык аткарылган. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын ченемдерине негизделген мамлекеттик жана регулятивдик органдардын талаптары толук жана өз убагында аткарылууда. Мамлекеттик органдардын чечимдерине таасир эте турган мыйзамсыз ыкмаларды же каражаттарды колдонууга жол берилбейт.

Элдик Банк монополияга каршы жүрүм-турумду камсыз кылууга умтулат жана бул чөйрөдө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын сактоо менен таза атаандаштык практикасын карманат. Банк эркин атаандаштыкты колдойт жана атаандаштар менен өз ара урматтоо принцибине негизделген мамилелерди түзүүгө умтулат, атаандаштык артыкчылыктарды алуунун этикага жатпаган ыкмаларынан жана кызмат абалынан кыянаттык менен пайдалануудан алыс болуп, потенциалдуу пикир келишпестиктерди ак ниет сүйлөшүүлөр жана өз ара пайдалуу чечимдер аркылуу чечүүгө басым жасайт. 2023-жылы Банкка карата монополияга каршы мыйзамдарды бузуулар, ошондой эле, атаандаштыкка тоскоол болууга байланыштуу соттук териштирүүлөр катталган эмес.

Банк өзүнүн финансылык продукттарынын жана тейлөө кызматтарынын Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ылайык келүүсүнө кепилдик берет. Тактап айтканда, тобокел көз карашынан алып караганда, кардарларга жана башка кызыктар тараптарга бекитилбеген же иштелип чыга элек финансылык продукттар жана тейлөө кызматтар берилбеши керек. Мында негиздүү эмес жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен тыюу салынган жеңилдиктер жана артыкчылыктар кардарларга жана контрагенттерге берилбейт.

Кардарларды ар кандай сегменттерде тейлөөнүн жогорку сапатын камсы-

здоо үчүн кардарлар менен өз ара аракеттенүүчү профилдик бөлүмдөрдө сапатты арттыруу системасы ишке ашырылып, кызматкерлердин кардарларга көңүл буруусун жогорулатуу боюнча чаралар көрүлүүдө. Банк кардарлардын канааттануусун баалоо үчүн үзгүлтүксүз изилдөө иштерин уюштуруу ниеттенде. Элдик Банк кардарлардан тейлөө сапатын жакшыртууга багытталган идеяларды кабыл алууда ачык экенин көрсөтөт.

2023-жылы Элдик Банк саясий иштерге түз же кыйыр түрдө катышкан жок, анын ичинде, саясий уюмдар (саясий партиялар, кыймылдар ж.б.), алар менен байланыштуу уюмдар жана фонддор менен иштеген жок, саясий партиялардын жана кыймылдардын, алар менен байланышта болгон уюмдардын жана фонддордун, саясий жактан маанилүү жактардын пайдасына демөөрчүлүк, кайрымдуулук жана башка финансылык төлөмдөрдү жүзөгө ашырууга катышкан эмес. Мындай иш-аракеттерге Банктын ички документтери тарабынан тыюу салынган. Отчеттук мезгилде лоббирлөө иштерине байланыштуу чыгашалар болгон эмес.

Ошол эле учурда Банк кызматкерлердин жарандык укуктарын урматтайт жана алардын жеке адам катары саясий иштерге катышуу укугун тааныйт. Кызматкерлердин саясий көз караштары жана алардын жеке адам катары саясий ишке катышуусу алардын кызматтык милдеттерин аткаруусуна таасирин тийгизбеши жана кызыкчылыктардын кагылышын жаратпашы керек.

Ишкердик этика маселелерин жөнгө салуучу ички документтердин жоболорун сактоо боюнча өз милдеттерин аткарбаган кызматкерлерге укуктук негиздер орун алып калса, Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарында каралган тартипте дисциплинардык чаралары колдонулушу мүмкүн.

Корпоративдик башкарууну өркүндөтүү жана комплаенс, аброй жана башка тобокелдерге дуушар болушун азайтуу максатында Банк кызыктар тараптардын ишкердик этиканы, Банктын ички документтерин, коррупцияга каршы мыйзамдарды, банк иштерин жоопкерчилик менен жүргүзүү практикасын одоно бузууларына жана Элдик Банкка тиешелүү башка мыйзам бузууларга жана кыянат иштерине каршы аракеттенүүгө жана аларды аныктап турууга катуу көңүл бурат.

Кызыктар адамдар этика маселелери, мүмкүн болуучу бузуулар жана мыйзамсыз практикалар боюнча кайрылууларын risk_compliance@rsk.kg электрондук почта дарегине же Элдик Банктын расмий сайтында "Байланыштар" бөлүгүндө жайгаштырылган +996 (312) 35-55-55 ишеним телефону аркылуу жөнөтө алышат. Келип түшүүчү билдирүүлөрдү кароонун купаялуулугу, ошондой эле, бир дагы өтүнүч кароосуз калбай тургандыгы кепилденет.

Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү

Элдик Банк, ишкердикти жоопкерчиликтүү жүргүзүүгө басым жасоо менен, коррупцияга жана мыйзамсыз финансылык операцияларга каршы күрөштү өзүнүн ишинде узак мөөнөттүү тобокелдиктерге дуушар болушун азайтуунун жана кызыктар тараптардын кызыкчылыктарын камсыз кылуунун маанилүү фактору катары карайт.

Элдик Банк бизнес жүргүзүүдө ачык-айкындуулук жана ак ниеттүүлүк принциптерин карманат жана коррупциянын анын ичинде өз кызматкерлери жана контрагенттер тарабынан жол берилген ар кандай формаларына жол бербегидей мамиледе болот. Коррупцияга каршы күрөшүү системасы Банктын бардык деңгээлдеринде ишке ашырылат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын эске алат.

Отчеттук мезгил ичинде Банкта коррупциялык укук бузууларды жасагандыгы үчүн акчалай же башка жазаларга алып келген, же анын натыйжасында кызматкерлер иштен бошотулган же дисциплинардык же башка жоопкерчиликке тартылган коррупциянын тастыкталган фактылары катталган эмес.

Коррупциянын алдын алуу жана ага каршы күрөшүү максатында, Директорлор кеңеши Коррупцияга каршы саясатты бекитти, анда кызматкерлердин Кыргыз Республикасынын тиешелүү мыйзамдарынын, Коррупцияга каршы саясаттын жана ага байланыштуу коррупцияга каршы жол-жоболорду сактоо боюнча милдеттерин жана алардын жеке жоопкерчилигин белгилейт. Бул Саясат коррупцияга каршы күрөшүү боюнча кабыл алынган ыкмалар жөнүндө кызыктар тараптарга маалымат берүү үчүн Банктын расмий веб-сайтында жайгаштырылган. Коррупцияга каршы саясат жыл сайын каралып турат.

Коррупцияга каршы саясаттын негизинде Банкта коррупцияга каршы система түзүлгөн, ички аудитти жүргүзөт, байланыш каналдарынын иштөөсү уюштурулган. Коррупцияга каршы аракеттенүү багытында жооптуу түзүмдүк

бөлүм болуп Комплаенс-көзөмөл башкармалыгы саналат, ал коррупцияга каршы талаптарды жана жол-жоболорду сактоону такай карап, бизнес-процесстерди жана коррупциялык тобокелдиктердин олуттуу деңгээлине жараша иш багыттарын аныктайт. Отчеттук мезгилде олуттуу коррупциялык тобокелдиктер аныкталган эмес.

Ички аудит башкармалыгы жана Ички көзөмөл бөлүмү Коррупцияга каршы саясаттын талаптарынын сакталышын текшерет. Мындан тышкары, Коррупцияга каршы саясаттын чараларын ишке ашырууга баа берүү үчүн Анкета аркылуу кызматкерлерди сурамжылоо иштери жүргүзүлүп турат. Банктын иш-аракетине мүнөздүү болгон коррупциялык тобокелдиктерге үзгүлтүксүз баа берүү колдонулат, ал потенциалдуу коррупциялык укук бузууларды болтурбоого багытталган иш-чараларды жүргүзүүнүн негизи болуп саналат.

Коррупциялык аракеттерге, Банкка жана анын кызматкерлерине же Банктын атынан же анын кызыкчылыгында мамлекеттик органдарга жана алардын кызматчыларына, Банктын кардарларына, контрагенттерине, ошондой эле башка юридикалык жактарга, алардын кызматкерлерине жана өкүлдөрүнө карата административдик жана башка жол-жоболорду жөнөкөйлөштүрүүнү, атаандаштык жана башка артыкчылыктарды камсыздоону, максатына карабастан, анын ичинде, пара алуучулукту, коммерциялык паралап сатып алууну кошо алганда, коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузган кайсы болбосун аракеттер кирет.

Кызматкерлерге төмөнкүлөр боюнча тыюу салынат:

- Коррупциялык аракеттерди, анын ичинде, түздөн-түз же кыйыр түрдө, жеке өзү же үчүнчү жактар аркылуу, ар кандай формада, анын ичинде акча каражаттар, баалуулуктар, кызмат көрсөтүүлөр же башка пайдалар түрүндө мамлекеттик органдарга жана алардын кызматкерлерине,

Коррупцияга жана мыйзамсыз финансылык практикага каршы аракеттенүү | Ишкердик этика жана банк ишин жоопкерчиликтүү жүргүзүү

Банктын кардарларына, Банктын контрагенттерине, кайсы бир жактарга жана кайсы бир жактардан административдик, бюрократиялык жана башка формалдуулуктарды жөнөкөйлөтүү үчүн сунуштоо, берүү, убада кылуу, суроо жана алуу же төлөө.

- Кызматтык милдеттерине байланыштуу иш-аракеттерди жүргүзүү же жүргүзүүдөн баш тартуу максатында кандайдыр бир адамдан мыйзамсыз пайда талап кылуу же кабыл алуу.
- Кайсы бир адамды коррупциялык иш-аракеттерди жасоого мажбурлоо, анын ичинде зомбулукту колдонуу же коркутуу аркылуу.

Кызматкерлер мындай баш тартууда эки ача түшүнүүлөргө жол бербестен, ар кандай түрдөгү мыйзамсыз сунуштардан баш тартууга милдеттүү. Мындай мыйзамсыз ар кандай сунуштар же аракеттер дароо кызматкер тарабынан түздөн-түз жетекчисине маалымдалууга тийиш. Кызматкерлер, ошондой эле, өз кызыкчылыгында жана/же Банктын кызыкчылыгында коррупциялык жана башка укук бузууларды жасоого же ага катышууга даяр болуу катары коомчулукта сындала турган жүрүм-турумдан алыс болууга милдеттүү. Элдик Банктын сунушталуучу жана алынуучу белектерге карата эрежелери белгиленген.

Кызматкерлер коррупциялык тобокелдиктерди аныктоого тартылат жана Кыргыз Республикасынын коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарынын талаптарын жана Коррупцияга каршы саясаттын жоболорун бузуунун ар бир потенциалдуу жана аныкталган учурлары жөнүндө Комплаенс көзөмөл башкармалыгы (risk_compliance@rsk.kg электрондук почтасы аркылуу) билдирүү жөнөтүү аркылуу маалымдоого милдеттүү. Коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын одоно бузуулар же Элдик Банктагы коррупциялык фактылар жөнүндө жоопкерчилик менен кабарлаган кызматкерлерди жана башка адамдарды жоопкерчиликке тартууга жана жазалоого жол берилбейт. Түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери кызматкерлердин Коррупцияга каршы саясатты одоно бузуулар, коррупциялык катачылыктар, Банктын таламдарын бузууга жана аброюна доо кетирүүчү шектенүүлөр тууралуу маалыматтарды берүү укуктарына тоскоолдук жараткандыктары жана аларга ушундай маалыматтарды бергендигине байланыштуу тартиптик жана башка таасир этүү чараларын колдонгондуктары үчүн жеке жоопкерчилик тартышат.

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жол берилген чектерде коррупция боюнча ар бир негиздүү шектенүү же аныкталган фактылары кызматтык текшерүүлөр жүргүзүлүп турат. Элдик Банк алар тууралуу банкка белгилүү болгон коррупциялык фактылар жөнүндө тиешелүү укук коргоо органдарына маалымдоого, ошондой эле, укук коргоо органдары тарабынан коррупция фактыларын иликтөөгө көмөк көрсөтүүгө милдеттенет. Коопсуздук департаменти аныкталган коррупциялык фактылар боюнча укук коргоо органдары менен өз ара аракеттенүүнү камсыздайт.

Коррупциялык укук бузуулар үчүн кызматкерлерге карата Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тартиптик, администрациялык, жазык жоопкерчилигинин чаралары, ошондой эле Банктын ички ченемдик документтерине ылайык корпоративдик таасир көрсөтүү чаралары колдонулушу мүмкүн.

Комплаенс көзөмөл башкармалыгынын колдоосунда HR Департаменти тарабынан коррупцияга каршы жүрүм-турумга жана Коррупцияга каршы саясатты сактоого байланышкан маселелер менен жетекчи органдардын мүчөлөрүн жана кызматкерлерди дайыма тааныштыруу иштери жүргүзүлүп турат. Отчеттук мезгилдин акырына карата жетекчи органдардын мүчөлөрү жана кызматкерлери коррупцияга каршы күрөшүү саясаты жана ыкмалары менен таанышышты.

Кызыкчылыктардын кагылышы

Элдик Банк кызыкчылыктардын кагылышын өз убагында жана натыйжалуу алдын алууга, аныктоого жана башкарууга басым жасайт, алар келип чыккан учурда, атап айтканда, коррупциялык укук бузууларды шартташы мүмкүн. 2023-жылы коррупциялык укук бузууларды шарттай турган кызыкчылыктардын кагылышынын тастыкталган учурлары болгон эмес.

Кызыкчылыктардын кагылышын өз убагында болтурбоо, аныктоо жана жөнгө салуу үчүн Банкта Директорлор кеңеши тарабынан бекитилген Кызыкчылыктардын кагылышын башкаруу саясатында аныкталган жол-жоболор жана чаралар колдонулат. Мындан тышкары, кызыкчылыктардын кагылышын аныктоо жана болтурбоо максатында, Банктын ишинде кызыкчылыктардын кагылышына байланыштуу олуттуу коркунучтар жөнүндө Директорлор кеңешине жана Башкармасына маалымдоо жол-жоболору иштелип чыккан, Банктын кызмат адамдарынын жана кызматкерлеринин кызматка дайындалганга же шайланганга чейин жакын туугандары жөнүндө маалыматтар

ды берүү камсыздалган, ошондой эле кызыкчылыктардын кагылышын тастыкталган фактылар тууралуу маалымат базасы иштеп турат.

Кызматкерлер кызыкчылыктардын кагылышына жол бербөөгө тийиш жана кызыкчылыктардын кагылышына алып келген кырдаалдардын келип чыгышы үчүн жооптуу болушат. Мындан тышкары, кызматкерлер Банктагы ишин жеке кызыкчылыгы үчүн же аффилирленген жактардын кызыкчылыгы үчүн пайдаланууга укугу жок.

Банк жана анын кызматкерлери өз ишинде кызыкчылыктардын реалдуу же олуттуу кагылышуусу, анын ичинде жүргүзүлүп жаткан же пландаштырылган операциялар же бүтүмдөр, кызматкерлердин аларда кызыктар тараптар катары таанылышы мүмкүн болгон учурлар жөнүндө маалыматты милдеттүү түрдө ачып берүү принцибине негизденет. Кызматкерлер кызматтык милдеттерин аткарууда кызыкчылыктардын кагылышы бар экендиги же келип чыккандыгы жөнүндө өзүнүн түзүмдүк бөлүмүнүн жетекчисине же компаниядагы башка адамга токтоосуз билдирүүгө милдеттүү.

Директорлор кеңеши ички карама-каршылыктарды, анын ичинде, Элдик Банктын аткаруучу органдары менен кызматкерлеринин ортосундагы чыр-чатактын алдын алууда, аныктоодо жана жоюуда негизги ролду ойнойт. Директорлор кеңеши кызыкчылыктардын кагылышын аныктоо жана болтурбоо системасын контролдоону камсыздайт. Директорлор кеңешинин мүчөлөрү Директорлор кеңешинин отурумунун күн тартибиндеги кандайдыр бир маселе боюнча кызыкчылыктардын кагылышы болсо, күн тартибиндеги тиешелүү маселени талкуулаганга чейин, Директорлор кеңешине билдирүүгө, ошондой эле, эгерде анда кызыкчылыктардын кагылышы болгон ар кандай маселе боюнча добуш берүүдөн баш тартууга милдеттүү.

Элдик Банк кызыкчылыктардын кагылышы кырдаалында калган кызматкер үчүн өз алдынча чечим кабыл алуу жана өз алдынча аракеттерди жасоо мүмкүнчүлүгүн чектейт. Кызыкчылыктардын кагылышы аныкталса, Банктын кызматкери кызматтан четтетилет же кызыкчылыктардын кагылышы таасир эткен маселелерди талкуулоого жана чечим кабыл алууга катышуудан өз ыктыяры менен баш тартат, мында бул кызматкерге карата кызматтык милдеттери өзгөртүлүшү же башка кызматка убактылуу которулушу мүмкүн.

Банк кызыкчылыктардын кагылышы менен байланышкан бүтүмдөрдү аныктоо жол-жоболорун, ошондой эле мындай чыр-чатактарды чечүүгө багытталган чараларды ишке ашырат.

Мыйзамсыз финансылык операцияларга каршы аракеттенүү

Элдик Банк Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү жөнүндө" боюнча башкаруу жана ички контролдук системасын бекитти. Ал "Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ФАТФтын - Акчаларды адалдоого каршы күрөшүүнүн финансылык чараларын иштеп чыгуу тобунун (The Financial Action Task Force (FATF) жана Вольфсберг тобунун мамилесин эске алуу менен уюштурулган. Директорлор кеңеши тарабынан Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү максатында ички контролду уюштуруу" саясатын бекитилген.

Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү системасы төмөнкүлөрдү билдирет:

- Кардарларды, кардарлардын өкүлдөрүн, пайда алуучуларды, бенефициар ээлерин аныктоону.
- Тиешелүү кыраакылык чараларын жана кардарларды текшерүү чараларын эске алуу менен "Өз кардарыңды таанып бил" принцибинин алкагында кардарларды изилдөөнү.
- "Коргонуунун үч линиясы" моделине негизделген тобокелдикке негизделген ыкманы колдонуу.
- Шектенүүлөрдү жараткан операцияларды аныктоо үчүн Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү максатында кардарлардын операцияларына мониторинг жана контролдоо.

Комплаенс-көзөмөл жана финансылык мониторинг Директорлор кеңешине баш ийген COMPLAENCS-көзөмөл башкармалыгынын функциялары болуп саналат. Структуралык жактан жогоруда аталган башкармалыктын курамына кирген Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү боюнча бөлүм Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга

Коррупцияга жана мыйзамсыз финансылык практикага каршы аракеттенүү | Ишкердик этика жана банк ишин жоопкерчиликтүү жүргүзүү

(адалдоого) каршы аракеттенүү талаптарынын аткарылышын көзөмөлдөө жана финансылык мониторинг үчүн түздөн-түз жооптуу.

Банк Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү чөйрөсүндө кызматкерлер үчүн баштапкы көрсөтмөнү өткөрөт жана бул багытта кызматкерлер үчүн пландуу тренингдерди үзгүлтүксүз өткөрөт. Ошондой эле Кыргыз Республикасынын профилдик мыйзамдарындагы өзгөртүүлөрдү эске алуу менен пландан тышкаркы окутуу жүргүзүлөт.

Шектүү операциялар, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык милдеттүү түрдө контролдонууга тийиш болгон бүтүмдөр жөнүндө маалыматтарды камтыган отчеттуулук көзөмөл органына берилип турат.

Банктын кызматкерлери тарабынан Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү

чөйрөсүндөгү талаптарды жана эрежелерди аткарбагандыгы жоопко тартууга, анын ичинде, дисциплинардык жоопкерчиликке тартууга жана башка чараларга негиз болуп калат.

Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү боюнча ички көзөмөл программасына ылайык, кардар, бенефициардык менчик ээси жөнүндө маалыматтарды камтыган маалыматтар жана документтер, анын ичинде, Террористтик ишти каржылоого жана кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга (адалдоого) каршы аракеттенүү багытында аудиттин жүрүшүндө алынган иш боюнча кат алышуулар, Банктын алар менен мамилеси токтотулгандан кийин, Банкта 5 жылдан кем болбогон мезгил аралыгында сакталууга тийиш.

Адам укуктары

"Элдик Банк" ар бир адамдын укуктарынын кол тийбестигин тааныйт, анын кадыр-баркын сыйлайт, ошондой эле бардык кызматкерлерге чынчыл жана татыктуу өнөктөштүк шартында адилеттүү мамиле жасала турган инклюзивдүү жана көп түрдүү иш чөйрөсүн түзүүгө көмөктөшөт.

Банк Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында, ошондой эле төмөнкү эл аралык документтерде жана демилгелерде бекитилген адам укуктары жаатындагы талаптарды жана принциптерди карманат:

- Адам укуктарынын Жалпы декларациясы.
- Экономикалык, социалдык жана маданий укуктар жөнүндө эл аралык пакт.
- Эл аралык эмгек уюмунун эмгек чөйрөсүндөгү негизги принциптер жана укуктар жөнүндө декларациясы.
- БУУнун Адам укуктары аспектисинде ишкердик ишмердүүлүктүн жетектөөчү принциптери.
- БУУнун глобалдык келишими

Адам укуктарын сактоо маселелерин жөнгө салуучу негизги ички документ болуп ишкердик этика Кодекси эсептелет, анын колдонулушу Элдик Банктын бардык кызматкерлерине жана ишмердиктин бардык түрлөрүнө жайылтылат. Банкта тиешелүү системаларды жана жол-жоболорду киргизүүнү кошо алганда, адам укуктарынын талаптагыдай сакталышын камсыз кылуучу механизмдердин ишин уюштуруу жүзөгө ашырылат.

Банк өз ишинин жүрүшүндө адам укуктарына терс таасирин тийгизүүдөн же жардам берүүдөн качууга умтулат. Тобокелдиктер аныкталган же адам укуктары жаатындагы бузуулар пайда болгон учурда терс кесепеттерди четтетүү боюнча чаралар, ошондой эле адам укуктарын коргоону камсыз кылуу практикасын өркүндөтүү боюнча чаралар көрүлөт.

Банк - жынысы, диний таандыктыгы, курагы, этностук же улуттук таандык-

тыгы, үй-бүлөлүк абалы, саясий ынанымдары, социалдык теги жана башка жеке өзгөчөлүктөрү боюнча басмырлоонун ар кандай формаларына тыюу салат. Бул Банктын кызматкерлерине дагы, башка кызыкдар тараптарга дагы тиешелүү. Эмгек жамаатында физикалык, оозеки, сексуалдык же психологиялык кысым көрсөтүү же куугунтуктоо, агрессия, кыянаттык же коркутуу таптакыр кабыл алынгыс.

Отчеттук мезгилде Элдик Банкта басмырлоо учурлары катталган эмес.

Кызматкерлердин эмгектик укуктары адам укуктарынын ажырагыс бөлүгү катары таанылат, натыйжада Банк өз ишмердигинде кызматкерлердин мыйзамда белгиленген эмгектик укуктарын сактайт, анын ичинде кызматкерлердин эмгегинин натыйжасында татыктуу сыйакы алуу укугун тааныйт. Банк эмгек мамилелеринин бардык аспектилеринде бирдей мүмкүнчүлүктөрдү жана кандайдыр бир белгилери боюнча басмырлоодон эркиндикти камсыз кылган, ошондой эле Банктын айрым кызматкерлерин тандоо мүнөзү колдонуудагы эмгек же Кыргыз Республикасынын башка мыйзамдары менен аныкталган учурларды кошпогондо, ишкердик сапаттарга байланышпаган башка жагдайлардын негизинде иш чөйрөсүн түзүүгө умтулат.

"Элдик Банк" балдар эмгегин колдонбойт. Кызматкерлердин минималдуу жашы эмгек келишимин түзүү үчүн мыйзамда белгиленген минималдуу жашка туура келет. Ошондой эле мажбурлап эмгекти жана кулчулуктун заманбап түрлөрүн колдонууга тыюу салынат. Кандайдыр бир жаза колдонуу коркунучу астында ар кандай эрксиз жумуштарды аткарууга жол берилбейт. Ар бир кызматкердин жашоосунун жеке жана кесиптик тарабынын ортосундагы тең салмактуулукка жетишүү муктаждыгы таанылат, ошондой эле жеке жашоосунун кол тийбестик укугу урматталат.

Банк кызматкерлердин жамааттык сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү жана профсоюз ишине катышуу, чогулуштардын жана бирикмелердин эркиндигине, пикир жана сөз эркиндигине болгон укугун сактайт, анын ичинде жамааттык сүй-

Олуттуу темалар: адам укуктары жана басмырлабоо | жумушка орношууга көмөктөшүү жана татыктуу эмгек шарттары

лөшүүлөрдү жүргүзүү, жамааттык келишимдерди түзүүгө зарыл болгон маалыматтарды кызматкерлердин өкүлдөрүнө берүүгө милдеттенет.

"Элдик Банк" наркты түзүү тизмегиндеги адам укуктарынын бузулушун терс кабыл алат жана жеткирүүчүлөрдөн, подрядчылардан жана башка контрагенттерден Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын жана адам укуктары жаатындагы эл аралык стандарттардын сакталышын күтөт. Банк контрагенттерден алардын адам укуктарын сактоосу, кызматкерлерди басмырлоого жол бербөө, мажбурлап балдар эмгегин пайдалануу жана адам укуктарына байланыштуу башка маселелер боюнча маалыматтарды талап кылуу укугун өзүнө калтырат.

Банк тарабынан адам укуктарына потенциалдуу таасир этүүлөрдү дайыма аныктоонун жана ага баа берүүнүн, анын ичинде жагымсыз кесепеттердин келип чыгышына чейин өз убагында алдын алуу чараларын ишке ашыруу максатында да маанилүү экендиги таанылат.

Жогоруда келтирилген маалыматты жыйынтыктап, адам укуктары жаатындагы терс таасирлерди минималдаштыруу максатында "Элдик Банк" ар кандай чараларды, анын ичинде:

- Ишкердик этика кодекси жана кадр саясаты сыяктуу негизги Ички документтерде адам укуктары боюнча деталдуу мамлекеттик милдеттенмелерди жана талаптарды бекитүү.
- Адам укуктары жаатында дью-дилидженс корпоративдик жол-жоболорун киргизүү.
- Кызматкерлерге жана башка кызыкдар тараптарга Банкка адам укуктары жаатындагы мүмкүн болуучу бузуулар жөнүндө маалымдоого мүмкүндүк берүүчү ишеним байланыш түзүү.

Адам укуктары жаатындагы тобокелдиктерин баалоо

Адам укуктары менен байланышкан тобокелдиктерди аныктоо, баалоо, минималдаштыруу жана алдын алуу максатында "Элдик Банк" "БУУнун Адам укуктары аспектинде ишкердик ишмердүүлүктүн жетектөөчү принциптерине" негизделген талаптагыдай текшерүү системасын этап-этабы менен киргизүүгө багыт алууда (https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_ru.pdf).

Тийиштүү текшерүү системасы адам укуктарын сактабоо тобокелдиктерин аныктоо жана баалоо, адам укуктары жаатындагы жагымсыз таасирлерди

болтурбоого жана азайтуу максатында башкаруу жана аларга мониторинг жүргүзүү боюнча иш-чаралардын комплексин карайт.

"БУУ Адам укуктары аспектинде ишкердик ишмердүүлүктүн жетектөөчү принциптери" деген 17-Принципке ылайык, "Элдик Банк" туруктуу өнүктүрүү жаатында тышкы эксперттерди тартуу менен адам укуктары жаатында тийиштүү кылдаттыктын алкагында потенциалдуу тобокелдиктерди пилоттук идентификациялоону жана баалоону жүргүздү.

"Элдик Банк" анын иши, биринчи кезекте, кызматкерлерге, кардарларга, жеткирүүчүлөргө тиешелүү адам укуктарына тике жана кыйыр таасирин, ошондой эле Банк тарабынан өз кардарларына кредит берүү аркылуу башка адамдардын адам укуктарына потенциалдуу кыйыр таасирин тийгизиши мүмкүн деп эсептейт.

Ошону менен бирге, кайра байланыш каналдары боюнча кайрылууларга жүргүзүлгөн баа берүүнүн жана талдоонун натыйжасында Банк биздин ишибизден улам келип чыккан адам укуктарына кандайдыр бир фактылык терс таасирдин далилдерин тапкан жок.

Жалпысынан кызыкдар тараптар өз ишмердүүлүгүнүн жана "Элдик Банк" операцияларынын алкагында адам укуктары (кызматкерлердин эмгек укуктарын кошо алганда) жаатында төмөн таасир этүүгө дуушар болууда. Көрсөтүлгөн тыянак, башкалардын катарында, "Элдик Банк" адам укуктары жаатында тобокелдиктин деңгээли жогору болгон юрисдикцияларда иштебегендигине, ал эми анын иши Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жөнгө салуучу органдары тарабынан катуу көзөмөлгө алынууга, атап айтканда кызматкерлердин эмгектик укуктарын жана кардарлардын укуктарын сактоо маселеси боюнча жүргүзүлүүгө тийиш экендигине негизделген.

Банк өз ишинин алкагында балдар эмгегине, мажбурлап иштетүүгө жана кулчулуктун башка заманбап формаларына байланыштуу олуттуу тобокелдиктерге дуушар болбойт. Балдар эмгегин, мажбурлоочу же милдеттүү эмгекти пайдалануунун олуттуу тобокелдиги бар бөлүмдөр табылган жок.

Банктын иши, операциялары, продуктулары же кызмат көрсөтүүлөрү, анын ичинде финансылык (өндүрүштүк эмес) сектордогу ишин жана ал жайгашкан региондордогу калкка жана курчап турган чөйрөгө минималдуу жеке түздөн-түз экологиялык таасирин эске алуу менен таасир этиши мүмкүн болгон тобокелдикке дуушар болгон жергиликтүү коомдоштуктар аныкталган эмес.

Олуттуу темалар: адам укуктары жана басмырлабоо | жумушка орношууга көмөктөшүү жана татыктуу эмгек шарттары

Адам укуктары жаатындагы тийиштүү текшерүүнүн алкагында тобокелдиктерди баалоо төмөнкү этаптардын негизинде ишке ашырылат:

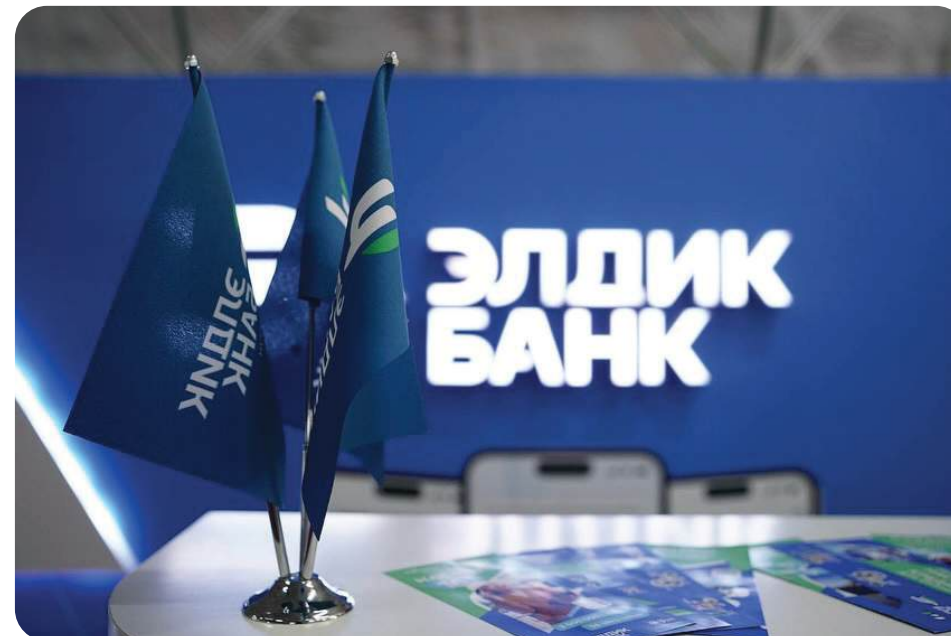
- Банктын ишин адам укуктарынын эң актуалдуу аспектилерин аныктоо, тармактык бенчмаркингдерди, операциялардын географиясындагы тобокелдиктерди, ошондой эле финансы секторуна мүнөздүү болгон адам укуктарына байланыштуу көйгөйлөрдү талдоо.
- Банк ишине мүнөздүү болгон тобокелдиктердин маанилүүлүгүнө жана ыктымалдуулугуна баа берүү, тобокелдиктерге артыкчылык берүү жана олуттуу тобокелдиктерди бөлүп көрсөтүү, кесепеттерди жумшартуу боюнча, өзгөчө Олуттуу тобокелдиктерге карата колдонулуп жаткан чараларды талдоо.

Тобокелдиктерге баа берүүнүн алкагында “Элдик Банк” адам укуктары жаатындагы олуттуу(salient) тобокелдиктерди аныктайт. Башка идентификацияланган тобокелдиктерге салыштырмалуу айрым адамдарга же адамдардын тобуна кыйла олуттуу иш жүзүндөгү же потенциалдуу терс таасирин тийгизген адам укуктары жаатындагы олуттуу тобокелдиктер болуп саналат.

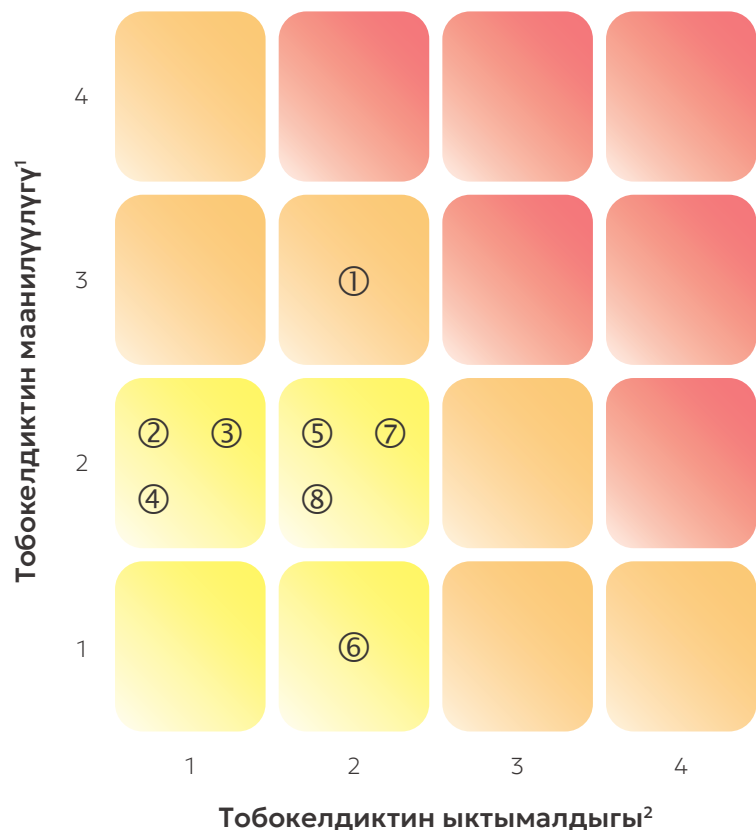
"Элдик Банк" баалоо жүргүзүү учурунда адам укуктары жаатындагы олуттуу тобокелдиктер маалыматтык коопсуздук жана маалыматтардын купуялуулугу (санариптик укуктарды кошо алганда, жеке жашоого кол тийбестик укугу) менен чектелет деп эсептейт. Бул тыянак таасир эткен кызыкдар тараптардын потенциалдуу санына, ошондой эле эгерде тиешелүү кызыкдар тараптардын маалыматтык коопсуздукка жана маалыматтардын купуялуулугуна болгон укугу бузулса, тобокелдиктерди ишке ашыруу учурунда аларга таасир этүүнүн потенциалдуу деңгээлине негизделет. Потенциалдуу кызыкдар тараптар баарынан мурда Банктын кызматкерлери жана кардарлары болуп саналат.

Ошону менен бирге Банк маалыматтык коопсуздук жана маалыматтардын купуялуулугу жагында кандайдыр бир потенциалдуу мыйзам бузуулардын жана инциденттердин ыктымалдыгын олуттуу катары карабайт. Банкта колдонулуп жаткан контролдоо механизмдери, маалыматтык коопсуздукту башкаруу системалары жана кызматкерлерди тармактык окутуу коргоонун адекваттуу деңгээлин камсыз кылат. Ушуну менен маалыматтык коопсуздукту андан ары күчөтүү боюнча кошумча чаралар пландаштырылууда, анын ичинде ISO , 27,000 стандартты сертификаттоо.

Элдик Банкта аталган тобокелдикти жеңилдетүүнүн ишке ашырылып жаткан чаралары: маалыматтык коопсуздукка жана кызыкдар тараптардын маалыматтарынын купуялуулугун камсыз кылууга байланыштуу саясаттар, анын ичинде маалыматтык коопсуздук жөнүндө жобо кабыл алынды. Директорлор Кеңеши маалымат коопсуздукка жана ага байланыштуу тобокелдиктерге контролдукту жүзөгө ашырат, Банкта тобокелдиктерди тескөө үч коргонуу линиясынын негизинде түзүлгөн. Иштелип жаткан маалыматтарды коргоонун адекваттуу деңгээлин камсыз кылуучу жол-жоболор ишке ашырылууда, кызматкерлер үчүн адистештирилген окутуулар жана тренингдер өткөрүлөт. Купуя маалыматты жана жеке маалыматтарды иштеп чыгуу процесстерине катышкан бардык кызматкерлер Банкта белгиленген тиешелүү талаптарды жана эрежелерди сактоого милдеттүү. Кызматкерлердин маалыматтык коопсуздук жана маалыматтардын купуялуулугу боюнча талаптарды жана эрежелерди сактабагандыгы аларга карата тартиптик жазага алып келиши мүмкүн. Бузуулар жөнүндө ар кандай кызыкдар тараптар үчүн жеткиликтүү болгон маалымдоо механизмдери каралган.

Адам укуктары жаатындагы тобокелдиктерге баа берүү төмөндө келтирилген 4x4 матрицаны колдонуу менен жүргүзүлөт, мында Y огу тобокелдиктин маанилүүлүгүн, X огу тобокелдиктин пайда болуу ыктымалдыгын билдирет.

Тобокелдиктер деңгээли

Жогорку – адам укуктары жаатындагы тобокелдиктер Банк тарабынан алдын алуунун / минималдаштыруунун кошумча чараларын ишке ашырууну талап кылат, потенциалдуу түрдө кызыкдар тараптардын көп санына же айкын кызыкдар тараптын өкүлдөрүнө таасирин тийгизет, ремедиациялоо мүмкүнчүлүктөрү чектелүү же жеткиликсиз болушу мүмкүн.

Орто – Банкта адам укуктары жагында тобокелдиктер четтетилет / жеңилдетилет, айрым учурларда кызыкдар тараптардын Олуттуу санына же айкын кызыкдар тараптын өкүлдөрүнө таасирин тийгизиши мүмкүн, ремедиациялоо мүмкүнчүлүгү жетиштүү болуп саналат же болбосо так күчөтүүнү талап кылат.

Төмөн – Банкта адам укуктары жаатындагы тобокелдиктер четтетилет / жеңилдетилет, кызыкдар тараптардын олуттуу санына же айкын кызыкдар тараптын өкүлдөрүнө таасирин тийгизбейт, алар пайда болгон учурда, ремедиациялоо мүмкүнчүлүгү жетиштүү болуп саналат.

Тобокелдиктер

1. Маалыматтык коопсуздук жана маалыматтардын купуялуулугу (жеке жашоого болгон укук, анын ичинде санариптик укуктар).
2. Биригүү эркиндиги жана жамааттык келишим укугун таануу (жамааттык келишимдерге катышуу укугу; тынч чогулуштар жана ассоциациялар укугу).
3. Эмгек мамилелери чөйрөсүндөгү басмырлоо (басмырлоодон эркин болуу укугу).
4. Кардарды басмырлоо (басмырлоодон эркин болуу укугу).
5. Гендердик теңчилик жана аялдардын укуктары (аялдар үчүн бирдей эмгек, эмгек акы жана мүмкүнчүлүктөр укугу; басмырлоодон эркин болуу укугу).
6. Коопсуз иш чөйрөсү (коопсуз жана дени сак жашоо жана эмгек шарттарына укук).
7. Эмгек шарттары (татыктуу эмгек акыга, жеңилдиктерге жана жумуш убактысына болгон укук; кесиптик окууга жана билим алууга жеткиликтүүлүк укугу; жумуш ордунда куугунтуктан, коркутуудан жана эксплуатациялоодон эркин болуу укугу; даттанууларды кароо механизмдерине жана укуктук коргоо каражаттарына жетүү укугу; маалымат эркиндигине болгон укук).
8. Каржыланган долбоорлор жана кардарлардын иш-аракеттери аркылуу айлана-чөйрөгө кыйыр таасир этүү (ден-соолукка болгон укук, татыктуу жашоо деңгээли).

¹ БУУнун Адам укуктары аспектисинде ишкердик ишмердүүлүктүн жетектөөчү принциптерине ылайык, тобокелдиктин маанилүүлүгү (олуттуулугу) абсолюттук чоңдук болуп саналбайт, ал адам укуктары үчүн аныкталган башка тобокелдиктер жана кесепеттер менен байланыштуу. Аныкталган тобокелдиктердин адам укуктары үчүн мааниси үч мүнөздөмөнүн негизинде каралышы керек: а) масштабы (scale): канчалык деңгээлде олуттуу болуп саналат, таасир, мисалы, укук өмүрүнө же ден соолугуна жана коопсуздугуна айрым кызматкерлеринин; б) камтуу(score): канча адамга таасир эткен же таасир этет – мисалы, эмгек укуктары жагында айрым кызматкерлерге же бүтүндөй эмгек жамаатына тийгизген таасири; в) ремедиация мүмкүнчүлүгү (remediability): жабыр тарткан адамдарды таасир этүүгө чейин алардын абалына барабар абалга келтирүү канчалык кыйын.

² Тобокелдиктин ыктымалдуулугунун критерийлери: 1) өтө күмөн – адам укуктары боюнча мындай көйгөйлөр банктын ишинде эч качан болгон эмес, бирок финансы секторунун башка компанияларында катталган же айрым учурлар катталган; мүмкүн эмес – адам укуктары боюнча мындай көйгөйлөр мурда Банкта же финансы секторунда кээде болгон, ошондой эле кээде азыркы учурда да пайда болгон; 3) мүмкүн – адам укуктары боюнча ушул сыяктуу көйгөйлөр мурда Банкта же финансы секторунда көп болгон, ошондой эле азыркы учурда да; 4) абдан ыктымал – Банкта же финансы секторунда адам укуктары боюнча ушул сыяктуу көйгөйлөр мурда да, азыркы учурда да туруктуу болуп келет.

Григорьев капчыгайы

Маалыматтык коопсуздук

Санариптештирүүнү өнүктүрүү, маалыматтык жана кибер тобокелдиктердин туруктуу өсүшү шартында “Элдик Банк” маалыматтык коопсуздукту маанилүү стратегиялык жана операциялык аспект катары, анын ичинде бизнестин үзгүлтүксүздүгүнүн бузулушуна жол бербөө көз карашынан карайт. Операциялардын, продуктылардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн коопсуздугу, бизнес-процесстердин үзгүлтүксүз иштеши жана финансылык каражаттардын сакталышына кепилдиктер Банктын кардарлары жана өнөктөштөрү тарабынан тандоонун маанилүү критерийи катары кабылданат.

Отчеттук мезгилде маалыматтык коопсуздук жаатында Банктын жана Банктын кардарларынын купуя маалыматтарынын чыгып кетишине, алдамчылык фактыларына, уурдоолорго, системаны бузууга жана олуттуу чыгымдарды жана репутациялык чыгымдарды алып келиши мүмкүн болгон башка коркунучтарга алып келген олуттуу инциденттер катталган эмес. Ошондой эле Банкка карата жөнгө салуучу тарабынан маалыматтык коопсуздукту бузуу менен байланышкан айыптар жана көрсөтмөлөр болгон эмес.

Элдик Банкта маалыматтык коопсуздукту башкаруу системасы иштейт, ал бардык бизнес-процесстерди, анын ичинде Банктын кардарлары жана контрагенттери менен маалымат алмашуу процесстерин, ошондой эле Банктын инфраструктурасында иштерди аткарууда же кызматтарды көрсөтүүдө, же Банк тарабынан берилген маалыматтарды иштеп чыгууда банктын контрагенттеринин кызматкерлерин кошо алганда, бардык кызматкерлерди камтыйт.

Банк ар кандай коркунучтарга же ишке ашырылган инциденттерге үзгүлтүксүз байкоо жүргүзүү жана аларга ыкчам жооп кайтаруу максатында маалыматтык коопсуздук системасын үзгүлтүксүз өркүндөтүүнү камсыз кылууга умтулат.

Маалыматтык коопсуздук жаатындагы негизги ички документ болуп маалыматтык коопсуздук жөнүндө жобо эсептелет. Ошондой эле электрондук төлөм системасынын коопсуздугун камсыз кылуу боюнча саясат бекитилген.

Маалыматтык коопсуздук тобокелдиктерин тескөө

Банк маалыматтык коопсуздукту уюштурууга карата тобокелдикке багытталган мамилени карманат.

Маалыматтык коопсуздук жаатындагы тобокелдиктерди тескөө системасы “коргонуунун үч линиясы” негизинде курулган:

- Коргонуунун үчүнчү линиясы. Ички аудит Башкармалыгы маалыматтык коопсуздукту башкаруу системасынын сапатын жана натыйжалуулугун жана маалыматтык коопсуздук тобокелдиктерин баалоо үчүн жооптуу.
- Коргонуунун экинчи линиясы. Директорлор Кеңешине отчет берүүчү тобокелдик тескөө башкармалыгы, ошондой эле атайын экспертизасы бар банктын түзүмдүк бөлүмү катары маалыматтык коопсуздук кызматы.
- Коргонуунун биринчи линиясы. Тобокелдиктер боюнча бөлүмдөр-ээ болуучулар.

Директорлор Кеңеши маалыматтык коопсуздуктун негизги маселелерин, анын ичинде операциялык тобокелдиктин бир бөлүгү катары маалыматтык коопсуздук тобокелдигинин деңгээлиндеги өзгөрүүлөрдү карайт. Башкармалык маалыматтык коопсуздуктун тиешелүү деңгээлин уюштуруу жана колдоо түзүмдүк бөлүмдөрдүн ишин координациялоону жүзөгө ашырат. Директорлор Кеңешинин аудит боюнча комитетинин Төрагасы Талгар Сартыманович Кыйшыбаев маалыматтык коопсуздук тармагын Директорлор Кеңешинин деңгээлинде көзөмөлдөйт.

Банк ар кандай коркунучтарга же ишке ашырылган инциденттерге үзгүлтүксүз байкоо жүргүзүү жана аларга ыкчам жооп кайтаруу максатында маалыматтык коопсуздук системасын үзгүлтүксүз өркүндөтүүнү камсыз кылууга умтулат.

Маалыматтык коопсуздук жаатындагы негизги ички документ болуп маалыматтык коопсуздук жөнүндө жобо эсептелет. Ошондой эле электрондук төлөм системасынын коопсуздугун камсыз кылуу боюнча саясат бекитилген. Директорлор Кеңеши маалыматтык коопсуздуктун негизги маселелерин, анын ичинде операциялык тобокелдиктин бир бөлүгү катары маалыматтык коопсуздук тобокелдигинин деңгээлиндеги өзгөрүүлөрдү карайт. Башкармалык маалыматтык коопсуздуктун тиешелүү деңгээлин уюштурууну жана колдоону түзүмдүк бөлүмдөрдүн ишин координациялоону жүзөгө ашырат. Стратегиялык аудит боюнча Директорлор Кеңешинин Комитетинин Төрагасы маалыматтык коопсуздук тармагын көзөмөлдөйт. Талгар Сартыманович Кыйшыбаев, аудит Комитеттин учурдагы Төрагасы, тармактык билими жана аталган тармакта олуттуу иш тажрыйбасы бар.

Башкарманын Төрагасы Банктагы маалыматтык коопсуздук жана кибер коопсуздук маселелерине көзөмөл жүргүзөт

Маалыматтык коопсуздукту түздөн-түз башкаруу функционалдык жана уюштуруучулук жоопкерчиликти Банк Башкармасына отчет берүүчү маалыматтык коопсуздук кызматы тартат. Маалыматтык коопсуздук кызматынын адистери, анын ичинде Банктын бардык IT-инфраструктураларын эксплуатациялоо жана мониторинг жүргүзүү кызматы жана маалыматтык системаларды коштоо кызматы сыяктуу башка түзүмдүк бөлүмдөрүнүн колдоосу менен Банктын тышкы IT-инфраструктурасынын, тармактык ресурстарынын жана бизнес-процесстеринин үзгүлтүксүздүгүн жана корголушун, маалыматтык коопсуздук жаатындагы потенциалдуу инциденттердин зыянын минималдаштырууну камсыз кылышат. Маалыматтык коопсуздук Кызматынын маалыматтык коопсуздукту камсыздоого карата талаптары Банктын бардык бөлүмдөрүнө жана филиалдарына жайылтылат.

Тобокелдиктердин тескөө башкармалыгы тарабынан түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери менен биргеликте жыл сайын маалыматтык коопсуздук тобокелдиктерине баа берилет. Тобокелдиктерге жүргүзүлгөн талдоонун негизинде алар табылган учурда аларды четтетүү боюнча иш-чаралардын план-графикти түзүлөт. Отчеттук мезгилде маалыматтык коопсуздук тобокелдиктеринин күчөшү табылган жок. Маалымат борборлорун, булут тех-

нологияларын жана кызматтарын камтыган маалыматтык коопсуздук аутсорсингин колдонууда милдеттүү түрдө тобокелдикти баалоо жүргүзүлөт. Тобокелдиктерди баалоо, жеткизүү компаниясы жөнүндө бардык маалыматтарды талдоону камтыйт.

Ички аудит башкармалыгы жана ички контролдук Бөлүмү өз ыйгарым укуктарынын чегинде Банктын структуралык бөлүмдөрүн жана филиалдарын маалыматтык коопсуздукту сактоо боюнча текшерүүлөрдү жүргүзүшөт. Ички аудит башкармалыгы жана ички контролдук бөлүмү өз ыйгарым укуктарынын чегинде Банктын структуралык бөлүмдөрүндө жана филиалдарында ички контролдун абалын маалыматтык коопсуздукту сактоо жаатында текшерешет.

100%

кызматкерлер маалыматтык коопсуздук талаптары жана жол-жоболору жөнүндө кабардар болушат.

Иштин үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылуу максатында Банкта иштин үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылуу үчүн зарыл болгон жетектөөчү принциптерди жана аларга жүктөлгөн милдеттерди аткарууга жооптуу түзүмдүк бөлүмдөрдүн ортосунда ыйгарым укуктарды бөлүштүрүүнү камтыган иштин үзгүлтүксүздүгү саясаты иштелип чыгат. Маалымат системасындагы бизнес ээлери Банктын кардарларына өнүмдөрдү жана кызматтарды түзүүдө, ишке ашырууда, сунуштоодо маалыматтык коопсуздук талаптарын сактоого жооптуу.

Банкта опурталдуу инфраструктураны жана маалыматтык системаларды коргоо, техникалык администрациялоо жол-жоболору, ошондой эле маалыматтык инфраструктура объекттерине жетүү укугун башкаруу тартиби жана маалыматтарга карата кайрылууларга жана аларды Банк кызматкерлеринин пайдалануусуна туруктуу мониторинг жүргүзүү жол-жоболору киргизилген. Маалыматтык инфраструктуранын үзгүлтүксүз иштешин камсыз кылуу планы жана инциденттер болгон учурда иш-аракеттердин тартиби иштелип чыкты. Алсыз жерлерди коргоодогу алсыздыктарды аныктоо жана натыйжалуу жоюу жана талдоо максатында маалыматтык коопсуздук систе-

масын тесирлөө үзгүлтүксүз жүргүзүлүп турат. Банк лицензиялык программаны гана колдонот.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын регулятивдик талаптарын жаңылоону эске алуу менен "Элдик Банк" жыл сайын маалымат коопсуздугунун тышкы аудитинен өтүүгө ниеттенүүдө. Ошону менен бирге, тобокелдик-менеджментин андан ары өркүндөтүү жана маалыматтык коопсуздуктун потенциалдуу тобокелдиктерин (Операциялык тобокелдик) төмөндөтүү үчүн Банк, Банктын ишинин жана объекттеринин "маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу системасынын" ISO 27001 стандартынын талаптарына ылайык келишин камсыз кылуу боюнча чаралардын комплексин ишке ашырууга киришти.

"Элдик Банк" мындай зарылчылык келип чыккан учурда маалыматтык коопсуздук жаатында кардарларга колдоо көрсөтөт жана жөнөтүлгөн кайрылууларга жана даттанууларга өз убагында жооп берет. Алдамчылыкты эрте аныктоо жана алдын алуу үчүн шектүү операцияларга мониторинг жүр-

Банк кызматкерлеринин маалымат коопсуздугун камсыз кылуу боюнча талаптарды аткарбоосу же талаптагыдай аткарбоосу кызматтык милдеттерин аткарбоого теңештирилет.

гүзүлөт. Мында финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү жана продуктыларды пайдалануудагы коопсуздук чаралары, анын ичинде потенциалдуу тобокелдиктер тууралуу кардарларга дайыма маалымдоо жүзөгө ашырылып турат.

Кызматкерлер жашыруун маалыматты алуунун, сактоонун жана пайдалануунун колдонуудагы жол-жоболорун жана регламенттерин кыйшаюусуз аткарууга, анын ичинде жашыруун маалыматка болгон ар кандай санкцияланбаган жеткиликтүүлүктү болтурбоого жана жашыруун маалыматты ак ниетсиз берүү, алуу, кыянаттык менен пайдалануу учурлары жөнүндө же аны башкача туура эмес пайдалануу учурлары жөнүндө токтоосуз билдирүүгө милдеттүү. Кызматкерлерге купуя жана инсайдердик маалыматты, Банк же Банктын контрагенттеринин коммерциялык сырын түзгөн маалыматтарды, мындай

маалыматты берүү Банктын жетекчилиги тарабынан санкцияланган жана Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарынын негизинде жүзөгө ашырылган учурларды эске албаганда, үчүнчү жактарга берүүгө тыюу салынат.

Маалыматтык коопсуздук жөнүндө жободо бардык кызматкерлер маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу жана маалыматтардын купуялуулугун сактоо боюнча талаптар менен милдеттүү түрдө жазуу жүзүндө тааныша тургандыгы белгиленген. Маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу боюнча талаптарды аткаруу боюнча персоналдын милдеттери кызматтык нускамаларга киргизилген.

Маалыматтык системада ыйгарым укуктар бузулган бардык учурлар жөнүндө бузууну байкаган ар бир кызматкер өзүнүн түзүмдүк бөлүмүнүн жетекчисине жана маалыматтык коопсуздук кызматына токтоосуз кабарлоого тийиш. Кызматкерлер тарабынан маалыматтык коопсуздук талаптарын бузуу фактылары жана олуттуу бузуулар, маалыматтык системалардагы үзгүлтүктөр коопсуздук кызматкерлери тарабынан талданат. Суроодогу фактылар тобокелдиктерди тескөө башкармалыгына жана ички аудит башкармалыгына билдирилүүгө тийиш.

Банк маалыматтык коопсуздукту камсыз кылуу боюнча талаптарды аткарбагандыгы же талаптагыдай эмес аткаргандыгы, ошондой эле купуя маалыматка тиешелүү маалыматтардын купуялуулугун бузгандыгы үчүн кызматкерлерди тартиптик жана башка жоопкерчиликке тартуу демилгесин көтөрө алат. Ар бир жетекчи өзүнүн түзүмдүк бөлүмүндөгү маалыматтык коопсуздук боюнча ченемдик документтердин талаптарынын аткарылышын контролдоо, ушул Жобонун пункттарына тиешелүү талаптардын аткарылышы, өз кызматкерлеринин коопсуз иштешине шарттарды түзүү, кызматкерлер тарабынан ченемдик документтерде аныкталган талаптардын бузулгандыгы жөнүндө маалыматтарды берүүдө жеке жоопкерчилик тартат.

Маалыматтык коопсуздук маданиятын калыптандыруучу маалыматтык коопсуздукту камсыз кылууга тартылган кызматкерлер маалыматтык коопсуздук маселелери боюнча милдеттүү тренингдерди үзгүлтүксүз өткөрүп турушат. Элдик Банктын бардык кызматкерлери маалыматтык коопсуздук маселелери боюнча, анын ичинде аларда маалыматтык коопсуздук чараларынын маанилүүлүгүн жана алардын сакталышын, өзүнүн жеке жоопкерчилигин тийиштүү түшүнүүнү калыптандыруу үчүн инструктаждарга катышат.

Жеке мүнөздөгү маалыматтарды коргоо

"Элдик Банк" күн сайын көптөгөн жеке жактар (кардарлар, кызматкерлер, юридикалык жактардын өкүлдөрү ж.б.) менен, анын ичинде онлайн режиминде өз ара аракеттенет, бул факт жеке маалыматтарды иштеп чыгуу жана коргоо системасынын натыйжалуу иштөөсүнүн зарылдыгын алып келет. Жеке маалымат субъекттеринин жеке маалыматтарын бузуу жана уурдоо потенциалдуу тобокелдиктери бизнеске терс таасирин тийгизиши мүмкүн, анын ичинде финансылык, юридикалык жана репутациялык чыгымдар.

Банк Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарын жана жеке мүнөздөгү маалымат жаатында Банктын ички документтерин сактоо менен жеке маалыматтарды, анын ичинде санариптик формада коргоону жана иштеп чыгууну камсыз кылат.

2023-жылы Банкта жеке маалыматтардын, анын ичинде кардарлардын, кызматкерлердин жана башка кызыкдар тараптардын өздүгүн аныктоого мүмкүндүк берген маалыматтардын купуялуулугун бузууга жана мыйзамсыз берүүгө байланыштуу инциденттер катталган эмес. Банктын кызматкерлеринин жана кардарларынын ичинен жеке маалыматтар субъектилеринин маалыматтардын жайылып кетишине жана купуялуулуктун бузулушуна байланыштуу кайрылуулары болгон эмес.

Жеке маалыматтар субъекттеринин маалыматтары менен Банктын ишин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын эске алуу менен иштелип чыккан жеке маалыматтарды иштеп чыгуу саясаты жана жеке маалыматтар субъектисинин жеке мүнөздөгү маалыматтарынын коопсуздугун жана корголушун камсыз кылуу боюнча методикасы жөнгө салат.

Жеке маалыматтарды коргоо системасын уюштуруу жана координациялоого жооптуу Банктын бөлүмү маалыматтык коопсуздук Кызматы болуп саналат. Жеке маалыматтарды башкаруу системасы тобокелдиктерди башкаруунун корпоративдик системасына интеграцияланган.

Банк кардарлар, кызматкерлер жана жеке маалыматтардын башка субъекттери менен өз ара аракеттенүүнү зарыл болгон маалыматтарды гана чогултат жана иштеп чыгат. Жеке маалыматтарды чогултуу жана иштеп чыгуу жеке маалыматтар субъектинин жеке макулдугу болгондо гана жүзөгө ашырылат. Жеке маалымат субъекти мындай макулдукту жокко чыгарууга укуктуу. Жеке маалыматтарды иштеп чыгууга башка мыйзамдуу негиздер жок болгон учурда аларды чогултууга жана иштеп чыгууга макулдук алынып салынган учурда мындай жеке маалыматтарды иштеп чыгууну токтотуу жана жок кылуу жүзөгө ашырылат.

Жеке маалыматтар субъектилеринин төмөнкү категорияларынын жеке маалыматтары чогултулат жана иштетилет:

- Кардарлар, ошондой эле Банктын кардарлары болуп саналган юридикалык жактардын жетекчилери, катышуучулары (акционерлери) же кызматкерлери.
- Контрагенттер, ошондой эле Банктын контрагенттери болуп саналган юридикалык жактардын жетекчилери, катышуучулары (акционерлери) же кызматкерлери.
- Потенциалдуу кардарлар, контрагенттер, анын ичинде потенциалдуу кардарлар, контрагенттер менен келишимдерди түзүү, операцияларды жана бүтүмдөрдү жүргүзүү маселелерин кароо максатында Банкка зарыл болгон жеке маалыматтар.
- Кардарлардын өкүлдөрү, пайда көрүүчүлөр, бенефициардык ээлер.
- Кызматкерлерге эмгек мамилелерине байланыштуу жана конкреттүү кызматкерге байланыштуу Банк талап кылган жеке маалыматтар жагынан.
- Талапкерлердин белгиленген талаптарга ылайык келүүсү жөнүндө чечим кабыл алуучу Банкка зарыл болгон жеке маалыматтар жагынан.

Олуттуу темалар: жеке мүнөздөгү маалыматтарды коргоо | адам укуктары жана басмырлабоо | маалыматтык коопсуздук

- Кызматкер менен эмгек келишими токтотулгандан кийин, Банк Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген учурларда иштеп чыгууга милдеттүү болгон жеке маалыматтар жагынан эмгек мамилелери токтотулган кызматкерлерге.
- Банкка карата аффилирленген жактардан же юридикалык жактын жетекчилеринен, акционерлеринен же кызматкерлеринен.
- Банктын расмий сайтына кирүүчүлөрдүн расмий сайтта кайтарым байланыш формасын колдонуусу көз карашынан киргендер.
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган максаттарга жетүү, өз функцияларын, ыйгарым укуктарын жана милдеттерин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашыруу жана аткаруучу Банкка зарыл болгон жеке маалыматтарды иштеп чыгуу.

Жеке маалыматтар массивинин ээси катары Банк жеке маалыматтар субъекттерин чогултулуп жаткан маалыматтардын тизмеси, аларды чогултуунун жана пайдалануунун негиздери жана максаттары менен тааныштырат. Кардарларга алардын жеке маалыматтарын сактоо (колдонуу) мөөнөтү жөнүндө кабарланат.

Жеке маалыматтарды чогултуу жана иштетүү төмөнкү максаттарда ишке ашырылат:

- Жеке маалыматтар жаатындагы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын жана Кыргыз Республикасынын катышуусу менен эл аралык келишимдердин талаптарын аткаруу.
- Уставга жана лицензияларга ылайык банктык кызматтарды жана продуктыларды көрсөтүү, банктык эсептерин ачуу жана жүргүзүү, банктык операцияларын жүргүзүү.
- Банк ишин жүзөгө ашырууда кардарларды жана пайда көрүүчүлөрдү идентификациялоо.
- Кардарлардын төлөө жөндөмдүүлүгүн баалоо, кардарлардын маалыматтарынын аныктыгын текшерүү жана алдамчылыкка каршы күрөшүү.
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жарандык-укуктук бүтүмдөрдү түзүү.
- Кызматкерлерди эсепке алууну, Банкка жумушка талапкерлерди тартууну жана тандоону уюштуруу.
- Жарандык-укуктук келишимдерди түзүү.

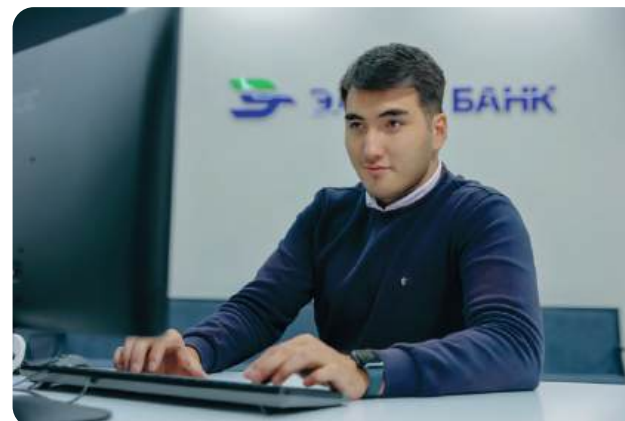
- Банктын расмий сайтынын жана санариптик тиркемелеринин ишин уюштуруу.
- Кардарлардын жана башка кызыкдар тараптардын кайрылууларын кароо.
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынбаган башка максаттарда.

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген учурлардан тышкары, расалык же этностук теги, улуттук таандыктыгы, саясий көз караштары, диний же философиялык көз караштары, ошондой эле ден соолугунун абалына жана сексуалдык ыктарына тиешелүү болгон жеке маалыматтар ушул факторлорду аныктоо максатында гана иштетилбейт.

Эгерде жеке маалыматтар толук эмес, эскирген, так эмес, мыйзамсыз алынган же иштеп чыгуунун билдирилген максаты үчүн зарыл болбогон учурда жеке маалыматтар субъекттери алардын жеке маалыматтарын тактоону, жеке маалыматтарды бөгөттөөнү же жок кылууну талап кылууга укуктуу.

"Элдик Банк" жеке мүнөздөгү маалымат субъектисинин жеке маалыматтарын үчүнчү жактарга ачыкка чыгарбайт, эгерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башкача каралбаса, жеке маалыматтар субъектинин макулдугусуз жеке маалыматтарды жайылтпайт.

Жеке маалыматтарды иштеп чыгуу жана коргоо боюнча талаптардын бузулушуна күнөөлүү кызматкерлер Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана Банктын ички документтеринде белгиленген тартипте материалдык, тартиптик, административдик жана башка жоопкерчилик тартышат.

Санариптештирүү

Санариптик трансформациянын алкагында “Элдик Банк” кардарларга өздүк санариптик технологияларын, продукттарын жана кызматтарын сунуштоону кеңейтүүгө умтулат. 2023-жылы жеке адамдар жана юридикалык жактарга санариптик кызматтарды өнүктүрүү улантылды. Бизнес маселелерин чечүүдөн жана кардарлардын тажрыйбасын кеңейтүү зарылдыгынан тышкары, Банк санариптештирүүнү айлана-чөйрөгө жана климатка терс таасирин азайтуунун маанилүү элементи катары кабыл алат.

“Элдик Банк” функционалдык жана ыңгайлуу онлайн-сервистерди иштеп чыгуу жана рынокко чыгаруу менен өзүн Кыргыз Республикасындагы кардарлардын ар кандай сегменттерин артыкчылыктуу банктык платформа катары көрсөтүүгө умтулат.

Банктын санариптик инновациялары кардарлар менен өз ара аракеттенүүнү автоматташтырат жана жөнөкөйлөтөт, эсептик-кассалык тейлөөнү жүргүзүүгө, кардарлардын ар кандай категориялары, анын ичинде калктын аз мобилдүү топтору жана алыскы райондордон келген кардарларга продуктыларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү пайдаланууга мүмкүндүк берет. Азыр санариптик каналдар аркылуу кардарлар “кардар жолун” кыскартуу менен филиалдарга жана аманат кассаларына барбай эле, Банктын продуктыларынын жана кызмат көрсөтүүлөрүнүн кыйла бөлүгүн пайдалана алышат. Аралыктан Банктык тейлөө системасын андан ары өнүктүрүү, маалыматтык коопсуздук тобокелдиктерине туруктуу, кардарларга багытталган жаңы санариптик демилгелерди ишке киргизүүнү тездетүү пландаштырылууда, бул Элдик Банктын узак мөөнөттүү атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн кошумча күчөтүүгө мүмкүндүк берет. Кардарларды тейлөөнүн сапатын жана ыкчамдыгын жогорулатуу, ошондой эле процесстерди андан ары автоматташтырууга Банк жасалма интеллектти, роботтоштуруу системаларын жана чат-ботторду колдонууга багыт алууга ниеттенүүдө.

Банкта санариптештирүүнү башкаруу

Банкта санариптештирүү жана маалыматтык технологиялар тармагын Башкаруучу директор көзөмөлдөйт.

Банкта санариптик трансформациялоо кайчылаш-функционалдык командалар тарабынан жүзөгө ашырылат. Санариптештирүүнү башкаруу маселелери менен инновациялык өнүктүрүү башкармалыгы жана маалыматтык технологияларга адистешкен башка бөлүмдөр алектенет.

Санариптик трансформацияны тездетүүнү 2024-жылдын февралында Банк 100% туунду компанияны, “РСК Технолджиз” ЖЧКсын каттады, анын ишмердигинин негизги түрү Банктык кызмат көрсөтүүлөрдү ишке ашыруунун финансылык технологияларды иштеп чыгуу боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо болуп саналат.

Банктын тармактык түзүмдүк бөлүмдөрү менен биргеликте туунду компания маалыматтык технологияларды өнүктүрүүнүн корпоративдик мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтет.

Мында, Банк жакынкы келечекке эсептөөдө санариптик-кызматтардын жана кардарлар менен жеке өз ара аракеттенүү форматынын шайкеш айкалышына багыт алат.

Элдик Банктын кардарлары RSK24 мобилдик тиркемесин ийгиликтүү колдонуп жатышат, аны Google Play жана AppStore мекемесинен жүктөп алууга болот. Тиркемеде “Элдик Банк” карталарына жана башка банктарга тез

арада которуулар, QR-код менен сатып алууларга төлөө, мөөнөттүү депозиттерди ачуу, мобилдик телефондун балансын толуктоо, коммуналдык кызматтарга төлөмдөр, мамлекеттик бюджетке төлөмдөр жана башкалар сыяктуу 800дөн ашык кызматтар көрсөтүлгөн. 2024-жылдын күзүндө жаңы мобилдик колдонмонун презентациясы өркүндөтүлгөн ыңгайлуулук, жаңы функциялар жана жакшыртылган колдонуучу интерфейси менен пландаштырылган.

Банкта жеке адамдар жана юридикалык жактарга интернет-банкинг иштейт – бул электрондук документтер менен алмашууга жана Интернет аркылуу Банктык операцияларды жүргүзүүгө мүмкүндүк берген аралыктан банктык тейлөө системасы.

Банк чекене жана бизнес-кардарлар үчүн санариптик карталарды чыгаруу чөйрөсүндө олуттуу перспективаларды көрөт. Аларды киргизүү даярдалып жатат, бул кардарлардын санариптик Банктык мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүүгө гана эмес, ошондой эле "салттуу" Банктык карталарды чыгарууда тартылган пластикти колдонууну азайтууга мүмкүндүк берет.

Кыргызстанда биринчи жолу “Элдик Банк” Google Pay жардамы менен Visa жана MC төлөм картасынын базасында смартфон аркылуу бир тийүү менен товарларды жана кызматтарды төлөө кызматын ишке киргизди.

Банк Кыргыз Республикасын санариптештирүүнү колдойт. Белгилей кетсек, “Элдик Банк” мамлекеттик компания менен кызматташууда социалдык багыттагы ири санариптик долбоорду – ишкерлер үчүн салыктык, финансылык жана башка кызматтардын кеңири спектри менен “бирдиктүү тереже” принциби боюнча “Ишкер24” бирдиктүү мамлекеттик мобилдик тиркемесин рынокко ийгиликтүү алып чыккан (<https://www.ishker24.kg/>). IOS жана Android колдонуучулары үчүн жеткиликтүү, бул тиркеме ишкерлерди жашоонун бардык баскычтарында күнү-түнү коштоп жүрөт, анын ичинде жаңы жеке ишкерлерди каттоого, булут электрондук кол тамгасын алууга, эсептерди ачууга, төлөмдөрдү кабыл алууга жана пост коду аркылуу төлөөгө мүмкүндүк берет, салык отчетторун тариздөө жана тапшыруу. Мобилдик тиркемени колдонуу-акысыз, тейлөө нөлдүк комиссия менен.

Санариптик трансформациянын алкагында “Элдик Банк” ички бизнес-процесстерди оптималдаштырууга, анын ичинде маалыматтарды сапаттуу талдоонун негизинде маалымдалган башкаруучулук чечимдерди кабыл алуу көз карашынан чечимдерди киргизүүдө. Жумуш орундарын жана процесстерди санариптештирүү узак мөөнөттүү келечекке карата Банктын финансылык жана операциялык натыйжалуулугун жогорулатууга мүмкүндүк берет.

Ала-Көл көлү

Жоопкерчиликтүү каржылоо

"Элдик Банк" ишмердүүлүгү айлана-чөйрөгө терс таасирди азайтууга багытталган ишмердиктин түрлөрүн жана долбоорлорду каржылоого, ошондой эле тиешелүү кызматтарды жана продуктыларды көрсөтүү менен кардарларды туруктуу өнүктүрүү жаатында максаттарына жетүүдө колдоого умтулат. Финансы сектору капиталды берүүчү катары туруктуу өнүгүү максаттарына жетүүдө, аз көмүрөктүү жана ресурстарды үнөмдөөчү экономикага ийгиликтүү өтүүдө негизги ролду ойной тургандыгы Банк тарабынан эске алынат. "Элдик Банк" туруктуу долбоорлорду жана кардарларды трансформациялоону каржылоо менен өзүнүн айлана-чөйрөгө жана социалдык процесстерге кыйыр таасирин, башкаруунун натыйжалуулугун жогорулатат. Мындай каржылоо системасын өнүктүрүүнүн маанилүүлүгү 2022-2024-жылдарга өнүктүрүүнүн стратегиялык планында белгиленген.

2023-жылы туруктуу каржылоо жаатында ар кандай продукттарды жана кызматтарды иштеп чыгууга жана жайылтууга жигердүү даярдык көрүлүп, кардарлар үчүн массалык сунуштоо 2024-жылдан баштап башталган.

Отчетту даярдоо учурунда Банкта туруктуу каржылоо продуктыларынын тизмеси – оң экологиялык же социалдык таасири бар конкреттүү долбоорду каржылоо, ошондой эле кардарлардын бизнесин өнүктүрүү, ESG-трансформациялоо жана декарбонизациялоого арналган жашыл жана социалдык кредиттер түзүлгөн. Элдик Банктын экономиканын артыкчылыктуу секторлорунун бири катары айыл чарбасында туруктуу долбоорлорду, анын ичинде сууну үнөмдөө, энергияны үнөмдөө жана токой өстүрүү менен байланышкан долбоорлорду кредиттөөгө көңүл буруу керек. Банк кардарларга туруктуу өнүгүүгө тиешелүү болгон финансылык продуктылардын оң таасири жана өзгөчөлүктөрү тууралуу маалыматты жеткирүүгө умтулат. Биз Кыргыз Республикасында улуттук жашыл таксономиянын расмий кабыл алынышын күтөбүз, ал финансы секторунда жана карыз алуучулардын ар түрдүү категорияларынын арасында жашыл кредиттөөнүн бирдей түзүмүн жана түшүнүгүн калыптандырууга мүмкүндүк берет.

2023-жылы Банк тарабынан жашыл кредиттөөнүн жалпы көлөмү 121,9 млн сомго бааланган.

"Элдик Банк" финансылык колдоосу менен бир катар кайра жаралуучу энергетика долбоорлорун, атап айтканда "Ысык-Ата-1" чакан ГЭСин жана "Кожо-Кайыр" чакан ГЭСин куруу долбоорлорун ишке ашыруу башталган.

Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик өнүктүрүү банкы менен өнөктөштүктө ("жашыл критерийлерге ылайык долбоорлорду максаттуу каржылоо" программасы) "Элдик Банк" кардарларга жашыл долбоорго карата коюлган бардык талаптарды зайымчы аткарган учурда кредиттин мөөнөтү бүткөндө жылдык 11% дан ашпаган – жылдык рыноктук коюмдан төмөн жашыл кредиттерди алуу мүмкүнчүлүгүн бере баштады. Кредиттин өлчөмү бир карыз алуучуга 5 млн сомдон 150 млн сомго чейин, каржылоо мөөнөтү 96 айга чейин. Кредиттөөнүн багыттарынын катарында кайра жаралуучу энергия, энергияны үнөмдөө, жашыл транспорт, туруктуу айыл чарба жана башка тармактардагы долбоорлор бар. Кредит алуучу кредиттик каражаттарды туура эмес пайдаланган учурда, пайыздык чен кыйла жогорулайт.

Туруктуу кредиттөө Банк тарабынан чакан жана орто бизнеске жана корпоративдик бизнеске басым жасоо менен гана эмес, жеке жактарга да, мисалы : курулушту каржылоо же энергонатыйжалуу жана энергоүнөмдөөчү технологиялар пайдаланылган кыймылсыз мүлктү сатып алуу менен ишке ашырылууда. Жеке үйлөргө газ менен жылытуучу казандарды орнотуу жана газ баллондук жабдууларды орнотуучу автоунааларды кайра жабдууну күрөөсүз жеңилдетилген кредиттер берилет. Ошондой эле, электр жана газ баллон менен жүрүүчү транспорт каражаттарын сатып алуу үчүн автокредит берүү практикасы киргизилген. "Элдик Банк" Эл Аралык финансылык институттар, жашыл жана климаттык каржылоо жаатындагы демилгелер менен, атап айтканда, Жашыл Климаттык Фонд менен кызматташуунун активдешүүсүн өзүнчө белгилей кетүү керек.

Банк Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Климаттык каржылоо борбору жана Кыргыз Республикасынын Коомчулукту өнүктүрүү жана инвестициялоо Агенттиги менен климаттык долбоорлорду даярдоо жана каржылоону тартуу маселелери боюнча өз ара аракеттенет.

Филиалдардын кеңири аймактык тармагы бар кредиттик уюм катары “Элдик Банк” кредиттөөгө, анын ичинде экономиканын “кыймылдаткыч күчү” болуп саналган жеңилдетилген, микро, чакан жана орто бизнеске активдүү тартылган.

2023-жылдын жыйынтыгы боюнча чакан жана орто бизнестин кардарларын кредиттөө 13,45 млрд сомду же Банктын кредиттөөсүнүн жалпы көлөмүнүн 44% түздү. Бул улуттук экономиканын туруктуу өсүшүнө, коомдун бакубаттуулугун жогорулатууга жана БУУнун туруктуу өнүгүү Максаттарына жетишүүгө масштабдуу практикалык салым. Эң көп талап кылынган продуктылардын катарында каражаттарын толуктоого кредиттер, инвестициялык максаттарга, ошондой эле мамлекеттик программалардын алкагында жеңилдетилген кредиттөөлөр бар.

Банк бизнесте колдоо боюнча мамлекеттик программалардын жана “айыл чарбасын каржылоо” программасы, “агрардык өнөр жай комплексин кредиттөө” программасы жана башкалар сыяктуу экономиканын конкреттүү секторлорунун маанилүү катышуучусу болуп саналат. Бул кардарларга айыл чарбасын өнүктүрүү, чакан жана орто бизнесте колдоо жана башка максаттарга жеңилдетилген кредиттерди берүүгө мүмкүндүк берет, алардын көпчүлүгү БУУнун Туруктуу өнүгүү максаттарына жетүү менен байланышкан. Мындан тышкары, “микро”, чакан жана орто ишкерликти шашылыш колдоо” программасын – чакан жана орто бизнесте кайтарымдуу негизде пайызсыз каржылоону белгилей кетүү керек.

“Элдик Банк” кардарлардын бир катар категорияларын колдойт. Тактап айтканда, калктын ар кандай топтору үчүн социалдык ипотека боюнча каржылоонун көлөмү 621 млн сомду түздү. Мисалы, ипотекалык кредиттөө программалары ишке ашырылууда, анын ичинде “Элдик Банк” менен Германиянын өнүктүрүү банкынын кызматташтыгынын алкагында, анын продуктыларынын бири – жашыл жана энергетикалык натыйжалуулукту жогорулатууга турак жай сатып алуу. Аялдардын ишкердиги Активдүү каржыланат, анын ичинде “Ишкер айым” кредиттик продуктысы аркылуу, мында максаттуу топтор болуп жеке ишкерлер-аялдар жана юридикалык жактар чыгышат, аларда негизги акционерлер же катышуучулар (50% дан ашык үлүш)

аялдар чыгышат. Мында тиричилик калдыктарын башкарууга тартылган социалдык ишканаларга (чогултуу, ташуу, сорттоо, кайра иштетүү жана утилдештирүү) төмөндөтүлгөн пайыздык чен каралган. Жалпысынан 2023-жылы аялдардын ишкердигин каржылоо 149,5 млн сомду түздү.

“Элдик Банк” кардарларды жана зайымчынын экологиялык жана социалдык тобокелдиктерин башкаруунун колдонуудагы системасынын алкагында долбоорлорду каржылоо чечимдерин кабыл алууда социалдык жана экологиялык факторлорду эске алууну пилоттук режимде ишке ашырууга киришти. Жооптуу түзүмдүк бөлүмдөр Банктын ички документтеринде баяндалган чен белгилерине жана стандарттарга ылайык потенциалдуу кардарларга жана долбоорлорго алдын ала талдоо жүргүзүшөт. ESRM процесстин алкагында экологиялык жана социалдык тобокелдиктерге дуушарлануу деңгээли боюнча кардарларды жана долбоорлорду категориялаштыруу киргизилген.

Банкта социалдык жана экологиялык терс таасири жогору болгон экономикалык ишмердиктин айрым Түрлөрүн каржылоого тыюу салууну белгилеген алып салуулардын тизмеси бекитилген. Атап айтканда, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында тыюу салынган ишмердиктин түрлөрүнөн тышкары, чакан жана орто бизнес каржыланбайт, корпоративдик бизнес, алардын иши жана долбоорлору башкалар менен байланышкан:

- Энергетикалык көмүрдү шахтада өндүрүү же көмүр менен иштеген орнотмолордун жардамы менен электр энергиясын өндүрүү.
- Мунай издөө жана чалгындоо иштери.
- Мунай кендерин иштетүү долбоорлору менен, сейрек кездешүүчү жана өзгөчө жагдайлардан тышкары, долбоорго бөлүнгөн каражаттар парник газдарынын бөлүнүп чыгуусун азайтууга же учурдагы кендерде шамана газды күйгүзүүгө гана багытталган.
- Сымап жана сымап кошулмаларын экспорттоо, ошондой эле сымап кошулган ар кандай продукцияны өндүрүү, экспорттоо жана импорттоо.

Банк ички экспертизаны түзүүгө багыт алат, бул кардарларга алардын туруктуу өнүгүүсүнө көмөк көрсөтүүгө байланышкан комплекстүү маселелер боюнча андан ары натыйжалуу жардам берүүгө мүмкүндүк берет. Бул контекстте “Элдик Банк” өзүнүн туруктуу финансылык продуктыларын тааныштыруудан жана жайылтуудан тышкары, топтолгон тажрыйбасын жайыл-

тууга, анын ичинде жоопкерчиликтүү Банк иши жана каржылоо тематикасын ар кандай иш-чараларга катышуу менен биргелешкен ESG-өнөктөштүктөрдө жайылтууга умтулат..

Финансылык инклюзия

Инклюзивдик банкингдин практикасына басым жасоо менен “Элдик Банк” кардарлардын ар түрдүү категорияларына финансылык кызмат көрсөтүүлөрдүн жана продуктылардын санариптик, функционалдык жана аймактык жеткиликтүүлүгүн камсыз кылууга, анын ичинде аралыктан тейлөө механизмдерин өнүктүрүүгө жана калктын финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгү чектелген топтору үчүн инфраструктураны түзүүгө кызыкдар. Атап айтканда, 2023-жылы “Элдик Банк” майыптыгы бар адамдар, улгайган жана аз мобилдүү жарандарга тоскоолдуксуз финансылык чөйрөнү түзүүнү улантты, анын ичинде Банктык кеңселерди жана бөлүмдөрдү кире бериштеги пандустар, кармагычтар жана чакыруу баскычтары менен жабдууланган. Онлайн жана мобилдик тиркемеде жеткиликтүү кызматтардын саны кыйла өстү, алар башка нерселердин катарында алыскы калктуу пункттарда жашаган кардарлар үчүн өзгөчө маанилүү.

Өнүккөн филиалдык тармак жана аралык кызматтар (тез байланыштар) Банкка кардарлардын каалоолорундагы өзгөрүүлөргө, анын ичинде алардан тике кайтарым байланышты алуунун аркасында жетишээрлик натыйжалуу жооп берүүгө мүмкүндүк берет. “Элдик Банк” кызматкерлерди кардарлар менен этикалык жана чынчыл өз ара аракеттенүүгө үзгүлтүксүз окутууга жоопкерчиликтүү мамиле кылат, анын ичинде аларды мисселинг практикасына, кардарларга ар кандай финансылык продуктыларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү агрессивдүү таңуулоого жол берилбестигине багыттайт. Кызматкерлер кардарлар менен өз ара аракеттенүүдө кардарларды басмырлоого жана сыйлабастыкка, анын ичинде кандайдыр бир талаш жагдайлар келип чыккан учурларга тыюу салынат.

Чекене сегменттин, ошондой эле корпоративдик сегменттин кардарларынын ашыкча кредиттелишине жол бербөөнү камсыз кылган жол-жоболор киргизилген. Мындан тышкары, Банктын кредиттик саясатына ылайык, кардарга берүүгө сунушталган кредиттин суммасын эсептөөдө Банк параллелдик (төлөнбөгөн) кредиттер боюнча бардык төлөмдөрдү, анын ичинде башка финансы уюмдарындагы төлөмдөрдү эске алат, төлөмдү жабуу коэффициентин эсептөөнү жүзөгө ашырат, ички ченемдик документтерде

Олуттуу темалар: Жоопкерчиликтүү каржылоо | Тобокелдиктерди тескөө

терде белгиленген мааниден кем эмес коэффициентти милдеттүү түрдө сактоо менен кредит суммасын берүүгө сунуштайт. Башкалардын ичинен акысыз чыгарылуучу “Элкарт - Социалдык төлөмдөр” социалдык банктык картасын бөлүп көрсөтүүгө болот, ал калктын аялуу катмарына социалдык төлөмдөрдү жана жөлөкпулдарды алуунун ыңгайлуулугун жана коопсуздугун камсыз кылууга, ошондой эле алардын финансылык кызмат көрсөтүүлөрдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүн кеңейтүүгө мүмкүндүк берет.

Банк кардарларды жана калкты финансылык сабаттуулукка, анын ичинде башка кызыкдар тараптар менен өнөктөштүктө окутат, анын үстүнө социалдык тармактарды жана корпоративдик веб-сайтты кошо алганда, онлайн ресурстар аркылуу финансылык сабаттуулукту илгерилетүүгө басым жасалат, бул калктын максаттуу топторунун көп санын камтууга мүмкүндүк берет. Ошону менен бирге дүйнөлүк аманат күнүнө жана глобалдык акча жумалыгына карата бүткүл өлкө боюнча филиалдарда мектеп, колледж жана жогорку окуу жайлардын окуучуларына ачык эшиктер күнү өткөрүлүп жаткандыгын өзгөчө белгилеп кетебиз – бул жаш муундарда финансылык пландаштырууга жана коопсуздукка жоопкерчиликтүү мамилени калыптандырууга мүмкүндүк берет.

Салыктарды башкаруу

"Элдик Банк" Кыргыз Республикасынын Салык мыйзамдарын сактайт жана таанылган салык стандарттарын сактайт, салыктарды ак ниеттүүлүк менен төлөйт. Банктын позициясы салыктарды толук жана өз убагында төлөө Кыргыз Республикасынын стратегиялык, анын ичинде туруктуу өнүгүү жаатындагы максаттарына ийгиликтүү жетишүүсүнө маанилүү фактор болуп саналат.

Банкта директорлор Кеңеши тарабынан бекитилген, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ылайык келген салык саясаты иштейт. Салык маселелерин башкаруу боюнча суроолор бухгалтердик эсеп Департаменти жана отчеттуулук жооп берет.

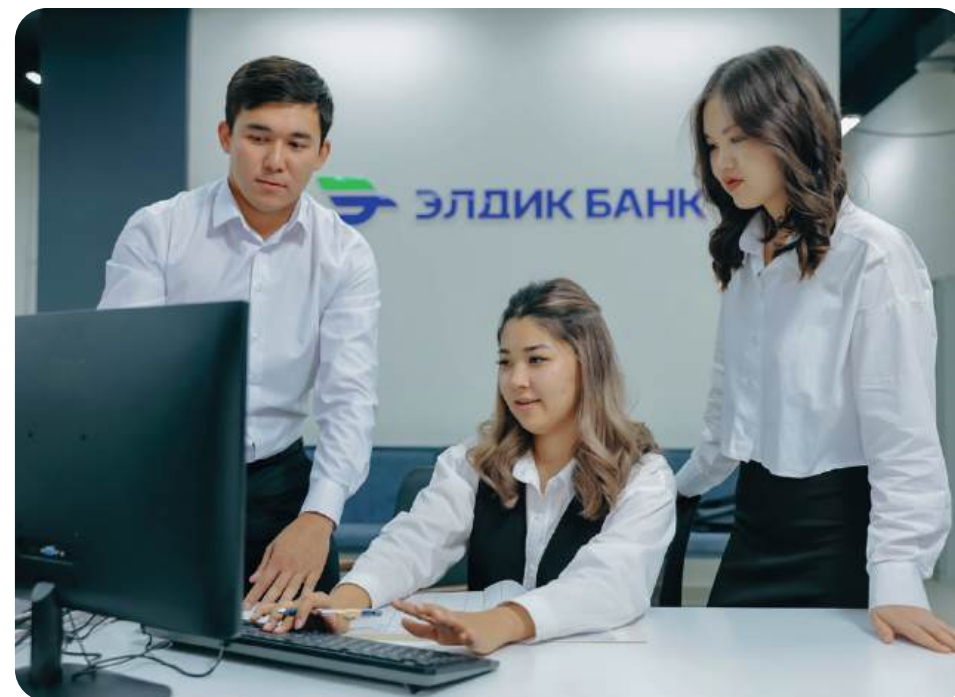
Пайда салыгын кошо алганда, ФОЭС боюнча салыктар жана башка төлөмдөр боюнча Банктын чыгымдары жөнүндө маалымат Банктын тышкы аудиттен өтүүчү финансылык отчетунда ачылат. Ички салыктык шайкештик процесстери аудитордук баалоого жатат.

Кыргызстанда 2023-жылы киреше салыгынын белгиленген коюму 10% болгон. Отчеттук мезгилде "Элдик Банк" пайдага салык боюнча чыгашалары 295,1 млн сомду түздү. Киреше салыгынан жана кызматкерлердин эмгек акысы боюнча салыктардан башка салыктар, отчеттук мезгилде - 4,5 млн сом.

2023-жылы Элдик Банкка карата мүмкүн болуучу салык бузууларга байланыштуу кайрылуулар келип түшкөн эмес. Кызыктар тараптар салык салууга карата этикага жатпаган жүрүм-турум жөнүндө Банкка колдо болгон коммуникация каналдары аркылуу маалымдоого укуктуу.

Банктын салык органдары менен болгон мамилеси салык мыйзамдары боюнча түшүндүрмөлөрдү алганда, салыктык контролдун жүрүшүндө түзүлөт. "Элдик Банк" салык органдары менен өз ара аракеттенет жана алардын су-

роо-талаптарына өз убагында жооп берет. Салык салуу жаатында олуттуу тобокелдиктер аныкталган учурда Банк аларды азайтуу жана четтетүү боюнча чараларды жүзөгө ашырат. Жооптуу бөлүмдөр тарабынан салык салуу менен байланышкан потенциалдуу тобокелдиктерге жол бербөөгө салык мыйзамдарынын өзгөрүүлөрүнө туруктуу мониторинг жүргүзүлүп турат.

Сатып алуу иштерин тескөө

"Элдик Банк" өз берүүчүлөрү менен узак мөөнөттүү жана өз ара пайдалуу мамилелерди түзүүгө умтулат, ошол эле учурда коррупциялык жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарын бузган башка иштерге тартылгандар менен кызматташуудан баш тартуу укугун өзүнө калтырат.

Сатып алуу иштеринин тескөө жүрүшүндө товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу процессинин ачыктыгы, ошондой эле адилеттүүлүк, берүүчүлөргө карата басмырлоонун жана атаандаштыкты негизсиз чектөөнүн жоктугу узак мөөнөттүү артыкчылыктар болуп саналат. Сатып алуу иши берүүчүлөрдүн тең укуктуу катышуу принцибин сактоо менен Банктын ички регламенттеринин негизинде жүргүзүлөт. "Элдик Банк" сатып алуулар жана тендерлер жөнүндө маалыматты ачык электрондук ресурстарда жарыялайт.

Банкта сатып алуулар процессин координациялоону жооптуу болгон негизги бөлүм Башкаруучу директорго отчет берген сатып алуулар бөлүмү болуп саналат. Берүүчүлөр менен иштөө принциптери "товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу жөнүндө" Жобо менен жөнгө салынат.

Отчеттук мезгилдеги берүүчүлөрдүн жалпы саны 300дөн ашык компаниялар жана жеке ишкерлер. Кыргыз Республикасында катталган жана өз ишин жүргүзгөн берүүчүлөр түшүнүлгөн жергиликтүү берүүчүлөрдү тандап алуу менен Банк өлкөнүн региондорунун жана бүтүндөй өлкөнүн экономикалык жана социалдык өнүгүүсүнө кошумча салым кошот. Берүүчүлөрдүн жалпы санында жергиликтүү берүүчүлөрдүн үлүшү 95%, ал эми сатып алуу бюджетинин жалпы көлөмүндө – 94% дан ашык.

Контрагенттин ишкердик этика кодекси иштелип чыкты, анда ТЖК сатып алууга өткөрүлгөн конкурстардын жыйынтыгы боюнча түзүлгөн келишимдердин негизинде Элдик Банкка товарларды берүүчүлөрдү, иш аткарган же кызмат көрсөткөн потенциалдуу жана аракеттеги контрагенттер-

ге карата Туруктуу өнүгүү жаатында толук сунуштамалар жана талаптар каралган. Документ Банктын оң кыйыр таасирин кеңейтүүгө жана кызмат көрсөтүүчүлөрдү туруктуу өнүгүүгө салымды күчөтүүгө стимулдаштырууга багытталат. Социалдык жана экологиялык тобокелдиктердин деңгээли жогору компанияларды аныктоого берүүчүлөрдү тобокелдик-категориялоону кошо алганда, берүүчүлөрдүн пайда-тобокелдиктерин андан ары баалоону киргизүү маселеси изилденүүдө.

2023-жылы берүүчүлөр тарабынан коррупциянын, маалыматтык коопсуздукту бузуулардын же туруктуу өнүгүү жаатындагы башка бузуулардын натыйжасында Элдик Банктын берүүчүлөрү менен ишкер кызматташтыгынын токтотулган учурлары катталган эмес.

Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү

Элдик Банктын туруктуу өнүгүү принциптеринин негизинде эмгек жамаатына жана ар бир кызматкерге камкордук көрүү жатат, алар Банк үчүн маанилүү узак мөөнөттүү актив жана ийгиликтин фактору болуп саналат.

Кыргыз Республикасынын калкын иш менен камсыз кылуудан тышкары, биринчи тандалган иш берүүчү катары Элдик Банктын жагымдуулугун жана маалымдуулугун күчөтүүдө иш берүүчүнүн брендин илгерилетүү маанилүү артыкчылык болуп саналат. Банк жогорку квалификациядагы персоналга болгон муктаждыктарын өз убагында камсыздоого жана пландаштырууга багыт алат.

"Элдик Банк" Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарын так сактайт. Отчеттук жылда Банк тарабынан эмгек мыйзамдарынын талаптарын сактаган учурлар катталган эмес.

Банкта эмгек жамаатын жана эмгек мамилелерин башкаруу системасы иштейт, ал документ түрүндө кадр саясатына жана башка ички документтерге негизделген. Кадрдык иш кагаздары Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарына ылайык жүргүзүлөт.

Директорлор Кеңеши аталган чөйрөдөгү негизги документтерди бекитет, ошондой эле эмгек мамилелеринин маанилүү маселелерин, биринчи кезекте кадр саясатынын жана корпоративдик жогорку башкаруунун жалпы аспектилерине карата карайт. Дайындоолор жана сыйакылар боюнча Комитеттин иши Банктын негизги кызматкерлерин дайындоолорго жана сыйакыларга контролдоону күчөтүүгө багытталган. Комитет директорлор Кеңешине Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан белгиленген талаптарды эске алуу менен Банктын негизги кызматкерлеринин курамына киргизүүгө талапкерлер боюнча сунуш-көрсөтмөлөрдү берет.

Кадр саясатын ишке ашырууну контролдоо Башкарма тарабынан жүзөгө ашырылат. HR Департаменти персоналды башкаруу системасын уюштуруу-

Белгиленген (кепилденген) төлөмдөр

- Кызматтык маяна.
- Өргүү акысы.
- Убактылуу эмгекке жарамсыздыгы, анын ичинде кош бойлуулук жана төрөт боюнча төлөм.
- Бийик тоолуу шарттарда жана жетүүгө кыйын алыскы чөлкөмүндөгү иштеген жана жашаган кызматкердин эмгек акысына райондук коэффициент жана кызматтык маянасына пайыздык үстөк төлөө.
- Эмгек мыйзамдарына ылайык башка кепилденген төлөмдөр (мөөнөтүнөн ашык жана түнкү жумушка, дем алыш жана жумушчу эмес майрам күндөрүндөгү жумуштарга, кызматтык иш сапарга байланыштуу чыгымдардын ордун толтурууга, кызматкердин жеке мүлкүн пайдалануучу чыгымдардын ордун толтурууга ж.б.).

Кызыктыруучу төлөмдөр

- Банктын долбоорлорун натыйжалуу, майнаптуу ишке ашыруу, кардарларды активдүү тартуу жана Банктын кызмат көрсөтүүлөрүн илгерилетүү, Банктын кирешелүүлүгүн жогорулатууга багытталган иш-чараларды жүзөгө ашыруу, өзгөчө маанилүү жана шашылыш тапшырмаларды/иштерди сапаттуу жана ыкчам аткаруу, иштин кошумча көлөмүн аткаруучуларга бонустар жана сыйлыктар.
- Банктын кызматкерлерине социалдык кепилдиктерди жана байгерлик камсыз кылуу максатын көздөгөн социалдык жана шыктандыруучу мүнөздөгү төлөмдөр. Аларга материалдык жардам жана бир жолку жөлөкпул кирет.

га жооп берген жана эмгек мамилелери жаатындагы башкаруу органдарынын чечимдерин аткаруучу түзүмдүк бөлүм болуп саналат.

Банкта орто звенодогу менеджменттин негизги кызмат орундарына жайылтылуучу башкаруу системасынын туруктуулугун камсыз кылуу башкаруунун жолун жолдоочулук жана кадрларды даярдоо планы иштелип чыгууда.

Банкта өзүнүн мүчөлөрүнүн эмгектик жана социалдык – экономикалык укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоо ишмердүүлүк боюнча кызыкчылыктардын жалпылыгынын негизинде кызматкерлердин ыктыярдуу коомдук бирикмеси түрүндөгү профсоюз-кызматкерлерди өнүктүрүү фонду иш алып баруусу абдан маанилүү. Кызматкерлердин жалпы санынын 99% ушул профсоюздун мүчөлөрү.

Кызматкерлердин өндүрүмдүүлүгүн жана алардын кызматтык милдеттерин натыйжалуу аткарууга, кызыгуусун жогорулатууга, кызматкерлердин катышуусун баалоо жана жогорулатуу практикасы киргизилген. Биринчи тартуу деңгээлин өлчөө 2024-жылы ишке ашырылган. Мындан тышкары, эмгек жамаатынын мотивациясын натыйжалуу башкарууга мүмкүндүк берген эмгек рыногунун компенсациясынын деңгээли жана негизги тенденциялары боюнча изилдөөлөр жүргүзүлүп келет.

Персонал түзүмү

2023-жылдын 31-декабрына карата Элдик Банктын кызматкерлеринин саны 2055 адамды түзгөн, алардын 29% Башкы кеңседе иштеген. Кызматкерлердин жалпы санынан 191 жетекчи (жогорку, орто жана кенже звено), 1733 "адистер" категориясындагы кызматкерлер жана 131 административдик-чарбалык персоналга кирген кызматкерлер болгон. Отчеттук жылдагы орточо саны – 1 945 адам.

Региондор боюнча кызматкерлердин эң көп саны Бишкекте жана Чүй облусунда жайгашкан филиалдарда топтолгон-тиешелүүлүгүнө жараша 587 жана 524 кызматкер.

Отчеттук мезгилдин акырына карата Банкта 1212 аял иштеген – кызматкерлердин жалпы санынын 59%. Аялдардын үлүшү:

- бардык жетекчилик кызматтарда, анын ичинде кенже, орто жана жогорку жетекчилик кызматтарда-жалпы жетекчилик кызматтардын 42%;

- жогорку жетекчилик кызматтарда, башкача айтканда, башкармалыктын Төрагасынан максималдуу эки деңгээл төмөн – жалпы жогорку жетекчилик кызматтардын 29%;

- STEM-категориясына кирген кызматтарда – көрсөтүлгөн кызматтардын жалпы санынын 40%.

Элдик Банкта ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген 18 адам ишке орношкон, алардын жарымы аялдар.

Отчеттук мезгилде эмгек жамаатына 649 жаңы кызматкер кошулду. Кызматкерлерди тандоо процесстери жана стандарттары стандартташтырылган, мында HR Департаменти кадрдык муктаждыктарды толук түшүнүүнү түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери менен иштешет. Толук иш менен камсыз кылуу эквивалентине жалдоонун орточо наркы 1,28 миң сомго бааланат.

Жаңы кызматкерлерди колдоо жана ишке киргизүү тажрыйбалуу кесиптешти тартуу менен насаатчылык системасын колдонот. Банк жаш адистерди тартууга, анын ичинде такшалма программаларын ишке ашырууга багыт алат.

Отчеттук мезгилде кадрлардын жалпы алмашуусу 20% дан аз болгон. Банк кызматкерлерди жумуштан бошотуунун себептерин жана факторлорун, анын ичинде таланттуу адистерди сактап калууга умтулат. 2023-жылы адам укуктарын, анын ичинде эмгек укуктарын басмырлоого жана бузууга байланыштуу себептерден улам кадрлардын алмашуусу катталган эмес. Отчеттук мезгилде абсентеизм коэффициенти-1,1% түзгөн.

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, БУУнун Глобалдык келишими-нин принциптерине, эмгекти коргоо чөйрөсүндө негиз болуучу принциптер жана укуктар жөнүндө Эл Аралык эмгек уюмунун Декларациясына ылайык "Элдик Банк" кызматкерлерге бирдей мүмкүнчүлүктөрдү кепилдейт. Кызматкерлердин арасында басмырлоонун жана куугунтуктоонун эч кандай түрүнө жол берилбейт. Банк алар менен өз ара аракеттенүүнүн ар бир этабында команданын бардык мүчөлөрүнө тең укуктуулукту камсыз кылууга умтулат, анын ичинде кесиптик ишмердиги менен байланышпаган критерийлердин негизинде негизсиз преференцияларды колдонбойт, ошондой эле жумуштан негизсиз бошотуудан коргоонуну кепилдейт.

Банк тарабынан эмгек чөйрөсүндө басмырлоого дуушар болдум деп эсептеген кызматкерлер бузулган укуктарын калыбына келтирүү, материалдык зыяндын ордун толтуруу жана моралдык зыяндын ордун толтуруу жөнүндө тиешелүү арыз менен сотко кайрылууга укуктуу.

2023-жылдын 31-декабрындагы "Элдик Банк" башкы кеңсесинин жана филиалдарынын кызматкерлеринин саны, жынысы боюнча бөлүштүрүүнү кошкондо

	Кызматкерлердин саны	Аялдардын саны	Эркектердин саны
Банктын башкы кеңсеси	587	305	282
Филиалдык тармак, бардыгы	1 468	930	538
анын ичинде:			
Чуй облусу			
Беловодский филиалы	20	12	8
Илбирс филиалы	85	70	15
Жайыл филиалы	23	20	3
Кант филиалы	34	24	10

Кемин филиалы	20	17	3
Мурас филиалы	100	85	15
Токмок филиалы	27	17	10
Сокулук филиалы	24	19	5
Ырыскай филиалы	95	81	14
Чүй филиалы	81	61	20
Кайыңды филиалы	15	9	6
Нарын облусу			
Ак-Талаа филиалы	11	7	4
Ат-Башы филиалы	19	11	8
Кочкор филиалы	24	11	13
Нарын филиалы	32	23	9
Чаяк филиалы	18	9	9
Иссык-Көл облусу			
Балыкчы филиалы	21	15	6
Ыссык-Көл филиалы	39	29	10
Кызыл-Суу филиалы	19	9	10
Теплоключенко филиалы	16	13	3

Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү

GRI 2-7, 2-19, 2-20, 401-1, 401-3, 403-6, 404-1, 404-2, 405-1, 405-2, 406-1

Олуттуу темалар: жумушка орношуу жана татыктуу эмгек шарттары / кызматкерлерди шыктандыруу жана эмгек акысы / Таланттарды өнүктүрүү, кызматкерлерди окутуу | Адам укуктары жана басмырлабоо

Түп филиалы	14	8	6
Чолпон-Ата филиалы	24	17	7
Бөкөнбаев филиалы	18	11	7
Баткен облусу			
Баткен филиалы	31	16	15
Исфана филиалы	22	9	13
Кызыл-Кыя филиалы	19	13	6
Кадамжай филиалы	19	8	11
Сүлүктү филиалы	13	5	8
Талас облусу			
Бакай-Ата филиалы	16	11	5
Манас филиалы	14	8	6
Талас филиалы	31	23	8
Кара-Буура филиалы	17	11	6
Жалал-Абад облусу			
Ала-Бука филиалы	19	8	11
Базар-Коргон филиал	21	9	12
Жалал-Абад филиалы	49	24	25

Казарман филиалы	13	7	6
Каныш-Кыя филиалы	12	5	7
Кербен филиалы	22	9	13
Майлуу-Суу филиалы	13	8	5
Ноокен филиалы	26	13	13
Сузак филиалы	21	11	10
Токтогул филиалы	20	11	9
Кара-Көл филиалы	14	11	3
Ош облусу			
Араван филиалы	19	10	9
Гүлчө филиалы	15	5	10
Кара-Кулжа филиалы	16	6	10
Кара-Суу филиалы	35	16	19
Ноокат филиалы	24	8	16
Өзгөн филиалы	28	16	12
Ош филиалы	97	53	44
Ош-Центр филиалы	27	15	12
Чоң-Алай филиалы	16	3	13

2023-жылдын 31-декабрындагы кызмат орду жана жынысы боюнча бөлүнгөн Банктын персоналынын түзүмү

Жетекчилер (жогорку, орто жана кенже звенонун), анын ичинде:	191
аялдар	80
эркектер	111
Адистер, анын ичинде	1733
аялдар	1062
эркектер	671
Административдик-чарба бөлүмү	131
аялдар	78
эркектер	53

2023-жылдын 31-декабрындагы жалдоо келишими боюнча Банктын персоналынын түзүмү

Мөөнөтсүз эмгек келишими бар кызматкерлер	929
Мөөнөттүү эмгек келишими бар кызматкерлер	1 126
Толук убакыттагы кызматкерлер	2 055
Толук эмес иштеген кызматкерлер	0

2023-жылдагы кадрлардын алмашуусу

Кадрлардын алмашуусунун жалпы көрсөткүчү	19,9%
Анын ичинде ыктыярдуу алмашуусу	19,7%
Жаңы кызматкерлердин жалпы саны	649
Ички талапкерлер толтурган ачык бош орундардын саны	195
Жумуштан бошотулган жана өз ыктыяры менен кеткен кызматкерлердин жалпы саны	387

Кызматкерлерди шыктандыруу жана эмгек акы

"Элдик Банк" квалификациялуу кызматкерлерди тартууну жана кармап калууну камсыз кылуу менен эмгек акынын атаандаштык деңгээлин колдоого умтулат.

Банкта кызматкерлерге эмгек акы төлөө жана төлөмдөрдүн башка түрлөрү жөнүндө жобо иштейт, ал аткарылган эмгек сыйакыны түзүүнүн тартибин жөнгө салуучу негизги ички документ болуп саналат.

Кызматкерлерди сыйлоо системасы эмгек акынын белгиленген бөлүгүн жана эмгек акынын туруктуу эмес бөлүгүн камтыйт, ал Банктын корпоративдик максаттарынын жетишкендиктерин сыйлоого багытталган. Бул контекстте, эмгек акы төлөө боюнча мыйзамдык талаптарды сактоодон тышкары, корпоративдик эмгек акы системасы кызматкерлердин ишинин натыйжалуулугуна жана алардын кызматтык компетенцияларга ылайыктуулугуна байланыштуу, бул персоналды өнүктүрүүнүн адилеттүү жана бирдей мүмкүнчүлүктөрүн түзөт.

Мисалы, кызматкерлерди мотивациялоодо ар бир бөлүмдүн жоопкерчилик зонасы менен аныкталган ар жылдык ИНК аткаруу аркылуу Банктын максималдуу кирешелүүлүгүнө жана туруктуу финансылык абалына жетишүүгө багытталган сый акылар каралган. Мындай сыйлыктардын ката-

рына төмөнкүлөр кирет: кызматтык милдеттерин өз убагында жана сапаттуу аткаргандыгына бир жолку сыйлык; белгиленген тапшырмаларды жана иш-чараларды ак ниеттүү аткаргандыгы үчүн бир жолку сыйлык; отчеттук мезгилдеги иштин натыйжасы боюнча сыйлык; жыл ичиндеги эмгек ишинин жыйынтыгы боюнча сыйлык.

Сый акы төлөө системасы тобокелдиктерди эске алуу менен, анын ичинде тобокелдик-табит чеги, ички жол-жоболорду же жөнгө салуучу талаптарды бузууну эске алуу менен төлөнүүчү сый акылардын (бонустардын) өлчөмдөрүн өзгөртүү мүмкүнчүлүгүн караштырат. Тобокелдиктерди кабыл алган кызматкерлерди кошо алганда, бардык кызматкерлерге карата "Элдик Банк" сыйакыларды төлөөнүн ийкемдүү саясатын колдонот, ошондой эле сыйакыларды төлөбөй коюу жөнүндө чечим кабыл алат, мисалы: бүтүндөй Банк жана/же иш багыты боюнча терс финансылык натыйжа алынган учурда. Кызматкердин сый акы алуу укугу Банкта эки ай иштегенден кийин берилет.

Ички контролду жана тобокелдиктерди тескөө башкармалыгынын жүзөгө ашыруучу бөлүмдөрдүн кызматкерлерине эмгек акы төлөө фондунун тобокелдиктерди кабыл алууга жооптуу бөлүмдөрдүн, финансылык натыйжасынан көз карандысыздыгы камсыз кылынган, аларга карата контролдук функцияларды жүзөгө ашырышат.

Отчеттук мезгилде функционалдык милдеттерин онлайн тестирилөө түрүндө кызматкерлерди жеке аттестациялоо жүргүзүлдү. Жалпысынан 756 кызматкер аттестациядан өттү. Аттестацияга акыркы кызмат ордунда 1 жыл иштебеген, кош бойлуу, бала багуу боюнча өргүүдөн чыккан жана 1 жылдан аз иштеген кызматкерлер катышкан эмес.

Банк гендердик таандыктыгына жана башка басмырлоочу факторлорго карабастан бирдей баалуу эмгекке бирдей эмгек акы төлөө принцибин кармануу менен бирдей кызматтык милдеттерди аткарган жана салыштырмалуу натыйжаларга жетишкен эркектер менен аялдар үчүн бирдей эмгек акы төлөөнү камсыз кылууга умтулат.

Отчеттук мезгилде кызматкерлерге сый акы төлөөгө чыгымдар жөнүндө маалымат Банктын 2023-жылдагы аудиттелген финансылык отчетунда көрсөтүлгөн.

Аялдардын базалык эмгек акысынын эркектердин базалык эмгек акысына катышы – 27,2%, анын ичинде жогорку, орто жана кенже звенолордун жетекчилеринин арасында – 1,7%, адистердин арасында – 26,5%, административдик-чарбалык персоналдын 32,1%. Орточо эмгек акыдагы гендердик ажырым башкалардын арасында Эркектердин башкаруучулук кызматтардагы жогорку өкүлчүлүгүнө байланыштуу, алар жалпысынан жогорку эмгек акы менен мүнөздөлөт.

"Элдик Банк" кызматкерлерине ички социалдык артыкчылыктарды ишке ашыруу менен эмгек жамаатынын бакубаттуулугуна кам көрөт. Жетекчилик менен макулдашуу боюнча, кызматкерлер алыстан иштей алышат же аргын графикти тандай алышат. Мындай демилгелер ыңгайлуу иш чөйрөсүн түзүүгө, кызматкерлердин ден соолугуна жана жумуш-жашоо балансына кам көрүүгө багытталган.

Кызматкерлерге сергек жашоо образын сактоо боюнча ар кандай спорттук иш-чаралар жана демилгелер уюштурулат. Башка тайпалардын катарында "Элдик Банк" кызматкерлеринин командаларына отчеттук мезгилде республикалык деңгээлдеги бир катар спорттук иш-чараларга, анын ичинде футбол боюнча Кыргызстандын Банктарынын Кубогунан, Кыргызстандын Банктар Кубогунан стол тенниси боюнча турнирге, тез шахмат боюнча, ФИДЕ эрежелери боюнча Кыргызстандын банктарынын Кубогунан командалык турнирге жана башка спорттук иш-чараларга катышышты.

Кызматкерлерди социалдык колдоо системасы

- Акысыз ыктыярдуу медициналык камсыздандыруу.
- Банк тарабынан төлөнүүчү саламаттык сактоо кызматтары: медициналык текшерүүдөн өткөрүү (флюорография), профилактикалык иш-чаралар (сасык тумоого каршы эмдөө).
- Бир календардык жумадан ашык эмгекке жарамдуулугун жоготууга алып келген иш берүүчүнүн күнөөсү жок жумушка байланыштуу майып болгон кызматкерлерге бир жолку жөлөкпул.
- Кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу эмес, каза болгон учурда кызматкердин үй-бүлөсүнө жөлөкпул.
- Кызматкердин жакын туугандары каза болгон учурда ырым-жырым кызматтарынын чыгымдарын төлөөгө жөлөкпул.
- Балдардын төрөлүшүндөгү төлөмдөр.
- Эмгек өргүүсүнө материалдык жардам.
- Керектөө кредити, минималдуу пайыздык чендер менен ипотека.

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен (бала багуу боюнча өргүүнү баланын энеси же атасы, чоң энеси, чоң атасы, баланы иш жүзүндө баккан башка тууганы же камкорчусу пайдалана алат), ар бир кызматкер бала 3 жашка чыкканга чейин эмгек акысын сактабастан, ар кандай узактыктагы баланы багуу боюнча өргүүдөн пайдалануу мүмкүнчүлүгүнө ээ. Мында Банк кызматкердин иш ордун/кызмат ордун сактоону камсыз кылат жана кызматкердин эмгек стажындагы өргүүсүн эске алат.

Банк кызматкерлеринин 2023-жылындагы бала багуу өргүүсү

2023-жылы бала багуу өргүүгө чыккан кызматкерлер	119
анын ичинде аялдар	119
анын ичинде эркектер	-
Бала багуу өргүүсү аяктагандан кийин 2023-жылы жумушка кайтып келген кызматкерлер	46
анын ичинде аялдар	46
анын ичинде эркектер	-
Бала багуу өргүүсү аяктагандан кийин 2023-жылы жумушка кайтып келиши керек болгон кызматкерлер	58
анын ичинде аялдар	58
анын ичинде эркектер	-
Бала багуу боюнча өргүүгө чыккан кызматкерлердин жумушка кайтып келүү деңгээли	79%

Кызматкерлерди окутуу жана кесипкейлигин өркүндөтүү

"Элдик Банк" кызматкерлерге ички жана тышкы билим берүү программаларынын эсебинен милдеттүү жана факультативдик окутуу жана квалификациясын жогорулатуу үчүн диверсификацияланган мүмкүнчүлүктөрдү берет, ошону менен эмгек өндүрүмдүүлүгүн жана кесиптик компетенциясы күчтүү эмгек жамаатын жогорулатат. Банк кызматкерлерди окутуу мүмкүнчүлүктөрүн сунуштоодо потенциалдуу басмырлоочу тажрыйбаларды кабыл албайт.

2023-жылы Банкта ички жана тышкы окутуу иш-чаралары окутуу сааттарынын жалпы саны 7771 саатты түздү, мында "Элдик Банк" ички окутууну, анын ичинде ички корпоративдик электрондук каналдар боюнча өткөрүлгөн окутууну эсепке алуу жол-жобосун өркүндөтүүгө ниеттенүүдө. Отчеттук мезгилде бир кызматкерге окуу сааттарынын орточо саны-4 саат. Банктын кадрларды даярдоого чыгашалары отчеттук мезгилде 3,2 млн сомго бааланат.

Банктын ар кандай түзүмдүк бөлүмдөрүнүн жана филиалдарынын кызматкерлерине аралыктан жана бетме-бет мүнөздөгү ар кандай багыттагы би-

лим берүү программалары бар. Ички программалардан тышкары, тышкы билим берүү мүмкүнчүлүктөрү колдонулат. Банк семинарларга, курстарга, такшалмаларга жиберилүүчү кызматкерлерди окутуу жана квалификациясын жогорулатуу менен байланышкан чыгымдарды жумуштан ажыратуу менен төлөйт.

Банк милдеттүү окутуудан тышкары кызматкерлердин кесиптик көндүмдөрүн (hard skills) жана жеке-ишкер компетенцияларын (soft skills) өнүктүрүү боюнча билим берүүчү иш-чараларды жүзөгө ашырат.

2023-жылдын июлунда HR Департаменттин түзүмүндө "Элдик Банк" Академиясы түзүлгөн – бул ички билим берүү борбору жана функционалдык тренерлер жана тышкы провайдерлердин күчү менен кызматкерлердин тажрыйбасын, билимин алмашуу жана квалификациясын жогорулатуучу ачык платформа. Функционалдык тренерлер катары Академия менен макулдашуу боюнча тренингдерди күндүзгү жана дистанттык окутуунун башка фор-

маттарын өткөрүү, актуалдаштыруу, адаптациялоо жана башка форматтагы тренингдер чыгат.

Атап айтканда, отчеттук мезгилде Академия Кайдзен системасы боюнча тышкы консультант менен биргеликте "Кайдзен сарамжалдуу технологияларын системага киргизүү" долбоорун ишке ашырды, анын алкагында эки этапта 700дөн ашык кызматкер окутулду. Байланышты жана кардарларды тейлөө деңгээлин жакшыртууга өзгөчө көңүл бурулду. Академия структуралык бөлүмдөрдүн жана филиалдардын жетекчилерине өзгөчө көңүл бурат. Жыл сайын жетекчилер натыйжалуу башкаруу, натыйжалуу сүйлөшүүлөр жана башка аспектилер боюнча милдеттүү түрдө окутулат. Академия "Лидерлик Академиясы" долбоорун ишке киргизип, ага 35 түзүмдүк бөлүмдүн жетекчилери катышты. Долбоор лидерлик сапаттарды "арттыруу" жана башкаруу көндүмдөрүн өнүктүрүүгө багытталган.

Ала-Арча капчыгайы

Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук

Элдик Банкта Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ылайык эмгекти коргоону башкаруу системасы иштейт. Бардык кызматкерлер жумуш ордунда эмгекти коргоону башкаруу системасы менен камтылган, мында анын аракети контрагенттерге, анын ичинде жеткирүүчүлөргө, агенттерге, консультанттарга, өкүлдөргө жана башка жактарга жайылтылат, же алар менен өз ара аракеттенүүнүн мүнөзүнөн түздөн-түз келип чыгат (мисалы, банктын аймагында подряддык уюмдардын иши).

2023 – жылы Элдик Банкта жаракаттын нөлдүк деңгээли (LTIFR – 0) белгиленген, анын ичинде өлүмгө алып келген майып болуу учурлары катталган эмес. Кызматкерлердин кесиптик оорулары жок. Банк ички документтерге жана жол-жоболорго зарыл болгон өзгөртүүлөрдү киргизүүчү мыйзам эмгекти коргоо жаатындагы тармактык мыйзамдардагы өзгөрүүлөргө туруктуу мониторинг жүргүзүп турат.

Эмгекти коргоо жаатындагы ички документтер, анын ичинде персоналдын жана объекттердин коопсуздугун уюштуруу боюнча негизги талаптар жөнүндө жобо, өрт коопсуздугу боюнча нускама жана башкалар бекитилген, алар өз жыйындысында түзүмдүк бөлүмдөрдүн жана филиалдардын кызматкерлерине карата эмгекти коргоону, башкаруу системасын уюштурууга карата мамилелерди жана талаптарды түзөт.

Жумуш ордунда эмгекти коргоо жана коопсуздук системасынын иштешин талаптагыдай камсыз кылууга Банктын ар кандай түзүмдүк бөлүмдөрү тартылган.

Кызматкерлерге жумуш орундарындагы эмгек шарттары жөнүндө маалымат берилет, анын ичинде эмгек коопсуздугунун маселелери боюнча милдеттүү инструктаждар жана окуулар өткөрүлөт. Нускоодон жана окутуудан, ошондой эле эмгекти коргоонун талаптары боюнча билимин текшерүүдөн өтпөгөн кызматкерлерге жумушка жол берилбейт. Эмгекти коргоо тарма-

гына тартылган кызматкерлер жыл сайын окуудан жана квалификациясын жогорулатуудан өтүшөт. Банктын офистеринде жана аймагында подряддык уюмдардын персоналына иштерди аткарууга жана кызматтарды көрсөтүүгө уруксат берүү жол-жоболору киргизилген.

"Элдик Банк" кырсыкка чалдыгуунун жол бербөө принцибин карманат – ар кандай жаракат башкаруу системаларындагы жана кызматкерлердин эмгегин коопсуз аткарууну уюштуруудагы көйгөйлөрдү көрсөткөн, өзгөчө кырдаал катары жайгашат. Эмгекти коргоо жаатында инциденттердин жана башка тобокелдиктердин пайда болуу ыктымалдыгын кыскартуучу эмгек коопсуздугунун маселелери боюнча үзгүлтүксүз ички инспектирлөө уюштурулат. Банктын ишинин жүрүшүндө келип чыгышы мүмкүн болгон өзгөчө кырдаалдарга чара көрүүнүн комплекстүү чаралары жана анын ишин калыбына келтирүүгө иш-аракеттер пландары иштелип чыкты.

Банк кызматкерлердин кызматтык милдеттерин аткаруу учурунда болгон кырсыктардын жагдайларын иликтейт. Бул үчүн кырсыктарды жана башка инциденттерди иликтөө процедуралары иштелип чыккан. Атап айтканда, бөөдө кырсык болгон учурда Банк милдеттүү түрдө кадрдык комитеттин чечиминин негизинде жана комиссиянын катышуусу менен комиссия түзөт, ал эми мыйзамдарда белгиленген учурларда атайын ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын өкүлдөрүнүн жана башка кызыкдар жактардын катышуусу менен Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарында каралган алкактарда иликтөө жүргүзөт. Тиешелүү мамлекеттик органдардын өкүлдөрүнө кырсыктарды териштирүүгө, кырсыкка чалдыгуунун алдын алуу боюнча иштерди текшерүүгө тоскоолдуксуз жол берүү камсыз кылынат. Ар бир кырсыкка карата, кырсыкка чалдыгуу факторлоруна жана себептерине талдоо жүргүзүлөт, андан ары аларга жол бербөө боюнча чаралар иштелип чыгат.

Банк эмгекти коргоо жаатында потенциалдуу тобокелдиктерди аныктоого кызматкерлерди Активдүү тартууну кубаттайт. Атап айтканда, кызматкерлер Банкта демилге менен аныкталган эмгекти коргоо жаатындагы бардык мыйзам бузуулар жөнүндө билдирип, ошондой эле коопсуз эмгек шарттарын камсыз кылуу боюнча сунуштары менен бөлүшө алышат. Кызматкер эмгекти коргоо талаптарына байланыштуу анын өмүрүнө жана ден соолугуна ачык коркунуч туудурган ишти аткаруудан баш тартууга укуктуу, ошол эле учурда бул жөнүндө тиешелүү жетекчиге билдиргенге.

Мында кызматкерлер адамдардын өмүрүнө жана ден соолугуна коркунуч туудурган кандай гана кырдаал болбосун жана Банкта болгон ар бир кырсык жөнүндө же өзүнүн ден соолугунун абалы начарлап кеткендиги тууралуу өзүнүн түздөн-түз же жогору турган жетекчисине дароо билдирүүгө милдеттүү.

Кызматкерлер эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы жаатында расмий белгиленген талаптарды, жол-жоболорду жана нускамаларды бузган учурда тартиптик чаралар (атап айтканда, эмгек келишимин бузуу) каралган.

Экологиялык жоопкерчилик

"Элдик Банк" айлана-чөйрөгө терс таасирлерди минималдаштырууга, анын ичинде өзүнүн кызматкерлеринин жана ишкер өнөктөштөрүнүн арасында туруктуу экологиялык тажрыйбаларды илгерилетүүгө өзгөчө көңүл бурат.

Экологиялык жоопкерчилик жаатындагы ыйгарым укуктар жана функциялар Банктын башкаруу органдары менен тармактык түзүмдүк бөлүмдөрүнүн ортосунда бөлүштүрүлгөн.

Тактап айтканда, директорлор Кеңеши негизги ички документтерди бекитет жана туруктуу өнүгүү жаатындагы стратегиялык артыкчылыктарды бекитет. Банк Башкармасы туруктуу өнүгүү, анын ичинде экологиялык маселелер бекитилген ички документтердин талаптарын бөлүмдөрүнүн ишине жана бизнес-процесстерге интеграциялоого Банктын күндөлүк ишин көзөмөлдөйт. Туруктуу өнүктүрүү боюнча жумушчу топ жана долбоордук милдеттер Бөлүмү жана ESG экологиялык маселелер боюнча ишти координациялоону жүзөгө ашырат.

Банктын административдик-чарбалык башкаруусу жана филиалдардын ишин координациялоочу бөлүмү экология жана ресурстарды керектөө жагында корпоративдик көрсөткүчтөргө мониторинг жүргүзүүгө жана контролдоого артыкчылык ээге тартылган.

Ошол эле учурда "Элдик Банк" кредиттик портфелди экологиялык жоопкерчиликтүү башкаруу аркылуу айлана – чөйрөгө кыйыр терс таасирин азайтууга умтулат-мисалы, экологиялык көз караштан алганда кооптуу долбоорлорду жана иштин түрлөрүн каржылоого тыюу салуу аркылуу. "Жооптуу Каржылоо" бөлүмүндө отчеттун окурмандары маалымат менен кененирээк тааныша турган өзгөчө кырдаалдардын тизмеси келтирилет.

Электр жана жылуулук энергиясын, сууну керектөөнү, калдыктардын пайда болушун эсепке алуу жана мониторингдөө Банктын филиалдардын ишин координациялаган бөлүмү жана административдик-чарбалык башкармалык тарабынан жүзөгө ашырылат.

Банктын 2023-жылы энергиянын негизги түрлөрүн керектөөсү

Электр энергиясы, кВт / саат	2 220 030
Жылуулук энергиясы, Гкал	113
Жалпы энергия керектөө, ГДж	8 465

Отчеттук мезгилде "Элдик Банк" ошондой эле айрым филиалдарда жылуулук өндүрүүчү көмүрдү – жалпысынан 212 тоннаны пайдалангандыгын белгилей кетүү керек. Дизель отунун жана бензинди керектөө тиешелүүлүгүнө жараша 38,5 миң литрди жана 210,5 миң литрди түзгөн.

Банктын сыртында отун-энергетикалык ресурстарды керектөө жок. Кайра жаралуучу булактардан электр жана жылуулук энергиясын документтештирилген керектөө жүргүзүлгөн эмес. Ошону менен бирге "Элдик Банк" энергияны үнөмдөө маданиятын өнүктүрүүгө жана жалпы корпоративдик энергетикалык баланста аз көмүртектүү кайра жаралуучу энергиянын жардамы менен өндүрүлгөн электр жана жылуулук энергиясынын үлүшүн жогорулатуу мүмкүнчүлүгүн пайдаланууга ниеттенүүдө.

Өзүнүн ишинин өзгөчөлүгүн эске алуу менен "Элдик Банк" суу ресурстарына олуттуу таасир тийгизбейт. 2023-жылы суу топтоо 170,87 миң куб метрди (170,87 млн литр) түзгөн. Банктын объектилери негизги суу берүүчүлөр борборлоштурулган суу менен камсыздоо системалары болуп саналат. Таза суу гана алынат. Сууну керектөөнүн көлөмү суу алуучу жайга (сатып алынуучу ичүүчү жана чарбалык суунун көлөмүнө) барабар. Буга кошумча отчеттук мезгилде башкы кеңседе жана филиалдарда бөтөлкөгө куюлган сууну керектөө 95,8 миң литрди түзгөн.

Банк тарабынан таза суу гана берилиши жүзөгө ашырылат. Агынды сууларды тазалоо өз алдынча жүргүзүлбөйт, агызылып жаткан агынды суулар тиешелүү келишим түзүлгөн адистештирилген уюмдарга жиберилет. "Элдик Банк" сууну туюк айланма системаларда кайталап пайдаланууну колдонбойт, бул тажрыйба финансы уюмдарынын ишине актуалдуу эмес.

2023-жылдын 15-августундагы "өндүрүш жана керектөө калдыктары жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамында белгиленген тартипте калдыктарды эсепке алуу жана аларды инвентаризациялоо жүргүзүлөт. Калдыктар менен иштөөгө жооптуу адам – Административдик-чарбалык башкармалыктын кызматкери дайындалды. Банктын калдыктарын чогултуу жана утилдештирүү менен иш алып барган компаниялар тиешелүү лицензияларга ээ жана өз ишин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырышат.

Калдыктарды Банктын ишинин жүрүшүндө пайда болгон негизги үлүшү кагаз калдыктары сыяктуу коркунучтуу эмес калдыктар болуп саналат. Отчеттук мезгилде филиалдарды эсепке албаганда 242 тонна катуу тиричилик таштандылары (0,2 тонна/куб. м эсебинде) түзүлгөн, ошол эле учурда 4,6 тонна утилдештирилген же кайра иштетилген.

Банктын финансылык институту катары ишинин өзгөчөлүгүн эске алуу менен түзүлгөн калдыктардын көлөмүнүн аздыгына карабастан, циклдик экономика концепциясын колдоонун алкагында "Элдик Банк" үч концепциясынын: Reduce(кыскартуу), Reuse (кайталап пайдалануу), Recycle (кайра иштетүү) негизинде калдыктарды туруктуу башкаруу практикасын киргизүүгө багыт алат. Атап айтканда, Банкта калдыктарды кайра иштетүү боюнча жеткиликтүү инфраструктурасы бар башкы кеңседе жана филиалдарда калдыктарды өзүнчө чогултуу ишке ашырылат. Өзүнчө чогултулган таштандыларды лицензияланган компаниялар чогултушат, алар андан ары утилдештирүүнү жана кайра иштетүүнү кайра иштетишет. "Элдик Банк" Улуттук WasteNet. kg тармактын калдыктарды башкаруу системасын уюштуруу боюнча катышуучусу.

Калдыктардын пайда болушун азайтуучу чаралар көрүлүүдө. Мисалы, кагазды колдонууну кыскартууга Банк электрондук документ жүгүртүүгө, тышкы жана ички процесстерди автоматташтырууга жана санариптештирүүгө өтүүнү ишке ашырууда. Банк кайра иштетилбеген материалдарды пайдаланууну минималдаштыруу жана калдыктар менен рационалдуу мамиле кылуу, анын ичинде утилдештирилүүчү фракцияларды өз-өзүнчө чогултуу боюнча чараларды ишке ашыруу узак мөөнөттүү келечекке эсептөөдө көмүртектин изин дагы кошумча натыйжалуу башкарууга мүмкүндүк берерин эске алат.

2023 – жылы "Элдик Банк" кагазды абсолюттук керектөө 84,9 тоннаны, пластмассаны (банк карталарын даярдоо) - 1,6 тоннаны түзгөн

Климат таасирлерин тескөө

Туруктуу өнүгүүнүн эң актуалдуу маселелеринин бири-планетардык климаттык кризис, ал жакынкы он жылдыктарда глобалдык жана улуттук экономикага, адамдардын жыргалчылыгына олуттуу таасир эте алат.

Кыргыз Республикасынын аз көмүрктүү өнүктүрүү жаатындагы текеберчилик милдеттенмелеринин жана кызыкдар тараптардын климатка антропогендик таасирди азайтууга көңүл буруусунун күчөшүнөн улам, "Элдик Банк" климатка байланыштуу корпоративдик маселелердин бүткүл комплексин башкарууга, анын ичинде бизнеске жана калкка климаттык маселелерди чечүүгө багытталган долбоорлорду жана демилгелерди ишке ашырууга каржылоо берүү көз карашынан активдүү тартууга умтулат. Улуттук экономиканы декарбонизациялоо процессин демилгелөөнүн фонунда "Элдик Банк" мамлекеттин кызыкчылыктарынын өткөргүчү катары жакынкы келечекте атайын чараларды ишке ашыруу жана климаттык факторлорду эске алуу менен кредиттик портфелди максаттуу башкаруу жолу менен парник газдарынын бөлүнүп чыгуусуна жана өзүнүн көмүртек изин азайтууга күч-аракеттерди жумшоого ниеттенүүдө. "Элдик Банк" климаттык маселелерди тескөөнүн толук кандуу системасын түзүүгө жана корпоративдик климаттык күн тартип боюнча жоопкерчиликти бөлүштүрүүгө киришти, ага директорлор Кеңеши, Башкарма жана тармактык түзүмдүк бөлүмдөр кирет, ошондой эле тышкы эксперттер тартылат.

Директорлор Кеңеши зарыл болгон учурда Банк үчүн климатка жана олуттуу маселелерге байланыштуу маселелерди талкуулайт жана чечим кабыл алат, ал эми директорлор Кеңешинин тобокелдиктерди тескөө боюнча комитети тобокелдиктерди тескөө системасына жалпы контролдуктун алкагында олуттуу мүнөздөгү климаттык тобокелдиктерди карайт. Башкарманын төрагасы Банктын ишинде климаттык күн тартибинин ишке ашырылышына контролдукту жүзөгө ашырат. Азыркы учурда, климаттык маселелерди, анын ичинде климаттык отчеттуулукту даярдоодо түздөн-түз координаци-

ялоодо туруктуу өнүктүрүү боюнча Жумушчу топ жана долбоордук тапшырмалар Бөлүмү жана ESG негизги ролду ойнойт.

Мында Банк климаттын өзгөрүшүнө таасир этүүнүн корпоративдик көрсөткүчтөрүн жана климаттык күн тартибин тескөө системасын жыл сайын ачып берүүнүн, анын ичинде климаттык тобокелдиктерди тескөөнүн, климаттык отчеттуулук жаатында эл аралык деңгээлде таанылган стандарттардын жана сунуш-көрсөтмөлөрдүн негизинде митигациялык жана адаптациялык иш-чараларды жүзөгө ашыруунун маанилүүлүгүн тааныйт.

2023-жылдан тартып "Элдик Банк" парник газдарынын чыгарылышына жыл сайын баа берүүнү өткөрүүнү Scope 1, Scope 2, Scope 3 GHG Protocol (парник газдары боюнча протокол) менен демилгелеген. ISO 14064 эл аралык стандарт жана (КӨЭЭАТ) парник газдарын улуттук инвентаризациялоо боюнча Башкармаларга ылайык. Муну менен Банк парник газдарынын негизги булактары жана алардын деңгээли жөнүндө бирдиктүү көз карашты калыптандырат, бул келечекте корпоративдик декарбонизация боюнча конкреттүү сандык стратегиялык максаттарды коюуга мүмкүндүк берет.

Чыгындыларды баалоодо төмөнкүлөр колдонулат:

- Парник газдарынын бөлүнүп чыгышына протоколу: бухгалтердик эсептин жана отчеттуулуктун корпоративдик стандарты (GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard).
- 2-камтуучу аймакты эсепке алуу методологиясы (Scope 2 Guidance), location-based) ыкмасы.
- Наркты түзүү тизмегин эсепке алуунун жана отчеттуулуктун корпоративдик стандарты (камтуу чөйрөсү 3) (Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard)

- 3-аймакты камтыган чыгындыларды эсептөөнүн техникалык регламенти (Technical Guidance for Calculating Scope 3 Emissions).

2023-жылы баалоо парник газдарынын төмөнкү түрлөрүн камтыды- CO_2 , CH_4 , N_2O , HFCs. 3-Score боюнча бөлүнүп чыгышына төмөнкү категориялар боюнча эсептелген: "иш процессинде пайда болгон калдыктар" (12,9 тонна CO_2 -экв 2023-жылы), "сатып алынган товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр" (90,89 тонна CO_2 -экв 2023-жылы), "кызматкерлердин жумушка

баруусу" (266,01 тонна CO_2 -экв 2023-жылы), "кызматкерлердин иш сапарлары" (86,48 тонна CO_2 -экв 2023-жылы).

Парник газдарынын бөлүнүп чыгышынын интенсивдүүлүгүн эсептөөдө негизги бөлүүчү катары персоналдын саны тандалып алынган, анткени продукциянын санына бөлүү финансы секторуна карата колдонулбайт. Банктын парник газдарынын бөлүнүп чыгышына кызматкерлердин санына түздөнтүз көз каранды.

Банктын 2023-жылы парник газдарынын чыгышы CO_2 -экв тонна

Scope 1	4 132,68
Scope 2	501,55
Scope 3	456,28
Scope 1 + Scope 2 + Scope 3	5 090,50
Scope 1 + Scope 2	4 634,23
Интенсивдүү парник газдарынын чыгышы Scope 1 жана Scope 2, CO_2 -экв тонна / FTE (бир кызматкерге)	2,38
Интенсивдүү парник газдарынын чыгышы Scope 1 жана Scope 2, CO_2 -экв тонна / 1 млн АКШ доллар активдери	5,77

* Орточо курс 2023 жылы: 1 АКШ доллары = 87,86 сом. Банктын активи 2023 жылдын 31-декабры боюнча – 70 512 415 000 сом жана 802 554 234 АКШ доллары

Климаттык чечимдерди кабыл алуу процессинин натыйжалуулугун жогорулатууга “Элдик Банк” көмүртектин ички баасын эске алууну көздөйт. Көмүртектин ички баасы-бул парник газдарынын потенциалдуу акчалай наркын аныктоо жана климаттын өзгөрүшүнүн таасири, тобокелдиктери жана мүмкүнчүлүктөрү боюнча чечим кабыл алуу процессин башкаруучу корпоративдик деңгээлде колдонулган ички курал.

Көмүртектин ички баасын киргизүүнүн себептеринин арасында “Элдик Банк” ААКнын парник газдарынын чыгышына байланыштуу потенциалдуу финансылык чыгымдарын так түшүнүү, көмүртекти жөнгө салууну катаалдаштырууга даярдык көрүү, климаттык тобокелдиктерди башкарууну жакшыртуу, биринчи кезекте өткөөл климаттык тобокелдиктердин контекстинде, корпоративдик ESG трансформациянын алкагында Банктагы ички маданияттын өзгөрүшү, ошондой эле кызыкдар тараптардын, анын ичинде инвесторлордун жана эл аралык каржы уюмдарынын күтүүлөрүн эске алуу зарылдыгы бар.

Банкка артыкчылыктуу көмүртектин жашыруун баасы (shadow carbon price) болуп саналат. Көмүртектин жашыруун баасы парник газдарынын чыгышына теориялык наркын билдирет жана ыктыярдуу түрдө Элдик Банктын келечектеги көмүртектин баасын жөнгө салууга сезимталдыгын жана чыгымдардын гипотетикалык наркынын Банкка жана анын финансылык натыйжаларына тийгизген таасирин баалоодо колдонулат. Алдын ала бааны аныктоо зарыл болсо да, иш жүзүндө акча операциялары болбойт. Эл аралык Валюта фонду 2030– жылга чейин кирешеси төмөн өлкөлөргө киргизүүнү сунуш кылган көмүртек салыгынын максатына ылайык, көмүртектин ички баасынын максаты-1 тонна CO₂-экв үчүн 25 АКШ долларды түзөт. Көмүртектин жашыруун баасы Score 1 и Score 2 категорияларындагы парник газдарынын чыгышын камтыйт.

2023– жылдын 31-декабрына карата абал боюнча көмүртектин чыгышына байланыштуу кредиттөө 8,57 млрд сомду же Банктын кредиттөөсүн жалпы көлөмүнүн 27,9% ын түздү, анын ичинде 3 жылга чейинки төлөө мөөнөтү менен кредиттөө -6,32 млрд сомду (банктын кредиттөөнүн жалпы көлөмүнүн 20,6%) түздү. Көмүртектин бөлүп чыгуучу менен байланышкан тармактар TC FD сунуштарына ылайык аныкталат. Отчеттук мезгилде 3 жылга чейинки төлөө мөөнөтү бар кредиттер биздин көмүртек кредитибиздин дээрлик 74%-ын түзгөндүктөн, Банк экономиканын көмүртекти көп талап кылган тар-

Олуттуу темалар: Климат таасирлерин тескөө | Тобокелдиктерди тескөө башкармалыгы
мактарынын кардарларына өтүүчү климаттык тобокелдиктердин таасирине байланышкан тобокелдиктердин таасири чектелген деп мүнөздөлүшү мүмкүн.

Климаттык тобокелдиктер

Климаттык өзгөрүүлөр, айрыкча узак мөөнөттүү мейкиндикте, эл аралык коомчулук тарабынан кошумча финансылык тобокелдиктердин фактору жана жалпысынан финансылык туруктуулукка системалуу коркунуч катары каралат. Атап айтканда, климаттык тобокелдиктер кредиттик, рыноктук, операциялык, ликвиддүүлүк тобокелдиги сыяктуу салттуу финансылык тобокелдиктер аркылуу ишке ашырылышы мүмкүн.

Банктар салттуу түрдө климаттык күн тартиби менен эки тараптуу байланышта болушат – климаттын өзгөрүшү Банктардын ишине жана кредит портфелине тобокелдүү таасирин тийгизиши мүмкүн, ал эми Банктык кредиттөө каржылоо аркылуу климатка таасирин тийгизет.

Климаттык тобокелдиктерди аныктоо, талдоо жана баалоо процесстери учурда долбоордук тапшырмалар Бөлүмү жана ESG тарабынан координацияланат.

Туруктуу өнүктүрүү жаатындагы тобокелдиктерди контролдоо жана мониторинг жүргүзүү процесстери, атап айтканда климаттык тобокелдиктер, тобокелдиктерди тескөөнүн ишине интеграциялоо стадиясында турат. Климаттык тобокелдиктерди тескөөдө Банк климаттын өзгөрүшүнө Өкмөттөр аралык панелдин Алтынчы баалоо отчетунун климаттык сценарийлеринин негизинде сценарий анализин колдонот. TCFD сунуштары кеминде эки сценарийдин зарылдыгын көрсөтүп турат, алардын бири Париж климаттык келишиминин максаттарына жооп бериши керек (глобалдык температуранын жогорулашы кылымдын аягында 2 °C ашпайт).

- SP1-2.6 сценарийи Париж климаттык келишиминин 2,0 °C төмөн жылуулукту чектөө боюнча максаттарына шайкеш келет, бул парник газдарынын антропогендик кескин чектеген чараларды тездетүүнү билдирет. Парник газдарынын бөлүп чыгуусу азыркы кылымдын акырына карата таза мааниде терс болуп баратат. Париж климаттык келишиминин максаттарына жетүү жагынан эң намыскөйлүк сценарий катары каралат жана Банкка олуттуу түзөтүүлөрдү киргизет.

³ IMF Staff Climate Note 2022/006 Carbon Taxes or Emissions Trading Systems? Instrument Choice and Design <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/066/2022/006/066.2022.issue-006-en.xml>

- SSP2-4.5 сценарийи учурдагы социалдык, экономикалык жана технологиялык тенденцияларды сактоого багытталган, бирок XXI кылымда парник газдарынын бөлүп чыгуусун азайтууга багытталган системалуу глобалдык иш-аракеттерди камтыйт, болжол менен 2100-жылга чейин алардын концентрациясын турукташтырууга жетиштүү кылым.SP1-2.6 салыштырмалуу азыраак радикалдуу сценарий. Банк тарабынан базалык сценарий катары каралат.
- SSP5-8.5 сценарийи тез технологиялык прогресстин жана экономикалык өсүштүн сценарийи болуп саналат, жыл сайын глобалдык чыгымдар өсө берет деген божомолго таянып, климатты жеңилдетпестен жогорку бөлүп чыгаруу жолун XXI кылым бою чагылдырат. Бул сценарий Банктан өз ишинде олуттуу өзгөрүүлөрдү ишке ашырууну талап кылбайт, бул «business as usual» кырдаалын билдирет.

Климаттык тобокелдиктерди талдоодо жана ага баа берүүдө Банк алдыңкы эл аралык тажрыйбага ылайык физикалык жана өткөөл климаттык тобокелдиктерди да эске алат.

TCFD сунуштамаларына ылайык климаттык тобокелдиктер "Элдик Банк" тарабынан төмөнкү убакыт горизонту боюнча аныкталат, алар "салттуу" тобокелдиктерди аныктоого, операциялык жана стратегиялык пландаштырууга колдонулган убакыт мейкиндигинде айырмаланат:

- Кыска мөөнөттүү (0-3 жыл).
- Орто мөөнөттүү (3-10жыл).
- Узак мөөнөттүү (10-30 жаш).

"Элдик Банк" климаттык тобокелдиктерди тескөөдө төмөнкү базалык көрсөткүчтөрдү колдонууга ниеттенүүдө:

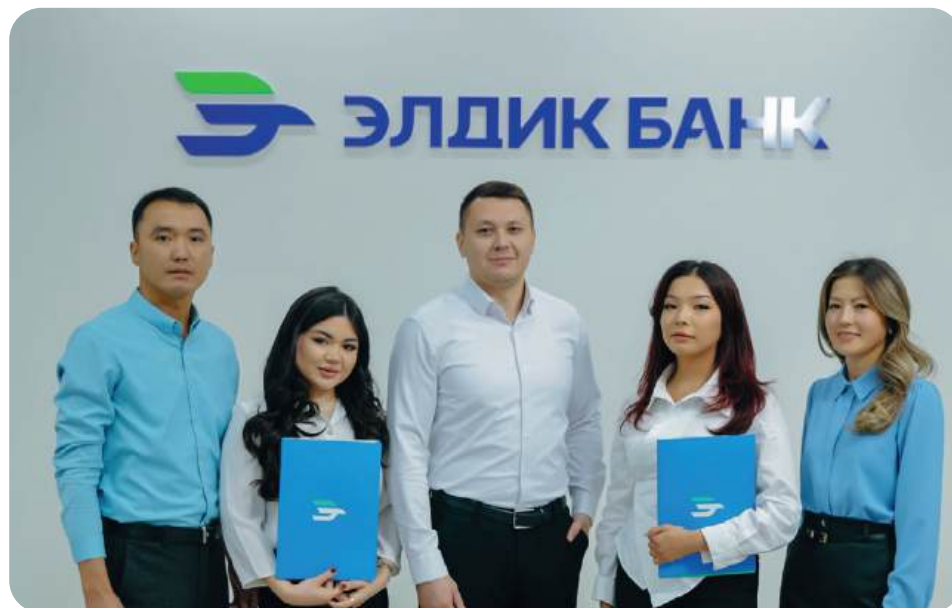
- Көмүртектин изи-Score 1, Score 2 и Score 3 боюнча парник газдарынын жалпы жана салыштырма чыгындылары.
- Көмүртек сыйымдуу секторлорго кредит көлөмү, жалпы кредиттөөдө көмүртек сыйымдуу секторлорго кредит берүү үлүшү.
- Кыргыз Республикасынын Жашыл таксономиясына ылайык Жашыл долбоорлорду жана ишмердиктин түрлөрүн кредиттөөнүн көлөмү (расмий бекитилгенден кийин), кредиттөөнүн жалпы көлөмүндө жашыл долбоорлорду жана ишмердиктин түрлөрүн кредиттөөнүн үлүшү.

- Олуттуу темалар: Климат таасирлерин тескөө | Тобокелдиктерди тескөө башкармалыгы
- Көмүртектин ички баасы.

Жүргүзүлгөн талдоонун жана олуттуулугуна баа берүүнүн жыйынтыгы боюнча кыска мөөнөттүү келечекке (жакынкы 3 жылга) эсептегенде физикалык, ошондой эле өткөөл климаттык тобокелдиктер "Элдик Банк" үчүн олуттуу болуп саналбайт жана анын натыйжасы катары колдонуудагы тобокелдик-табитке киргизилген эмес.

Ошону менен бирге климаттык күн тартибине тиешелүү өзгөрүүлөргө жана факторлорго жооп берүүнү жогорулатуу жана банктын климаттык тобокелдиктер тарабынан потенциалдуу терс таасирлерге дуушар болушун азайтуу максатында климаттык тобокелдиктерди жана пландоо горизонтторун жыл сайын жаңылоону кошо алганда, климаттык тобокелдиктерди жыл сайын кайра баалоо пландаштырылууда, айрыкча алар кыйла вариативдүү, кыска жана орто мөөнөттүү келечекте кескин активдешүүгө жөндөмдүү өткөөл климаттык тобокелдиктерге мониторинг жүргүзүү жана жооп берүү көз карашынан.

Банк үчүн талданган тобокелдиктердин жана потенциалдуу кесепеттердин сүрөттөлүшү тиешелүү таблицаларда келтирилген.

SSP2-4.5 базалык сценарийинин алкагында Элдик Банктын ишине, операцияларына жана активдерине физикалык, климаттык тобокелдиктердин потенциалдуу таасири

Физикалык тобокелдиктер-климаттын өзгөрүшүнөн улам келип чыгуучу табигый процесстер жана кубулуштар менен байланышкан зыяндардын жана башка таасирлердин келип чыгуу ыктымалдыгы. Банктын таасир эткен негизги тобокелдиктери: Кредиттик тобокелдик, Рыноктук тобокелдик, Ликвиддүүлүк тобокелдиги, Операциялык тобокелдик.

Таблицада колдонулган тобокелдиктердин таасиринин градациясы:

- 1 – эч кандай таасир, же минималдуу эпизоддук таасир.
- 2 – анча чоң эмес – потенциалдуу таасир анча чоң эмес жана тобокелдик пайда болгондон кийин Элдик Банктын финансылык көрсөткүчтөрүнө кыска мөөнөттүү кайтарымдуу кесепеттерге алып келиши мүмкүн.
- 3 – орточо таасир-орточо потенциалдуу таасир жана тобокелдик пайда болгондон кийин Элдик банктын финансылык көрсөткүчтөрү үчүн көбүнчө кыска мөөнөттүү кайтарымдуу системалык кесепеттерге алып келиши мүмкүн.
- 4 – Олуттуу-потенциалдуу таасир, олуттуу жана тобокелдик пайда болгондон кийин Элдик Банктын финансылык көрсөткүчтөрүнө кайтарымдуу системалык кесепеттерге, анын ичинде орто мөөнөттүү/узак мөөнөттүү кесепеттерге алып келиши мүмкүн, мында мындай таасирдин кесепеттерин минималдаштыруудагы олуттуу финансылык, уюштуруучулук жана башка чаралар талап кылынат.
- 5 – Опурталдуу-потенциалдуу таасири опурталдуу, анын ичинде тобокелдик факторлорунун көп жолку көрүнүштөрүнүн натыйжасында анын кесепети Элдик Банктын жалпы финансылык туруктуулугуна таасирин тийгизиши мүмкүн жана кайтарылгыс болуп калышы мүмкүн, ошондой эле регулятивдик талаптар аткарылбаган учурда лицензияны кайтарып алуу сыяктуу оордотуучу факторлордун пайда болушуна алып келиши мүмкүн.

SSP2-4.5 сценарийи

Климаттык тобокелдик категориясы	SSP2-4.5 сценарийи		
	Кыска мөөнөттүү горизонт (0-3 жыл)	Орто мөөнөттүү убакыт горизонту (3-10 жаш)	Узак мөөнөттүү горизонт (10-30 жаш)
Өзгөчө тобокелдиктер			
Тобокелдиктердин Элдик Банктын ишине, операцияларына жана активдерине потенциалдуу таасири:	2	2	3
Климаттык окуялардын же жагдайлардын банктын бизнес үзгүлтүксүздүгүн жана операциялык жоготууларды, анын ичинде Элдик Банктын офистеринин			

кардарларга жеткиликсиз же чектелген жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу жөндөмдүүлүгүнө таасири, иштөө убактысынын кыскарышы же түзүмдүк бөлүмдөрдүн жана кассалардын ишинин убактылуу токтотулушу, Банктын инфраструктурасына физикалык зыян келтирүү, шашылыш тобокелдиктердин таасири учурунда коммуникациялык кызматтардын, серверлердин жана маалыматтарды иштеп чыгуу борборлорунун ишинин үзгүлтүккө учурашы.

- Элдик Банктын активдеринин, анын ичинде күрөөлүк мүлктүн жоготулушу же наркынын төмөндөшү, чукул тобокелдиктердин таасиринин натыйжасында зыянга учуроодон же жок кылынуудан улам.
- Физикалык тобокелдиктердин натыйжасында кардарлардын дефолтко дуушар болушунун көбөйүшү, физикалык климаттык тобокелдиктерге дуушар болгон кардарларда күрөөнүн наркынын төмөндөшү.
- Климаттык кубулуштардан улам келип чыккан, Элдик Банктын акча каражаттарынын таза агылып чыгуусуна таасир этүүчү абалда болгон зыяндын натыйжасында кардарлардын каржылоого муктаждыгынын көбөйүшү (депозиттерди алуу, зыянды четтетүүнү кредиттерге суроо-талаптын жогорулашы).
- Климаттык кубулуштардан, кардарлардын жана контрагенттердин ишенимине таасир эткен бизнестин үзгүлтүксүздүгүнүн бузулушунан жабыр тарткан кардарларды Элдик Банктын жетишсиз колдоосунан улам коомдук терс пикир.
- Чет элдик валюталардын курсун, климаттык экстремалдык окуялардын жана узак мөөнөттүү климаттык өзгөрүүлөрдүн натыйжасында финансылык инструменттердин рыноктук наркын кескин баалоо.
- Экстремалдык климаттык окуялардын келип чыгышынын натыйжасында кызматкерлердин жана кардарлардын ден соолугуна жана коопсуздугуна коркунуч.

Системалык тобокелдиктер

Тобокелдиктердин Элдик Банктын ишине, операцияларына жана активдерине потенциалдуу таасири:

- Банктын активдеринин, анын ичинде күрөөлүк мүлктүн, баарынан мурда системалуу тобокелдиктердин жогорулоо таасирине дуушар болгон аймактарда жоготулушу же наркынын төмөндөшү.
- Системалуу климаттык тобокелдиктердин жогорку таасирине дуушар болгон Элдик Банктын болушунун айрым региондорго туруксуздаштыруучу таасири (социалдык, экономикалык жана экологиялык деградация).

2

2

3

- "Элдик Банк" операциялык чыгымдарынын өсүшү, анын ичинде офистердин жана жабдуулардын функционалдуулугунун төмөндөшүнө, ошондой эле кондициялоого (жайдын өтө ысык) же жылытууга (кыштын өтө суук) муктаждыктын кескин өсүшүнө байланыштуу.
- Системалуу тобокелдиктердин таасиринин натыйжасында кардарлардын дефолтко дуушар болушунун көбөйүшү, системалуу тобокелдиктердин таасирине дуушар болгон карыз алуучуларда күрөөнүн наркынын азайышы.
- Системалуу тобокелдиктердин таасиринин астында макроэкономикалык таасирлердин көрүнүшү.

SSP2-4.5 базалык сценарийинин алкагында Элдик Банктын ишине, операцияларына жана активдерине физикалык, климаттык тобокелдиктердин потенциалдуу таасири

Физикалык тобокелдиктер климаттын өзгөрүшүнөн улам келип чыгуучу табигый процесстер жана кубулуштар менен байланышкан зыяндардын жана башка таасирлердин келип чыгуу ыктымалдыгы. Банктын таасир эткен негизги тобокелдиктери: Кредиттик тобокелдик, Рыноктук тобокелдик, Ликвиддүүлүк тобокелдиги, Операциялык тобокелдик.

Таблицада колдонулган тобокелдиктердин таасиринин градациясы:

- 1 – 1-эч кандай таасир, же минималдуу эпизоддук таасир.
- 2 – анча чоң эмес – потенциалдуу таасир анча чоң эмес жана тобокелдик пайда болгондон кийин Элдик Банктын финансылык көрсөткүчтөрүнө кыска мөөнөттүү кайтарымдуу кесепеттерге алып келиши мүмкүн.
- 3 – орточо таасир-орточо потенциалдуу таасир жана тобокелдик пайда болгондон кийин Элдик Банктын финансылык көрсөткүчтөрүнө көбүнчө кыска мөөнөттүү кайтарымдуу системалык кесепеттерге алып келиши мүмкүн.
- 4 – Олуттуу-потенциалдуу таасир олуттуу жана тобокелдик пайда болгондон кийин Элдик Банктын финансылык көрсөткүчтөрүнө кайтарымдуу системалык кесепеттерге, анын ичинде орто мөөнөттүү/узак мөөнөттүү кесепеттерге алып келиши мүмкүн, мында мындай таасирдин кесепеттерин минималдаштыруучу олуттуу финансылык, уюштуруучулук жана башка чаралар талап кылынат.
- 5 – Опурталдуу-потенциалдуу таасири опурталдуу, анын ичинде тобокелдик факторлорунун көп жолку көрүнүштөрүнүн натыйжасында анын кесепети Элдик Банктын жалпы финансылык туруктуулугуна таасирин тийгизиши мүмкүн жана кайтарылгыс болуп калышы мүмкүн, ошондой эле регулятивдик талаптар аткарылбаган учурда лицензияны кайтарып алуу сыяктуу оордотуучу факторлордун пайда болушуна алып келиши мүмкүн.

SSP2-4.5 сценарийи

Климаттык тобокелдик категориясы	SSP2-4.5 сценарийи		
	Кыска мөөнөттүү горизонт (0-3 жыл)	Орто мөөнөттүү убакыт горизонту (3-10 жаш)	Узак мөөнөттүү горизонт (10-30 жаш)
Саясий-укуктук жана жөнгө салуучу тобокелдиктер			
Тобокелдиктердин Элдик Банктын ишине, операцияларына жана активдерине потенциалдуу таасири:			
Финансылык жөнгө салуучунун жана климат жаатындагы эл аралык өнөктөштөрдүн талаптарын, анын ичинде Элдик банктын климаттык маалыматты стандартташтырып ачып берүүнү, кардарлардын климаттык/экологиялык скринингинин жол-жоболорун киргизүүнү жана алардын климаттык талаптарын сактоосун көзөмөлдөө зарыл.			
Климаттык тобокелдиктерди жана парник газдарынын эмиссияларын башкаруу боюнча маалыматтарды ачууга улуттук жөнгө салуучу жана эл аралык талаптарды потенциалдуу толук же жарым-жартылай сактабагандыктан Элдик банктын финансылык жоготуулардын (же алынбай калган пайданын) келип чыгышы.			
"Элдик Банк" объектерине операциялык чыгымдарды көбөйтүү, климаттык туруктуулукту жогорулатуу жана көмүртектин бөлүнүп чыгышын кыскартуучу чараларга капиталдык жогорку чыгымдар. Кардарларды изилдөө жана мониторинг жүргүзүү, алардын климаттык/экологиялык талаптарга шайкештигин көзөмөлдөөгө кадрдык жана уюштуруучулук чыгымдарды көбөйтүү.	2	3	3
Финансылык активдерге алардын физикалык жана өткөөл тобокелдиктерге дуушар болушунун негизинде тобокелдик деңгээли боюнча салмактанып алынган активдер жагынан ар кандай этияттык менен мамиле кылуу.			
Саясий жана жөнгө салуучу талаптардын өзгөрүшүнөн улам Элдик Банктын иштеп жаткан активдерин эсептен чыгаруу, баасынын түшүүсү жана мөөнөтүнөн мурда колдонуудан калуусу.			
Климаттык жөнгө салуунун катуулашынын (анын ичинде көмүртек сыйымдуу секторлордогу кардарларга жана долбоорлорго карата), ошондой эле каржылоого алып салуулардын тизмесине климаттык/экологиялык таасири жогору болгон иштердин түрлөрүн киргизүүнүн натыйжасында "Элдик Банк" кардарларынын кирешелеринин жана базасынын кыскарышы.			

- Көмүртекти көп талап кылган тармактарга кирген кардарларга кредиттик талаптарды күчөтүү улуттук жана эл аралык климаттык жөнгө салуу.
- Саясий-укуктук жана жөнгө салуучу тобокелдиктердин таасиринин натыйжасында кардарлардын дефолтко дуушар болушунун көбөйүшү, ошондой эле саясий-укуктук жана жөнгө салуучу тобокелдиктерге дуушар болгон кардарлардын күрөө наркынын төмөндөшү. Ликвиддүүлүгү же кирешеси таасир этиши мүмкүн болгон кардарлар үчүн финансылык тобокелдиктер, жөнгө салуунун өзгөрүшүнөн улам парник газдарынын эмиссиясын нейтралдаштыруу көбүрөөк чыгымдарды жана инвестицияларды талап кылат.

Рыноктук тобокелдиктер

Тобокелдиктердин Элдик Банктын ишине, операцияларына жана активдерине потенциалдуу таасири:

- Элдик Банктын наркына же ликвиддүүлүк буферлерин монетизациялоо жана өткөөл тобокелдик факторлорунун натыйжасында кардар каражаттарынын (депозиттердин) чыгып кетишин жөнгө салуу жөндөмдүүлүгүнө таасир этүүчү рыноктук диспропорциялар.
- Элдик Банктын туруктуу жана жашыл өнүгүү концепциясына ылайык келбеген өнүмдөрүнө жана кызмат көрсөтүүлөрүнө суроо-талаптын төмөндөшү, ошондой эле Элдик Банктын кардарларын туруктуу мүнөздөгү каржылоону (жашыл кредитөө ж.б.) алууга болгон суроо-талабын жабууга мүмкүн эместиги.
- Катаал климаттык жөнгө салуунун жана рыноктун конъюнктурасынын натыйжасында кардарлар базасынын кыскарышы, ошондой эле көмүртек сыйымдуу секторлорду каржылоонун кыскарышынан же көмүртек сыйымдуу секторлорго байланышкан кардарлардын агылып чыгуусунан улам кирешелердин азайышы.
- "Элдик Банк" портфелиндеги финансылык инструменттердин наркынын төмөндөшү, глобалдык жана улуттук экономиканын аз көмүртектүү өнүгүүгө өтүүсүнүн таасиринин астында портфелдин жогорку туруксуздугунан жоготуулардын өсүшү.

1

2

3

Технологиялык тобокелдиктер

Тобокелдиктердин Элдик Банктын ишине, операцияларына жана активдерине потенциалдуу таасири:

- Элдик Банктын кеңселерин, бөлүмдөрүн, жабдууларын модернизациялоого, кайра жаралуучу энергетика жана энергонатыйжалуулук жаатында технологиялык чечимдерди киргизүүгө чыгымдарды кошо алганда, парник газдарынын эмиссияларын кыскартуу боюнча чараларды ишке ашырууга чыгымдардын зарылдыгы.

1

3

3

Репутациялык тобокелдиктер

Тобокелдиктердин Элдик Банктын ишине, операцияларына жана активдерине потенциалдуу таасири:

- Элдик Банктын абройунун начарлашы жана кардарларды жана климатка жана айлана-чөйрөгө терс таасир тийгизген долбоорлорду каржылоодон стейкхолдерлер тарабынан аны кабыл алуу, ошондой эле кардарлар, контрагенттер, көзөмөл органдары жана башка стейкхолдерлер тарабынан Элдик Банктын терс кабылдоосунун натыйжасында чыгымдардын келип чыгышы.
- Эл аралык финансы институттары тарабынан, анын ичинде фондировкалоонун жеткиликтүүлүгүн кыскартуу.
- "Элдик Банк" тарабынан каржылануучу же каржылана турган айрым долбоорлорду, иштин түрлөрүн жана экономика секторлорун климаттык стигматизациялоо жана аларды күмөндүү наркы бар активдерге трансформациялоо.

1

2

3

Климаттык тобокелдиктерге карата митигация жана адаптациялоо боюнча пландаштырылган чаралар, аларды жүзөгө ашырууга кыска мөөнөттүү келечекке (жакынкы 3 жылга) карата "Элдик Банк" багытталган

Физикалык тобокелдиктер:

- Климаттын өзгөрүшүнө байланыштуу тобокелдиктерди баалоодо, анын ичинде каржылануучу долбоорлорго жана кардарларга карата колдонулуучу жол-жоболорду түзүү.
- Климат жөнүндө маалыматтарга жана Элдик Банктын ишине климаттык тобокелдик факторлорунун таасирине үзгүлтүксүз мониторинг жана талдоо жүргүзүү.
- Климаттын өзгөрүшүнө байланыштуу физикалык тобокелдиктерди үзгүлтүксүз (кайра)баалоо.
- Метеорологиялык гидрологиялык жана башка шарттарга Мониторинг жүргүзүү, айрым экстремалдык шарттарда операциялык ишмердүүлүктү оңдоо.
- Кызыкдар тараптардын суроо-талабын эске алуу менен климатты башкаруу жана парник газдарынын эмиссиясын үзгүлтүксүз ачып берүү.
- Элдик Банктын климаттык тобокелдиктерге кабылышы жөнүндө директорлор Кеңешине жана башка башкаруу органдарына өз убагында маалымдоо, директорлор Кеңешинин мүчөлөрүнүн жана кызматкерлеринин климаттын өзгөрүшү боюнча компетенцияларын өнүктүрүү.

Өткөөл тобокелдиктер:

- Климаттын өзгөрүшүнө байланыштуу тобокелдиктерди баалоо боюнча, анын ичинде каржылануучу долбоорлорго жана кардарларга карата колдонулуучу жол-жоболорду түзүү.
- Өткөөл климаттык тобокелдиктерди үзгүлтүксүз (кайра)баалоо.
- Жалпы кредиттөөнүн көмүртек сыйымдуу секторлорунун кредиттөө үлүшүн баалоо.
- СУЭСР климаттык параметрлердин каржыланган компанияларды жана долбоорлорду текшерүү, анын ичинде көмүртекти көп талап кылган секторлордон ири карыз алуучулардын климатты жана декарбонизацияны жөнгө салуу талаптарын аткаруусу боюнча мониторинг жүргүзүү.
- Кредиттик портфельди диверсификациялоо, көмүртек сыйымдуу секторлордогу карыз алуучулар менен жаңы кредиттик бүтүмдөрдү (бир кардарга) түзүүдө "Элдик Банк" тарабынан кабыл алынган кредиттик тобокелдиктин максималдуу концентрациясынын кыйла катуу чектелген деңгээлин белгилөө.
- Кыргыз Республикасынын жашыл таксономиясына ылайык жашыл долбоорлорду кредиттөөнүн көлөмүн баалоо (расмий бекитилгенден кийин).

- Физикалык тобокелдиктерге байланыштуу өзгөчө кырдаалдарга жооп кайтаруу пландарын иштеп чыгуу.
- Өз убагында өзгөртүү максатында кызматкерлердин иштөө шарттарын контролдоо.
- Кыргыз Республикасында климат жана декарбонизация жаатындагы мыйзамдардын өзгөрүшүнө Мониторинг жүргүзүү, климат жаатындагы эл аралык стандарттардын талаптарына мониторинг жүргүзүү.
- Кызыкдар тараптардын суроо-талабын эске алуу менен климатты башкаруу жана парник газдарынын бөлүнүп чыгуусун үзгүлтүксүз ачып берүү.
- Элдик Банктын климаттык тобокелдиктерге кабылышы жөнүндө директорлор Кеңешине жана башка башкаруу органдарына өз убагында маалымдоо, директорлор кеңешинин мүчөлөрүнүн жана кызматкерлердин климаттын өзгөрүшү жаатындагы компетенцияларын өнүктүрүү
- Энергияны үнөмдөөнүн, энергоменеджменттин, процесстерди оптималдаштыруунун эсебинен "Элдик Банк" ишинин жана операцияларынын энергиялык натыйжалуулугун жогорулатуу.
- "Элдик Банк"климаттык саясатын (стратегиясын) иштеп чыгуу.
- Score 1, Score 2, Score 3 GHGProtocol менен парник газдарынын чыгарылышын жыл сайын баалоо жана верификациялоо .
- Корпоративдик практикада көмүртектин ички баасын колдонуу

Климаттык мүмкүнчүлүктөр

Климаттык мүмкүнчүлүктөргө жүргүзүлгөн талдоонун алкагында, "Элдик Банк " кыска жана орто мөөнөттүү келечекте Банктын бизнесине, ошондой эле анын кызыкдар тараптарына олуттуу синергетикалык оң таасирин тийгизе турган бир нече артыкчылыктуу багыттарды алдын ала бөлүп көрсөттү:

- Берүү көлөмүн кеңейтүү суроо-талаптын болжолдонгон кеңейүү фонунда иштелип жаткан улуттук таксономияга ылайык келген жашыл кредиттердин көлөмү.
- Банктын эл аралык өнөктөштөрү менен биргеликте аз көмүрөктүү экономикага өтүүнү каржылоо боюнча долбоорлорду ишке ашыруу, анын ичинде Кыргыз Республикасына тартылган эл аралык климаттык капиталды бөлүштүрүүдө финансылык ортомчу катары позициялоо
- Өзүнүн корпоративдик декарбонизация программасын каржылоо жана Банктын кардарларына кредит берүүнү кеңейтүүнү туруктуу мүнөздөгү жашыл жана башка түрдөгү облигацияларды чыгаруу.
- Жашыл кредитөө жаатында кардарларга консультация берүү.
- Климаттык күн тартибин башкаруу жаатында өнөктөштүктү жөнгө салуу жана компетенцияларды жогорулатуу банктын климаттык багыттагы эл аралык ассоциацияларга жана бирикмелерге катышуусу.
- Банктын аз көмүрөктүү өнүгүүгө көмөктөшүү боюнча иш-аракеттерине байланыштуу кызыкдар тараптардын лоялдуулугун жогорулатуу.

Ала-Арча улуттук паркы

Отчет жөнүндө

Отчетто Элдик Банктын туруктуу өнүгүү жаатындагы ишинин 2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки негизги жыйынтыктары, ошондой эле көрсөтүлгөн отчеттук мезгилден тышкары Банктын туруктуу өнүгүү жаатындагы ишмердүүлүгүн жана артыкчылыктарын түшүнүүгө олуттуу болгон маанилүү окуялар жана процесстер жөнүндө маалыматтар берилген.

Отчет 2021-жылдын редакциясында глобалдык отчеттуулук демилгесинин стандарттарына ылайык даярдалган. Банк Климаттын өзгөрүшүнө карата мамилени баяндоодо климатка тиешелүү финансылык маалыматты ачуу маселелери боюнча Жумушчу топтун сунуштарын карманат.

Муну менен катар, отчетту даярдоодо экологиялык, социалдык жоопкерчилик жана корпоративдик башкаруу критерийлери боюнча отчетторду түзүү жана жарыялоо боюнча Кыргыз фондулук биржасы тарабынан бекитилген 2023-жылдын 3-майында бекитилген колдонмо, ошондой эле S&P Global Corporate Sustainability Assessment - методологиясында каралган айрым финансылык эмес маалыматтарды ачып берүүлөр колдонулган. Отчеттун тематикалык бөлүмдөрү БУУнун туруктуу өнүктүрүүнүн артыкчылыктуу максаттарына жетүүчү банктын салымы жөнүндө маалыматтарды камтыйт.

Отчет Банктын туруктуу өнүгүү жаатындагы принциптери, максаттары, негизги натыйжалары жана пландары жөнүндө маалымдоочу ар кандай кызыктар тараптарга багытталган.

Банк жыл сайын ФОЭСтин эл аралык стандарттары боюнча финансылык отчетту жарыялап турат, ал көз карандысыз аудитор тарабынан күбөлөндүрүү жол-жобосунан өтөт. Финансылык отчеттуулук "Элдик Банк" корпоративдик веб-сайтында жайгаштырылган.

Отчетто берилген финансылык маалыматтар ФОЭСке ылайык даярдалган 2023-жыл үчүн өзүнчө финансылык отчетко негизделген жана артыкча кыргыз сомунда ачылып берилет. Зарыл болгон учурда көрсөткүчтөрдү АКШ долларына которуу Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын 2023-жылдагы орточо жылдык валюталык курсу боюнча жүргүзүлдү. Отчеттук мезгил ФОЭС боюнча банктын отчеттук мезгили менен дал келет.

Туруктуу өнүктүрүү жөнүндө маалыматтарды ачуунун периметрине Башкы Банк жана "Элдик Банк" туунду жана көз каранды компанияларды камтыбаган филиалдары кирди. Эгерде тигил же бул олуттуу тема үчүн отчеттуулуктун чектери белгиленгенден айырмаланса, анда отчеттун текстинде түшүндүрмө бар. Отчет Банк үчүн биринчи болгондуктан, маалыматтарды кайра карап чыгуу жана олуттуу өзгөрүүлөр жөнүндө маалымат берилген эмес.

Отчетту даярдоо процессин долбоордук тапшырмалар Бөлүмү жана ESG көзөмөлдөйт. Отчетту даярдоого Элдик Банктын тармактык түзүмдүк бөлүмдөрү катышат, алар текшерилген сапаттык жана сандык маалыматтарды отчетто ачып берүүнү беришет.

Отчет "Элдик Банк" Башкармасы тарабынан каралып, 2024-жылдын 28-ноябрында бекитилген. Корпоративдик веб-сайтта отчетту жарыялоо кыргыз, орус жана англис тилдериндеги версияларында каралган. Отчет электрондук форматта гана жарыяланат.

Отчетту даярдоо принциптери

Отчетту даярдоо процессинде Банк отчетту түзүү принциптерин жетекчиликке алып, GRI 1: Foundation (2021) стандартында баяндалган, ошондой эле отчеттун мазмунун аныктоонун жана сапатын камсыздоонун башка принциптерин эске алган.

Принцип	Баяндоо
Туруктуу өнүгүү контексти	Отчетто Элдик Банктын туруктуу өнүгүүсү жөнүндө маалымат берилет. Отчет экологиялык, социалдык жана башкаруу аспектилери боюнча ESG-маалыматтарды берет.
Маанилүүлүгү	Отчеттун түзүмү Банк жана Банктын кызыкдар тараптары үчүн олуттуу мааниге ээ болгон туруктуу өнүгүү темаларынын негизинде түзүлгөн. Мындан ары “Элдик Банк” тенденцияларды жана болуп жаткан өзгөрүүлөрдү талаптагыдай чагылдырууну үч жылдык динамикада олуттуу көрсөткүчтөрдү ачып берүүгө ниеттенүүдө.
Ачыктоонун толуктугу	Отчеттогу көрсөткүчтөр жана отчеттуулуктун чектери туруктуу өнүгүү жаатында Банктын тышкы таасирин көрсөтүүгө маалыматтуу жана жетиштүү.
Кызыкдар тараптардын өз ара аракеттешүү	Кызыкдар тараптардын пикири Банкка туруктуу өнүктүрүү жөнүндө отчетту түзүүгө карата мамиле маселелерин чечүүдө маанилүү фактор болуп саналат.
Сандык баалоо	Банктын туруктуу өнүктүрүү жаатындагы олуттуу иши сандык маалыматтар менен бекемделген.
Ырааттуулук	"Элдик Банк" мындан ары туруктуу өнүктүрүү жөнүндө отчеттордун ортосунда аларды түзүүгө жана түзүмүнө карата мамиленин жетиштүү жолун жолдоочулугун камсыз кылууга ниеттенүүдө. Кыйла олуттуу көрсөткүчтөр жылдык маанилердин салыштырмалуулугу өткөн отчеттук мезгилге Окшош жыл динамикасында ачылып берилет.
Баланстуулук	Банктын ишинин натыйжалары ачыкка чыгарылат, анын ичинде жагымсыз натыйжалар жашырылбайт жана маалыматты туура эмес чечмеленишин атайылап берүүдөн качат

Отчеттогу олуттуу темалардын аныктамасы

Отчетту даярдоонун жүрүшүндө Банк 2021-жылдын редакциясындагы GRI стандарттарынын талаптарына ылайык олуттуу темаларды аныктады, анын ичинде өзүнүн таасирин жана кызыкдар тараптардын кызыкчылыктарын эске алды.

Банк олуттуу темаларды жыл сайын кош маанилүүлүк принцибинин негизинде талдап, кайра карап чыгууга ниеттенүүдө.

Отчетко маанилүү темаларды аныктоо үч этапта жүргүзүлдү.

→ **Биринчи этап.** Негизги тармактык тенденцияларга, банк-бенчмарк жана салыштырылуучу банк-аналогдордун тажрыйбаларына, тобокелдиктерге жана мүмкүнчүлүктөргө, "Элдик Банк" бизнес-моделине, банктын менеджерлери жана кызматкерлери менен маектешүүнүн натыйжаларына, банктын жана анын негизги кызыкдар тараптарынын терс жана пози-

тивдүү таасирлерин идентификациялоонун жыйынтыктары боюнча эки маанилүү принциптин негизинде туруктуу өнүктүрүү жаатында потенциалдуу, олуттуу темалардын кеңейтилген тизмесин түзүү.

→ **Экинчи этап.** Эксперттердин пикирлеринин негизинде жана негизги кызыкдар тараптарды сурамжылоону жүргүзүүнүн жыйынтыктарынын негизинде олуттуу темалардын акыркы тизмесин аныктоо. Аталган темалар Банк тарабынан экономикага, айлана-чөйрөгө же адамдарга, анын ичинде адам укуктарына тийгизген негизги таасирин чагылдырган.

→ **Үчүнчү этап.** Жыйынтыктоочу этапта маанилүү темалардын артыкчылыгын тактоо, маанилүү темалардын жыйынтыктоочу тизмесин башкарма карап чыгууну жана бекитүүнү карайт.

"Элдик Банк" Банкка жана анын кызыкдар тараптарына кыйла маанилүү болгон олуттуу темаларды кыйла натыйжалуу түшүнүүгө жана аныктоого туруктуу өнүктүрүү боюнча тышкы консультанттар менен кызматташкан.

Отчеттун олуттуу темаларынын тизмеси

Эң маанилүү темалар биринчи приоритеттүү темалар, орто маанилүү темалар – экинчи приоритеттүү темалар жана эң аз маанилүү темалар – үчүнчү приоритеттүү темалар катары белгиленген.

Артыкчылык 1	Артыкчылык 2	Артыкчылык 3
• Корпоративдик башкаруу. • Тобокелдиктерди башкаруу. • Маалыматтык коопсуздук. • Адам укуктары жана басмырлабоо. • Жооптуу Каржылоо. • Коррупцияга жана мыйзамсыз каржылык тажрыйбаларга каршы туруу. • Ишкердик этика жана жоопкерчиликтүү Банк иши.	• Санариптештирүү. • Таланттарды өнүктүрүү, кызматкерлерди окутуу. • Кызматкерлердин мотивациясы жана эмгек акысы. • Жумушка орношууга көмөктөшүү жана татыктуу эмгек шарттары. • Жеке маалыматтарды коргоо. • Климат таасирлерин тескөө. • Салыктарды башкаруу	• Таштандыларды башкаруу. • Эмгекти коргоо жана жумуш ордунда коопсуздук. • Сатып алуу ишин башкаруу.

GRI стандарттар көрсөткүчү

"Элдик Банк" ААКнын 2023-жылдын туруктуу өнүктүрүү жөнүндө отчету 2021-жылдын редакциясындагы GRI стандарттарына ылайык даярдалган. Колдонулган стандарт GRI 1 – GRI 1: Foundation 2021.

Индексин темасы	Көрсөткүчтөр	Отчеттогу бөлүмдүн аталышы. Түшүндүрмөлөр
GRI 2 2021 ЖАЛПЫ АЧЫЛЫШТАР		
1. . УЮМДУН КЫСКАЧА БАЯНДАМАСЫ ЖАНА ОТЧЕТТУУЛУККА ДАЯРДАНУУ		
2-1	Уюм жөнүндө маалымат	Банктын профили Байланыштар
2-2	Туруктуу өнүктүрүү жаатында уюмдун отчетуна киргизилген юридикалык жактар	Отчет Жөнүндө
2-3	Отчеттук мезгил, отчеттуулуктун мезгилдүүлүгү жана байланыш маалыматтары	Отчет Жөнүндө Байланыштар
2-4	Маалыматтын өзгөрүшү	Отчет Жөнүндө
2-5	Отчеттуу тышкы ишендирүү,	Отчет Жөнүндө

2. УЮМДУН ИШИ ЖАНА КЫЗМАТКЕРЛЕРИ

2-6	Иши, кошумча наркты түзүү тизмеги жана уюмдун башка ишкердик байланыштары тууралуу маалыматтар	Банктын профили Сатып алуу иштерин башкаруу
2-7	Уюмдун штаттык кызматкерлери	Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү Түшүндүрмө: маалымат толук эмес, айрыкча отчеттук мезгилде жаш курагы боюнча статистика консолидацияланган эмес. Банк кийинки отчеттук мезгилдерде толук аналитиканы сунуштоо мүмкүнчүлүгүнүн үстүндө иштеп жатат.
2-8	Уюмдун штаттык кызматкери болбогон кызматкерлер	Түшүндүрмө: Элдик Банкта анын штаттык кызматкери болбогон, бирок иши анын иши менен байланышкан жана Банк көзөмөлдөгөн кызматкерлердин олуттуу саны жок.

3. КОРПОРАТИВДИК БАШКАРУУ

2-9	Башкармалыктын түзүмү жана курамы	Корпоративдик башкаруу
2-10	Башкаруунун жогорку органын шайлоонун жана бекитүүнүн тартиби	Корпоративдик башкаруу
2-11	Жогорку башкаруу органынын башчысы	Түшүндүрмө: Директорлор кеңешинин Төрагасы, акционерлердин жалпы чогулуштарынын ортосундагы мезгилде Элдик Банкка жалпы жетекчиликти жүзөгө ашыруучу башкаруу органы катары, Элдик Банк Башкармасынын Төрагасы болуп саналбайт.
2-12	Таасирлерди башкарууну контролдоону камсыз кылууда жогорку башкаруу органынын ролу	Корпоративдик башкаруу Тобокелдиктерди тескөө

2-13	Таасирди башкаруу боюнча жоопкерчиликти өкүлдөө	Корпоративдик башкаруу Тобокелдиктерди тескөө
2-14	Туруктуу өнүктүрүү жөнүндө отчетту бекитүүдө башкаруунун жогорку органынын ролу	Отчет Жөнүндө
2-15	Кызыкчылыктардын кагылышы	Корпоративдик башкаруу Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү
2-16	Коммуникация/критикалык маселелер боюнча байланыш	Ишкердик этика
2-17	Жогорку башкаруу органынын жамааттык билими	Корпоративдик башкаруу
2-18	Жогорку башкаруу органынын ишин баалоо	Корпоративдик башкаруу
2-19	Сыйлык саясаты	Корпоративдик башкаруу Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү
2-20	Сый акыны аныктоо тартиби	Корпоративдик башкаруу Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү
2-21	Жылдык компенсациянын жалпы коэффициенти	Жеке мүнөздөгү маалыматтардын купуялуулугун жана корголушун камсыз кылуу максатында маалымат ачыкка чыгарылбайт.

4. СТРАТЕГИЯ, САЯСАТ ЖАНА ПРАКТИКА

2-22	Туруктуу өнүгүү стратегиясынын билдирүүсү	"Элдик Банк" ААК Директорлор кеңешинин Төрагасынын кайрылуусу "Элдик Банк" ААК Башкармасынын Төрагасынын кайрылуусу БУУнун туруктуу өнүгүү Максаттарына жетүүгө кошкон салымы
2-23	Уюмдун ички документтеринде бекитилген милдеттенмелер	Корпоративдик башкаруу Тобокелдиктерди тескөө Ишкердик этика Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү Маалымат коопсуздугу Жеке маалыматтарды коргоо Түшүндүрмө: Элдик Банктын негизги милдеттенмелери отчеттун тиешелүү темаларына карата башкаруучулук мамиленин сыпаттамасында белгиленген. Негизги принциптер, аларды ишке ашыруу ыкмалары, ошондой эле жооптуу бөлүмдөр түздөн-түз саясаттын өзүндө көрсөтүлгөн, алардын айрымдары Банктын корпоративдик веб-сайтында жалпыга жеткиликтүү.
2-24	Саясатты жана милдеттенмелерди ишке ашыруу	Түшүндүрмө: Элдик Банктын негизги милдеттенмелери отчеттун тиешелүү темаларына карата башкаруучулук мамиленин сыпаттамасында белгиленген. Негизги принциптер, аларды ишке ашыруу ыкмалары, ошондой эле жооптуу бөлүмдөр түздөн-түз саясаттын өзүндө көрсөтүлгөн, алардын айрымдары Банктын корпоративдик веб-сайтында жалпыга жеткиликтүү.
2-25	Терс таасирди азайтуу механизмдери	Ишкердик этика Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү Климаттык таасирлерди башкаруу

2-26	Кеңеш алуу жана көйгөйлөрдү билдирүү механизмдери	Ишкердик этика
2-27	Мыйзамдарды сактоо	Корпоративдик башкаруу Ишкердик этика Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү Салыктарды башкаруу Экологиялык жоопкерчилик Түшүндүрмө: Банк отчеттук мезгилде Банктык мыйзамдарды бузууга жана айып салууга олуттуу учурларга жол берген эмес.
2-28	Ассоциацияларга мүчөлүк	Банктын профили

5. КЫЗЫКТАР ТАРАПТАРДЫН ӨЗ АРА АРАКЕТТЕШҮҮСҮ

2-29	Кызыктар тараптарды өз ара аракеттешүү ыкмасы	Кызыктар тараптардын өз ара аракеттешүүсү
2-30	Жамааттык келишимдер	Түшүндүрмө: Отчеттук мезгилде Банк жамааттык эмгек келишимдерин түзүү тажрыйбасын колдонгон эмес, бирок жамааттык келишимдерди түзүү мүмкүнчүлүгү чектелбейт.

GRI 3 ОЛУТТУУ ТЕМАЛАР 2021

3-1	Олуттуу темаларды аныктоонун тартиби	Отчет жөнүндө
-----	--------------------------------------	---------------

3-2	Олуттуу темалардын тизмеси	Отчет жөнүндө
3-3	Олуттуу темптерди башкаруу	Түшүндүрмө: Олуттуу темаларды башкаруу ыкмасы отчеттун тиешелүү маанилүү темаларга тиешелүү бөлүмдөрүнүн башында баяндалган.

GRI 200: ЭКОНОМИКАЛЫК КАТЕГОРИЯ

GRI-201: Экономикалык көрсөткүчтөр 2016

201-1	Түзүлгөн жана бөлүштүрүлгөн түз экономикалык нарк	Кызыктар тараптардын өз ара аракеттешүүсү
201-2	Климаттын өзгөрүшүнө байланыштуу финансылык аспектилер жана башка тобокелдиктер жана мүмкүнчүлүктөр	Климаттык таасирлерди башкаруу
201-4	Мамлекеттен алынган финансылык жардам	Банктын профили

GRI 202: Рынокко катышуу 2016

202-2	Жергиликтүү калктын өкүлдөрүнөн жалданган жогорку даражадагы жетекчилердин үлүшү	Корпоративдик башкаруу Түшүндүрмө: жергиликтүү калк деп Кыргыз Республикасынын жарандары түшүнүлөт.
-------	--	--

GRI 204: Сатып алуулар 2016

204-1	Жергиликтүү жеткирүүчүлөрдүн чыгымдарынын үлүшү	Сатып алуучулардын башкаруу иши
-------	---	---------------------------------

GRI 205: Коррупцияга каршы күрөш 2016

205-1	Коррупцияга байланыштуу тобокелдиктерге баа берүү жүргүзүлгөн бөлүмдөр	Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү
205-2	Коррупцияга каршы аракеттенүүнүн саясаттары жана методдору жөнүндө маалымдоо жана аларды окутуу	Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү Түшүндүрмө: Банк коррупцияга каршы күрөшүү саясаты жана ыкмалары жөнүндө маалымдалган ишкер өнөктөштөрдүн үлүшүн эсепке албайт.
205-3	Коррупциянын тастыкталган учурлары жана көрүлгөн чаралар	Коррупцияга жана мыйзамсыз каржы операцияларга каршы аракеттенүү

GRI 206: Атаандаштыкка каршы жүрүм-турум 2016

206-1	Атаандаштыкка каршы жүрүм-турумга карата укуктук аракеттер, антиконтраст жана монополияга каршы практика	Ишкердик этика
-------	--	----------------

GRI 207: Салык салуу 2019

207-1	Салык салуу ыкмасы	Салыктарды башкаруу
207-2	Салыктарды башкаруу, контролдоо жана тобокелдиктерди башкаруу	Салыктарды башкаруу
207-3	Кызыкдар тараптардын катышуусу жана салык салуу маселелерин башкаруу	Салыктарды башкаруу
207-4	Салыктар жана башка тиешелүү финансылык көрсөткүчтөр боюнча маалымат (Салык юрисдикциялары боюнча)	Түшүндүрмө: Банк Кыргыз Республикасынын аймагында гана иш жүргүзөт, натыйжада салыктар Кыргыз Республикасынын бюджетине төлөнөт.

GRI 300: ЭКОЛОГИЯЛЫК КАТЕГОРИЯ

GRI 302: Энергия 2016

302-1	Уюмдун ичинде энергияны керектөө	Экологиялык жоопкерчилик
302-2	Уюмдун чегинен тышкары энергияны керектөө	Экологиялык жоопкерчилик

GRI 303: Вода 2018

303-2	Саркынды сууларды чыгаруу менен байланышкан олуттуу таасирлерди башкаруу	Экологиялык жоопкерчилик
303-3	Алынган суунун жалпы көлөмү	Экологиялык жоопкерчилик Түшүндүрмө: Кыргыз Республикасынын региондорунун көпчүлүк бөлүгү суу тартыш болгон аймактарга кирбейт.

GRI 304: Биоартүрдүүлүк 2016

304-1	Уюмдун менчигинде, ижарасында же башкаруусунда болгон жана корголуучу жаратылыш аймактарынын чегинен тышкары жайгашкан же ушундай аймактарга чектеш корголуучу жаратылыш аймактарында жана биологиялык ар түрдүүлүктүн баалуулугу жогору аймактарда жайгашкан операциялык аянтчалар	Түшүндүрмө: Банкта корголуучу жаратылыш аймактарында жана биоартүрдүүлүктүн баалуулугу жогору аймактарда жайгашкан операциялык жайлар жок.
-------	---	--

GRI 305: Чыгындылар 2016

305-1	Парник газдарынын түз чыгындылары (1-камтуу чөйрөсү)	Климат таасирлерин тескөө
305-2	Кыйыр парник газдарынын чыгындылары (2-камтуу чөйрөсү)	Климат таасирлерин тескөө

305-3	Башка кыйыр парник газдарынын чыгындылары (3 камтуу)	Климат таасирлерин тескөө
305-4	Парник газдарынын чыгындыларынын интенсивдүүлүгү	Климат таасирлерин тескөө
305-5	Парник газдарынын чыгындыларын азайтуу	Түшүндүрмө: Банк парник газдарын азайтуу жана декарбонизациялоо боюнча милдеттенмелерди иштеп чыгуунун үстүндө иштеп жатат. Климаттык стратегияны иштеп чыгуу болжолдонууда.
305-6	Озонду бузуучу заттардын атмосферага чыгышы	Түшүндүрмө: Банктын иши озонду бузуучу заттарды чыгарууну камтыбайт.

GRI 306: Калдыктар 2020

306-1	Калдыктардын пайда болушу жана алар менен байланышкан олуттуу таасирлер	Экологиялык жоопкерчилик
306-3	Пайда болгон калдыктардын жалпы салмагы	Экологиялык жоопкерчилик Түшүндүрмө: отчеттук мезгилде айрым филиалдар боюнча маалыматтар консолидацияланган эмес – Банк эсепке алуу системасын жеткире иштеп чыгууга ниеттенүүдө.
306-4	Калдыктарды утилдештирүү	Экологиялык жоопкерчилик

GRI 308: Жеткирүүчүлөрдү экологиялык баалоо 2016

308-1	Экологиялык критерийлер боюнча бааланган жаңы жеткирүүчүлөр	Түшүндүрмө: "Элдик Банк" мүмкүн болгон жана экономикалык жактан негизделген экологиялык таасири төмөн берүүчүлөр менен өз ара аракеттенүүнү артыкчылык катары кароого умтулат. Бул көрсөткүчтү мониторинг системасы иштеп чыгуу стадиясында турат.
-------	---	--

GRI 400: СОЦИАЛДЫК КАТЕГОРИЯ

GRI 401: Жумуштуулук 2016

401-1	Жаңы кызматкерлердин жалпы саны, кадрлардын алмашуусу	Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү
401-2	Убактылуу же жарым-жартылай иштегендерге берилбеген толук убакыттагы кызматкерлерге жеңилдиктер	Түшүндүрмө: Банк Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган бардык жеңилдиктерди өз кызматкерлерине берүүгө багыт алат. Кошумча жеңилдиктер кызматкердин конкреттүү ролуна жана жумушка орношуу форматына жараша болот жана ар кандай факторлорго жараша ар кандай болушу мүмкүн.
401-3	Бала багуу боюнча өргүү	Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү

GRI 402 Кызматкерлердин жана жетекчилердин өз ара мамилелери 2016

402-1	Чарбалык иштеги өзгөрүүлөр жөнүндө кабарлоонун минималдуу мезгилдери	Түшүндүрмө: Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарына ылайык, Банк иш берүүчү катары 1 айдан кечиктирбестен кызматкерлерге эмгектин олуттуу шарттары өзгөргөндүгү тууралуу билдирүүгө милдеттүү.
-------	--	--

GRI 403: Жумуш ордунда ден-соолук жана коопсуздук 2018

403-1	Эмгекти коргоо маселелерин башкаруу системасы	Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук
403-2	Коркунучтарды аныктоо, тобокелдиктерди баалоо, окуяларды иликтөө	Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук
403-4	Кызматкерлердин катышуусу, кеңешүүлөрдү өткөрүү жана эмгекти коргоо жана коопсуздук техника маселелери боюнча маалымат берүү	Түшүндүрмө: Банкта жетекчиликтин жана кызматкерлердин биргелешкен катышуусу менен ден-соолук жана коопсуздук комитеттери жок.
403-5	Эмгекти коргоо жаатында кызматкерлерди окутуу	Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук

403-6	Кызматкерлердин ден соолугун колдоо	Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук
403-7	Ишкердик мамилелер менен түздөн-түз байланышкан эмгекти коргоо жана өнөр жай коопсуздугу чөйрөсүндөгү таасирлердин алдын алуу жана азайтуу	Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук
403-8	Эмгекти коргоо жана өнөр жай коопсуздугун башкаруу системасынын иши камтылган кызматкерлер	Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук
403-9	Өндүрүштүк жаракат	Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук Түшүндүрмө: LTIFR көрсөткүчү, Банк тарабынан отчеттук мезгил ичинде катталган, убактылуу эмгекке жарамдуулугун жоготуу менен жаракат алуу учурларын камтыйт. Коэффициентти эсептөө жумуш убактысын жоготуу менен кырсыктардын натыйжасында жабыр тарткандардын санынын бардык кызматкерлери иштеген сааттардын N жалпы санына карата 1 миллион адам-саатка ченелген катышы катары ишке ашырылат ($N * 1\,000\,000 / T$ формулада).
403-10	Кесиптик оорулар	Эмгекти коргоо жана жумуш ордундагы коопсуздук
GRI 404: Окутуу жана билим берүү 2016		
404-1	Бир кызматкердин жылдык орточо окуу сааттары	Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү
404-2	Кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана үзгүлтүксүз кесиптик өсүү программалары	Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү
GRI 405: Персоналдын социалдык-маданий ар түрдүүлүгү жана бирдей мүмкүнчүлүктөрү 2016		
405-1	Жетекчи кадрлардын жана кызматкерлердин социалдык-маданий ар түрдүүлүгү	Корпоративдик башкаруу Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү
405-2	Эркектер менен аялдардын базалык эмгек акысы менен сыйакысынын катышы	Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү

GRI 406: Басмырлоого жол бербөө 2016

406-1

Басмырлоо учурлары жана көрүлгөн түзөтүүчү аракеттер

Адам укуктары

Эмгек жамааты менен өз ара аракеттенүү

GRI 407: Эркиндик ассоциация жана жамааттык келишимдерди киргизүү 2016

407-1

Эркиндик ассоциацияга жана жамааттык келишимдерге укугу тобокелге салынышы мүмкүн болгон бөлүмдөр жана жеткирүүчүлөр

Түшүндүрмө: отчеттук мезгилде Банктын түзүмдүк бөлүмдөрүндө кызматкерлердин биригүү эркиндигин жана жамааттык сүйлөшүүлөрдү жүргүзүү укугуна олуттуу тобокелдиктер же бузуулар аныкталган эмес. Жеткиричүүлөр/кызмат көрсөтүүчүлөргө карата мындай баалоо жүргүзүлгөн эмес.

GRI 408: Балдар эмгеги 2016

408-1

Балдар эмгегин пайдалануунун олуттуу тобокелдиги бар бөлүмдөр жана жеткиричүүлөр/кызмат көрсөтүүчүлөр

Түшүндүрмө: отчеттук мезгилде Банктын бөлүмдөрүндө олуттуу тобокелдиктер же балдар эмгегин пайдалануу учурлары аныкталган эмес. Жеткиричүүлөр/кызмат көрсөтүүчүлөргө карата мындай баалоо жүргүзүлгөн эмес.

GR 409: Мажбурлоо жана милдеттүү эмгек 2016

409-1

Мажбурлап же милдеттүү эмгекти пайдалануунун олуттуу тобокелдиги бар бөлүмдөр жана жеткиричүүлөр/кызмат көрсөтүүчүлөр

Түшүндүрмө: отчеттук мезгилде Банктын бөлүмдөрүндө олуттуу тобокелдиктер же мажбурлап же милдеттүү эмгекти колдонуу учурлары аныкталган эмес. Жеткиричүүлөр/кызмат көрсөтүүчүлөргө карата мындай баалоо жүргүзүлгөн эмес.

GRI 410 Коопсуздук кызматынын ишин уюштуруу 2016

410-1

Адам укуктарын сактоо саясаты жана жол-жоболору боюнча окуудан өткөн коопсуздук кызматкерлери

Түшүндүрмө: Коопсуздук адам укуктарын сактоо боюнча окутууга тартылган эмес.

GRI 413: Жергиликтүү жамааттар 2016

413-2

Жергиликтүү жамааттарга олуттуу иш жүзүндө же потенциалдуу терс таасирин тийгизген бөлүмдөр

Түшүндүрмө: Отчеттук мезгилде Банктын иши жергиликтүү жамааттарга түздөн-түз терс таасирин тийгизген учурлар катталган эмес.

GRI 415 Мамлекеттик саясат 2016

415-1

Саясий иштерге курмандык

Түшүндүрмө: "Элдик Банк" саясий иштерге катышпайт жана саясий процесстердин катышуучуларын каржылабайт.

GRI 416: Кардарлардын ден-соолугу жана коопсуздугу 2016

416-2

Өнүмдөрдүн же кызматтардын ден-соолукка жана коопсуздукка тийгизген таасири боюнча талаптарга жооп бербеген учурлар

Түшүндүрмө: отчеттук жылда бул учурлар катталган эмес.

GRI 417: Маркетинг жана белгилөө 2016

417-3

Маркетинг коммуникациясына байланыштуу ченемдик укуктук актыларга жана ыктыярдуу кодекстерге ылайык келбеген учурлар

Түшүндүрмө: отчеттук жылда бул учурлар катталган эмес.

GRI. 418: Жеке жашоого керектөөчүнүн колтийгистиги 2016

418-1

Керектөөчүнүн колтийгистигин бузуу же маалыматты жоготуу боюнча тастыкталган даттануулар

Түшүндүрмө: отчеттук жылда керектөөчүнүн жеке турмушунун кол тийбестигин бузууга жана керектөөчүлөр тууралуу маалыматтардын жоголушуна байланыштуу даттануулар катталган эмес.

Кел-Суу көлү

TCFD Шайкештик таблицасы

Банк өз ишине TC FD сунуштарын интеграциялоо процессинде.

Сунуштоолор	Отчеттуулуктун элементи	Отчеттун тиешелүү бөлүмү
Корпоративдик башкаруу		
Климатка байланыштуу тобокелдиктер жана мүмкүнчүлүктөр боюнча корпоративдик башкарууну ачыкка чыгаруу.	a. Директорлор Кеңеши тарабынан климатка байланыштуу тобокелдиктерге жана мүмкүнчүлүктөргө контролдукту баяндоо.	Туруктуулукту башкаруу системасын сүрөттөлүшү отчетто "Корпоративдик башкаруу" бөлүмүндө келтирилген. Элдик Банктын директорлор Кеңеши туруктуу өнүгүүнүн жана климаттык күн тартибинин киргизилишине стратегиялык жетекчиликти жана контролдукту жүзөгө ашырат, анын ичинде аталган жааттагы негизги ички документтерди бекитет. Азыркы учурда, климаттык тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү башкаруу директорлор Кеңешинин контролдук функцияларына интеграциялоо стадиясында турат.
	b. Климатка байланыштуу тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү баалоо жана башкаруу процессинде аткаруучу жетекчиликтин ролун сүрөттөө.	Туруктуулукту башкаруу тутумунун сүрөттөлүшү отчетто "Корпоративдик башкаруу" бөлүмүндө келтирилген. Банк Башкармасы операциялык деңгээлде, анын ичинде корпоративдик экологиялык жана климаттык күн тартибин ишке ашырууга тартылган түзүмдүк бөлүмдөрдүн ишин контролдоо, көз карашынан алганда туруктуу өнүгүүнү жана байланышкан тобокелдиктерди башкаруу системасын түзүүнү камсыз кылат.

Стратегия

Берилген маалымат олуттуу болгон учурларда уюмдун ишмердүүлүгүнө, стратегиясына жана каржылык пландоосуна климатка байланыштуу тобокелдиктердин жана мүмкүнчүлүктөрдүн иш жүзүндөгү жана потенциалдуу таасирин ачуу.

a. Кыска, орто жана узак мөөнөттүү келечекте уюм тарабынан аныкталган климатка байланыштуу тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү сүрөттөө.

Кыска, орто жана узак мөөнөттүү келечекте уюм тарабынан аныкталган климаттык тобокелдиктер менен мүмкүнчүлүктөрдүн сыпаттамасы отчетто "Климат таасирлерин тескөө" бөлүмүндө берилген.

b. Уюмдун иш-аракеттерине, стратегиясына жана каржылык пландоосуна, климатка байланыштуу тобокелдиктердин жана мүмкүнчүлүктөрдүн таасирин сүрөттөө.

Банк тарабынан климаттык тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү алардын бизнеске, стратегияга жана финансылык пландаштырууга тийгизген таасири көз карашынан идентификациялоо жана баалоо жүргүзүлдү. Баалоонун кыскача жыйынтыктары отчетто "Климат таасирлерин тескөө" бөлүмүндө берилген. Климаттык тобокелдиктерди башкарууну Банктын тобокелдик-менеджментинин жалпы системасына интеграциялоо ишке ашырылат.

c. Климаттын өзгөрүшүнүн ар кандай сценарийлеринде, анын ичинде орточо температуранын 2°C жана андан аз жогорулашында уюмдун стратегиясынын туруктуулук даражасын сүрөттөө.

Банк тарабынан КӨБӨАК жалпы таанылган сценарийлерин, анын ичинде температуранын жогорулашы 2°C. ашпаган сценарийди эске алуу менен климаттык тобокелдиктерди идентификациялоо жана баалоо жүргүзүлдү. "Климат таасирлерин тескөө" бөлүмүн караңыз.

Тобокелдиктерди тескөө

Уюм климаттык тобокелдиктерди аныктоо баалоо жана тескөө процесстеринин сүрөттөлүшү.

a. Климаттык тобокелдиктерди аныктоо жана баалоо боюнча уюмдун иштеп жаткан процесстердин сүрөттөө.

Банкта болгон климаттык тобокелдиктерди аныктоо жана баалоо процесстеринин сүрөттөмөсү Отчетто "Климат таасирлерин тескөө" бөлүмүндө берилген.

b. Уюмдагы климаттык тобокелдиктерди тескөө процесстеринин сүрөттөлүшү.

Банкта климаттык тобокелдиктерди тескөө процесстери тобокелдиктерди тескөөнүн жалпы системасына, анын ичинде тобокелдиктерди башкаруунун негизги принциптери бекитилген тобокелдиктерди тескөө саясатына интеграциялоо стадиясында турат.

- c. Климаттык тобокелдиктерди аныктоо жана баалоо жана башкаруу процесстери уюмдун жалпы тобокелдиктерди тескөө тутумуна кандайча интеграциялангандыгын сүрөттөө.

Банкта климаттык тобокелдиктерди тескөө процесстери тобокелдиктерди тескөөнүн жалпы системасына, анын ичинде тобокелдиктерди тескөөнүн негизги принциптери бекитилген тобокелдиктерди башкаруу саясатына интеграциялоо стадиясында турат.

Көрсөткүчтөр жана максаттуу маанилери

Берилген маалымат олуттуу болгондо, климатка байланыштуу тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү баалоодо жана тескөөдө колдонулган көрсөткүчтөрдү жана максаттуу маанилүүлүктөрдү ачуу.

- a. Климатка байланыштуу тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү баалоодо уюм тарабынан колдонулган көрсөткүчтөрдү анын стратегиясына жана тобокелдиктерди тескөө процессине ылайык ачуу.

Азыркы учурда, Банктын негизги сандык көрсөткүчтөр парник газдарынын бөлүнүп чыгуу көлөмү болуп саналат, жалпы кредиттөө боюнча көмүр сыйымдуу секторлордун кредиттик үлүшү. "Климат таасирлерин тескөө" бөлүмүн караңыз.

- b. 1, 2-камтуу аймактарында парник газдарынын бөлүнүп чыгуусу жана тиешелүү жерлерде 3-камтуу аймактарында жана аны менен байланышкан тобокелдиктерди ачыкка чыгаруу.

Банк 2023-жылдан баштап GHG Protocol методологиясынын негизинде Scope 1, Scope 2 жана Scope 3 парник газдарынын чыгындыларын эсептөөнү жүргүзүп келет. "Климат таасирлерин тескөө" бөлүмүн караңыз.

- c. Климатка байланыштуу тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү башкарууда уюм тарабынан колдонулган максаттардын сүрөттөлүшү, ошондой эле максаттарга каршы натыйжалар.

Климаттык тобокелдиктерди жана мүмкүнчүлүктөрдү башкаруудагы Банк колдонгон максаттар иштелип чыгуу стадиясында турат. Атап айтканда, Банк климаттык стратегияны иштеп чыгууну жана бекитүүнү пландаштырган.

Байланыштар

"Элдик Банк" Ачык Акционердик Коому

Биржалык тикер- RSBK

Дарек	Кыргыз Республикасы, Бишкек шаары, Москва көчөсү, 80/1
Телефон (Байланыш борбору)	9111
Веб сайт	https://www.rsk.kg
Отчеттогу кайтарым байланыш үчүн электрондук почта дареги	info@rsk.kg

Элдик Банк Туруктуу өнүгүү жөнүндө отчет жана туруктуу өнүгүү жаатындагы корпоративдик пландар боюнча бардык суроолорго кубануу менен жооп берет.